

Evropska *za mlade* prireditve

Poročilo EYE2018

Povej, Evropa!

100 zamisli za boljšo prihodnost

Evropski parlament

#EYE2018

Evropska za mlade prireditve

ZAHVALA

Urednika se želita posebej zahvaliti vsakomur, ki je pomagal pri nastanku tega poročila. Najprej bi se zahvalila neutrudljivim poročevalcem, brez katerih tega poročila ne bi bilo. Zahvala gre tudi prostovoljcem in pripravnikom, ki so prispevali k temu, da je bil dogodek tako uspešen. Hvala tudi Iris Walter, Christini Altides, Niamh McGovern in ostalim članom ekipe EYE, ki so pomagali pri pripravi tega poročila, ter organizaciji European Youth Press.

Na koncu bi se zahvalila še vsem udeležencem in tistim, ki so prispevali zamisli za to poročilo ter pomagali doseči, da je bila prireditev EYE tako navdihujoč dogodek.

Rokopis dokončan julija 2018

Prva izdaja

Niti Evropski parlament niti osebe, ki delujejo v njegovem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2018

© Evropska unija, 2018

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Za vsako uporabo ali reprodukcijo fotografij ali drugega gradiva, ki ni zaščiten z avtorskimi pravicami EU, je treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov pravic.

PRINT	ISBN 978-92-846-3730-0	doi:10.2861/707581	QA-04-18-629-SL-C
PDF	ISBN 978-92-846-3761-4	doi:10.2861/172425	QA-04-18-629-SL-N

Vsebina

Uvod	4
Predgovor Antonio Tajani	5
Predgovor Klaus Welle	6
Seznam 100 zamisli po temah (naslovi in številke)	8
Povzetek podatkov iz vprašalnika	13
1. MLADI IN STAREJŠI: V koraku z digitalno revolucijo	15
Delo in brezposelnost	16
Tehnologija	20
Izobraževanje	23
Komentar mladinskega foruma	27
2. BOGATI IN REVNI: Poziv k pravični porazdelitvi	29
Neenakost: delimo in bolje živimo	30
Revolucija	33
Opolnomočenje	37
Komentar mladinskega foruma	41
3. LOČENI IN ZDRUŽENI: Prizadevanja za močnejšo evropo	43
Prihodnost Evrope	44
Evropske volitve 2019: udeležba in glasovanje mladih	47
Udejstvovanje in državljanstvo	50
Komentar mladinskega foruma	53
4. VARNO IN NEVARNO: Preživetje v nemirnih časih	55
Človekove pravice in vladavina prava	56
Ustvarjanje prostora za civilno družbo	59
Obvladovanje tehnološkega napredka	62
Komentar mladinskega foruma	65
5. LOKALNO IN GLOBALNO: Varovanje našega planeta	67
Podnebne spremembe in kmetje	68
Energija iz obnovljivih virov, pametna mesta in trajnostno podjetništvo	71
Živilski odpadki, nič plastike, čista voda in higiena: spreminjanje navad potrošnikov	75
Komentar mladinskega foruma	79
Spoznaj avtorje	82

Uvod

“ *Mladi
niso prihodnost,
temveč sedanjost.* ”

To načelo je bilo jasno in glasno izraženo na letošnji Evropski prireditvi za mlade (European Youth Event – EYE). Vendar, če odmislimo izjave o nameri, nas zanima, kaj lahko mladi prinesejo sodobni Evropi in kakšna je naša vizija za prihodnost.

Ni mogoče zanikati, da se je svet v zadnjih nekaj letih močno spremenil. Evropski projekt je prinesel mir in varnost državljanom znotraj evropskih meja, vendar je vse bolj jasno, da bodo morda brez usklajenega prizadevanja mladi podedovali veliko bolj nestabilno Evropo od tiste, v kateri so sami odraščali.

Vseeno imamo razlog za optimizem. Temeljne spremembe v načinu, kako živimo in sobivamo z drugimi, bodo verjetno vplivale na to, kakšna bo naša prihodnost. Mlade pogosto obtožujemo, da so ravnodušni in distancirani. Vendar to poročilo kaže, da so mladi informirani in razumni v svojem odnosu do politike ter da sodelujejo pri zamislih o tem, kako bi lahko dosegli pravičnejšo in bolj trajnostno prihodnost.

Čeprav so mnogi ljudje morda zaskrbljeni zaradi morebitnih posledic tehnološko naprednejše prihodnosti – morda zaradi ogrožanja delovnih mest ali celo osebne svobode – mladi to spremembo že živijo in predlagajo načine za spoprijemanje s pričakovano peto industrijsko revolucijo.

Ena od osrednjih zamisli, ki izhajajo iz tega poročila, je povezana z evropskimi volitvami naslednje leto in je zelo preprosta: vključite mlade v politični proces. Bodite dovolj pogumni, da na liste uvrstite mlade kandidate ter prisluhnete njihovim skrbem, zamislite in rešitvam.

Tako kot si morajo politiki prizadevati, da pri obravnavanju prihodnosti sprejmejo vidik mlajših, morajo tudi mladi zaupati v njihova prepričanja o strpnosti in optimizmu pri priložnostih, ki nam jih te spremembe ponujajo.

Prejšnje generacije so imele težko delo, da so oblikovale socialno pogodbo, ki je lahko zaščitila interese večine. Zdaj smo na vrsti mi.

Vsebina tega poročila je ambiciozna. Medtem ko so nekatere zamisli bolj domišljjsko obarvane, druge zakonodajalcem dajejo v razmislek konkretne predloge: od osupljivih tehnoloških možnosti do močne, nediskriminatorne varnosti, od izboljšanja političnega udejstvovanja do zagotavljanja, da ljudje ne delajo vedno več za vedno manj.

H kritični angažiranosti vabimo tako politike kot mlade. Vzpostaviti želimo pogovor, v katerem bi opredelili sklop skupnih vrednot in ciljev, ki jih želimo ohraniti ali doseči v prihajajočih desetletjih.

Ker nekaj drži: prihodnost, ki si jo predstavljamo, hitro postaja sedanjost in mladi želijo izraziti svoje mnenje zdaj.

Greg Bianchi in Julie Mahlerová
glavni uredniki

Predgovor

Evropski parlament je z Evropsko prireditvijo za mlade 2018 tretjič odprl svoja vrata več tisoč mladim iz cele Evrope. V tem edinstvenem druženju se je več kot 8.000 mladih državljanov vključilo v odprto razpravo o prihodnosti Evrope in s svojimi zamislivi obogatilo delo naše institucije.

Za vse nas je bil to res pravi navdih. Ker so bile vloge obrnjene, so mladi vodili pogovor, poslanci Evropskega parlamenta pa so poslušali – opomnik, da so mladi naša sedanost in prihodnost.

Na dvodnevnem dogodku je potekala široka paleta zanimivih razprav in pogovorov. Njihov osrednji element je bila močna želja mladih, da bi bili pobudniki sprememb in dejavno vključeni v oblikovanje svoje prihodnosti.

Taka izmenjava mnenj je nujna v času, ko se Evropa srečuje s številnimi izzivi: begunsko in migracijsko krizo, utrjevanjem okrevanja po gospodarski krizi in vse bolj prisotno grožnjo terorizma. Umikanje za nacionalne meje ni pravi odziv na te izzive. Ravno nasprotno, rešitev je v povečanju sodelovanja in zaupanja, krepitvi solidarnosti in evropskih vrednot ter uveljavitvi evropskih interesov na globalnem prizorišču na podlagi multilateralizma.

Na prireditvi EYE je bilo jasno, da se mladi želijo soočiti s temi izzivi in si prizadevati za boljšo prihodnost.

Mladi lahko prispevajo k spremembam in prepričan sem, da bo s tem evropska demokracija postala bolj dinamična. Evropske volitve od 23. do 26. maja 2019 bodo velika priložnost za vse državljane, da določijo politično pot naše Unije ter zagotovijo, da se bodo blaginja, stabilnost in mir, ki smo jih lahko ohranjali več kot 60 let, nadaljevali. Ravno v tem okviru so evropski državljani lahko uveljavljali svoje svoboščine.

Kot poslanci Evropskega parlamenta bomo nadaljevali ta pomemben dialog z vami, mladimi Evropejci, in si prizadevali zagotoviti, da boste prihodnost preživel v boljši in močnejši EU.

Antonio Tajani
Predsednik Evropskega parlamenta

Mladi Evropejci so prihodnost Evropske unije. Čeprav sem zdaj nekoliko zunaj starostnega okvira za Evropsko prireditve za mlade, sem bil na začetku svoje kariere vnet mladinski aktivist in še danes sem velik podpornik mladih. Zato sem političnemu vodstvu Parlamenta predlagal, naj ustanovi Evropsko prireditve za mlade kot osrednje vozlišče za razvoj odprtega, strukturiranega in stalnega dialoga med poslanci Evropskega parlamenta in mladimi.

Prva prireditve EYE leta 2014 in njene naslednje izvedbe so bile izjemno uspešne tudi zato, ker so imeli mladi pomembno besedo pri oblikovanju programa. EYE je zdaj uveljavljen dogodek, ki poteka vsaki dve leti, na njem pa mladi Evropejci izražajo in si izmenjujejo svoje zamisli za boljše Evropo. S srečanjem več kot 8.000 mladih v tako edinstvenem prostoru, kot je Evropski parlament, mladi lahko oblikujejo evropsko identiteto.

Evropska prireditve za mlade je priložnost za mlade dejavne državljane, da pustijo svoj pečat na evropski politiki in izrazijo svoje stališče o politikah, ki vplivajo na njihovo življenje.

Ta proces se nadaljuje tudi še precej po koncu dogodka. V tem poročilu so zbrane najbolj inovativne zamisli s prireditve EYE2018, ki bodo nato predstavljene poslancem Evropskega parlamenta.

Avtorji, izbrani s pomočjo organizacije European Youth Press, so zajeli izjemen obseg zamisli, ki so jih mladi udeleženci prireditve EYE predstavili 1. in 2. junija 2018 v Strasbourgu.

Za uspeh prireditve EYE je zaslužnih več akterjev: politično vodstvo Parlamenta, službe Parlamenta, odgovorne za priprave, partnerji dogodka in skupine mladih, ki so prispevali k programu, veliko število prostovoljcev in seveda predvsem sami udeleženci, ki so z navdušenjem sodelovali pred in med dogodkom ter po njem.

Dialog med poslanci in mladimi se ni končal s prireditvijo EYE; nadaljuje se s tem poročilom in bližajočimi se predstavitvami mladih na posebnih obravnavah v Evropskem parlamentu ob koncu tega leta v pripravi na evropske volitve leta 2019.

Klaus Welle
Generalni sekretar Evropskega parlamenta

Povej, Evropa!

Seznam 100 zamisli po temah

1. MLADI IN STAREJŠI:

V koraku z digitalno revolucijo

- 1 Sprejetje e-listnic za celovito prenavo zaposlovanja
- 2 Podpora PSIU in izvajanje dualnega sistema usposabljanja
- 3 Ustanovitev namenskih oddelkov za mlade v ustanovah
- 4 Prenosljiv sistem za socialne ugodnosti delavcev
- 5 Reforma jamstva za mlade
- 6 Oblikovanje listine o medgeneracijski delovni sili
- 7 Evropski sistem za neskladja v znanju in spretnostih
- 8 Ustanovitev evropske agencije za robotiko in pečata skladnosti za robotiko
- 9 Reguliranje vojaške uporabe umetne inteligence
- 10 Ustanovitev evropske platforme za množično financiranje
- 11 Naložbe v tehnologijo za kulturo in dediščino
- 12 Uvedba evropske ocene za robote
- 13 Vzpostavitev vseevropskih medijev
- 14 Podjetniški programi in mehke veščine
- 15 Uporaba programa Erasmus za pomoč pri spoprijemanju z depopulacijo
- 16 Tečaji življenjskih veščin
- 17 Spodbujanje radovednosti, osebnega razvoja in odgovornosti
- 18 Uvedba „izzivov“ za spodbujanje ustvarjalnejših učencev
- 19 Medšolsko sodelovanje pri projektih
- 20 Orodja proti digitalni izključenosti in za duševno zdravje

2. BOGATI IN REVNI:

Poziv k pravični porazdelitvi

- 21** Prizadevanje za univerzalni temeljni dohodek za odpravljanje neenakosti
- 22** Spodbujanje vseživljenjskega učenja
- 23** Temeljni dohodek, ampak ne univerzalni
- 24** Enotne davčne in delavske pravice v EU
- 25** Dostop do zdravstvenega varstva za transspolne osebe
- 26** Odprava roza davka
- 27** Spodbujanje človekovih pravic v trgovini s tekstilom
- 28** Zagotavljanje dostopnih tečajev po vsej Evropi
- 29** Podpora bolj vključujoči prireditvi EYE
- 30** Obdavčite robote!
- 31** Preprečevanje davčnih utaj
- 32** Enaka zastopanost v Evropskem Parlamentu
- 33** Poskrbite za našo srečo, ne uporabljajte več bdp kot edinega merila napredka
- 34** Naredite podeželska območja privlačnejša za mlade
- 35** Opolnomočite in integrirajte begunce, tako da jih vključite v nacionalni izobraževalni sistem
- 36** Celovita spolna vzgoja
- 37** Podpora socialnemu podjetništvu in sodelovalnemu gospodarstvu
- 38** Nacionalni zaščitni mehanizmi za novinarje v Evropi
- 39** Spodbujanje znakovnega jezika
- 40** Vzpostavitev prehodnih prebivališč

3. LOČENI IN ZDRUŽENI:

Prizadevanja za močnejšo evropo

- 41** Zagotovitev možnosti izobraževanja v Združenem Kraljestvu po Brexitu
- 42** Ustanovitev evropskega dneva beguncev
- 43** Naložbe v pomoč tujini in uporaba diplomacije za zajezitev migracijskih tokov
- 44** Spodbujanje izmenjav med Evropo in Turčijo
- 45** Vzpostavitev prostovoljnega sistema za povezovanje migrantov in evropejcev
- 46** Krepitev zunanjih meja in izmenjave podatkov
- 47** Spodbujanje mladih, da kandidirajo na volitvah
- 48** Uporaba družbenih medijev za obveščanje mladih o volitvah
- 49** Vzpostavitev letnih srečanj za vprašanja in odgovore med voditelji eu in mladimi
- 50** Določitev enotne starosti, pri kateri mladi lahko kandidirajo na volitvah
- 51** Pospešitev e-glasovanja za spodbujanje volilne udeležbe
- 52** Uvedba volilne pravice v starosti 16 let za evropske volitve
- 53** Uporaba družb in aplikacij za obveščanje o volitvah
- 54** Povezovanje evropskih in nacionalnih platform za spodbujanje sodelovanja
- 55** Razvoj evropske državljske pobude
- 56** Spodbujanje klasičnih jezikov in evropske zgodovine
- 57** Oblikovanje platforme, v okviru katere bi kvalificirani begunci prevzemali pedagoške vloge
- 58** Uvedba politike v ure državljske vzgoje
- 59** Financiranje mladinskih izkaznic, ki omogočajo popuste pri obisku kulturnih znamenitosti in ustanov
- 60** Oblikovanje pobude za mobilnost ravnateljev

4. VARNO IN NEVARNO:

Preživetje v nemirnih časih

- 61 Delovanje z izpolnjevanjem RVSZN 2250 za mladino
- 62 Dajanje prednosti spoštovanju človekovih pravic v trgovinskih sporazumih
- 63 Premik pravosodja v evropsko razsežnost
- 64 Boj proti izključenosti za zaustavitev ekstremizma
- 65 Družbeni mediji naj postanejo javna služba
- 66 Spodbujanje večjega vojaškega sodelovanja
- 67 Oblikovanje humanitarnih koridorjev za begunce
- 68 Vzpostavitev vseevropske podatkovne zbirke o preglednosti
- 69 Zaščita žvižgačev
- 70 Usposabljanje policije za obravnavanje kaznivih dejanj iz sovraštva na spletu
- 71 Ustanovitev sklada za mlade kandidate
- 72 Deklaracija o spletnih pravicah
- 73 Obvezno usposabljanje za prvo pomoč
- 74 Zagotovitev preglednosti v športu
- 75 Vključevanje in uskladitev kibernetске varnosti
- 76 Izobraževanje o kibernetски varnosti naj postane standardna praksa
- 77 Spodbujanje sodelovanja na področju obveščevalne dejavnosti
- 78 Spodbujanje izobraževanja na področju molekularne in celične biologije
- 79 Naložbe v tehnologijo genskega inženiringa
- 80 Oblikovanje brezplačne protivirusne programske opreme za državljane EU

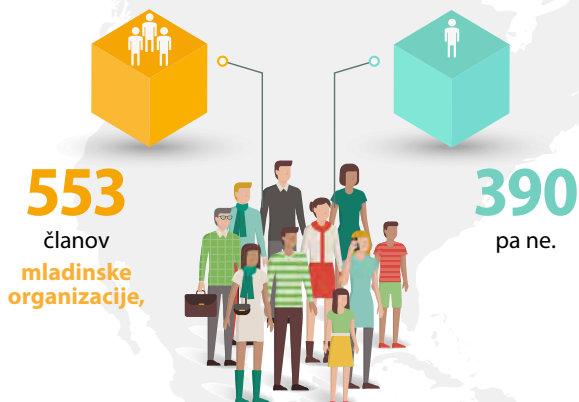
5. LOKALNO IN GLOBALNO:

Varovanje našega planeta

- 81 Oblikovanje evropskega programa zelenih streh
- 82 Uporaba zelene diplomacije za pogajanja ob upoštevanju podnebja
- 83 Feminizem v boju proti podnebnim spremembam
- 84 Podpora mladim kmetom in novim tehnologijam
- 85 Manj subvencij za meso
- 86 Spodbujanje biotske raznovrstnosti in višjih standardov za rejne živali
- 87 Podpora trajnostnih gospodinjstev, ki energijo prodajajo nazaj v omrežje
- 88 Določitev časovnega okvira za konec uporabe fosilnih goriv in omejitev izgub delovnih mest
- 89 Spodbujanje evropske energetske skupnosti in trga
- 90 Krepitev evropske infrastrukture in skupna politika za promet
- 91 Pametna mesta in javni prevoz
- 92 Podpiranje okolju prijaznega podjetništva in projektov
- 93 Spodbujanje recikliranja elektronskih naprav
- 94 Spodbujanje pristopa brez plastike
- 95 Financiranje odstranjevanja plastike iz oceanov
- 96 Nova kultura za trgovine z živili in obdavčitev
- 97 Uvedba zakonitega in obveznega zmanjševanja živilskih odpadkov
- 98 Poenostavitev postopka darovanja hrane
- 99 Izobraževanje o trajnostnem razvoju v šolah
- 100 Razvoj sistema izkoriščanja deževnice za vodovodno napeljavo

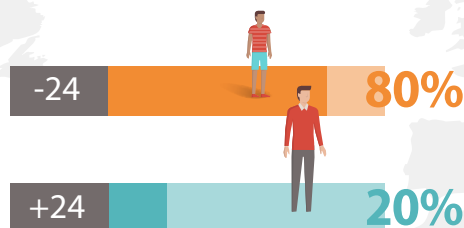
Povzetek podatkov iz vprašalnika EYE¹

OD 943 ANKETIRANCEV JE

STAROST

Večina anketirancev iz mladinskih organizacij (80 %) je mlajših od 24 let.

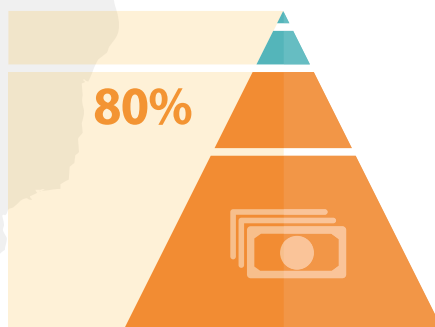
TUJINA

67 % anketirancev meni, da so delo, bivanje in študij v državi zunaj njihove zanje v celoti privlačni.

MNENJE

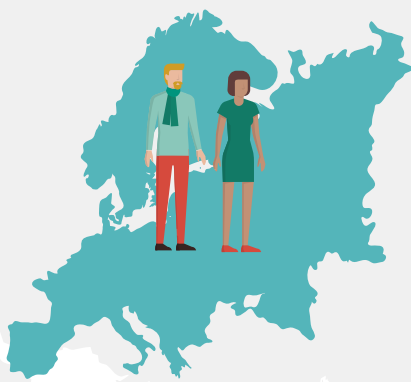

80 % anketirancev meni, da mladim EU v celoti ali večinoma koristi. Preostali so neodločeni ali se ne strinjajo.

¹ 943 anketirancev iz 28 držav članic EU. Anketiranje je potekalo od 12. marca do 19. aprila 2018. Vprašalnik je bil posredovan udeležencem prireditve EYE in organizaciji European Youth Forum

SKRBI

Anketiranci v celotni EU

so najbolj zaskrbljeni glede

priseljevanja **29%²**
in socialnih vprašanj.

Skrbita pa jih tudi

okolje **20%**

in

neenakost **18%**

²Vprašanje je bilo odprtega tipa, kar pomeni, da bi se ugotovitev lahko nanašala na kateri koli vidik priseljevanja (npr. ali naredimo dovolj za pomoč beguncem, ali moramo okrepiti nadzor meje itd.) in ne dokazuje nujno nasprotovanja priseljevanju

1. MLADI IN STAREJŠI:

V koraku z digitalno revolucijo

Danes živimo v svetu, ko je biti mlad čedalje težje. Seveda so se v primerjavi s preteklostjo številne stvari izboljšale: spomin na čase vseevropskega konflikta blede, dostop do izobraževanja je splošno razširjen in mladi v Evropi imajo na splošno dobre življenjske pogoje. Vendar se neenakost med mladimi in starejšimi generacijami povečuje. Po podatkih Eurostata so stopnje brezposelnosti mladih na splošno veliko višje kot stopnje brezposelnosti za druge starostne skupine, poleg tega pa veliko mladih ni zaposlenih, se ne izobražuje ali usposablja (NEET).³ Digitalizacija spreminja svet dela, pri čemer zahteva nove spretnosti in poglede. Delovne prakse postajajo bolj spremenljive, kar omogoča fleksibilnost, vendar prinaša tudi tveganje prekarnega življenjskega sloga in manjšega dostopa do oblik socialne zaščite.

Hkrati avtomatizacija in robotika dosegata ogromen napredek na vseh področjih. Stroji nedvomno izboljšujejo številne vidike človeškega življenja, na primer na medicinskem in avtomobilskem področju, vendar pa prinašajo tudi etična in praktična vprašanja, vključno z zaskrbljenostjo, da se bodo ukinila delovna mesta. Nekateri opozarjajo na možnost znanstvenofantastičnih scenarijev, po katerih bi lahko umetna inteligenca ogrozila obstoj človeške vrste. Razširjenost mitov in strahu v zvezi z digitalizacijo kaže, da še vedno obstajajo etična in normativna vprašanja, ki zahtevajo odgovore. Glede na to izobraževalni sistemi niso dobro opremljeni, da bi sledili tako hitrim družbenim in tehnološkim spremembam; šole in univerze pogosto nimajo ustreznih virov, priprav in miselnosti, da bi svojim učencem in študentom pomagale doseči ustrezno ravnotežje med tehnično usposobljenostjo in mehкими veščinami, ki so potrebne za vstop na novi digitalizirani trg dela. To pogosto povzroči neskladje med sposobnostmi, ki jih lahko ponudijo, in tistimi, ki jih zahtevajo delodajalci.

Socialni učinek vseh teh trendov je izredno zapleten in prikrito nevaren. Mladi študirajo dlje in pozneje dobijo stabilno zaposlitev, zaradi česar je poznejša tudi njihova finančna neodvisnost. V pokojninski sistem začnejo prispevati pozneje in bolj razpršeno, kar pomeni, da lahko za programe socialne varnosti, vključno z zdravstvenim varstvom za starejše, več prispevajo šele pozneje v življenju. Pričakovana življenjska doba se je podaljšala, hkrati pa se število rojstev stalno zmanjšuje, kar pomeni, da je čedalje manj sredstev, s katerimi bi zagotovili udobno življenje starajočemu se prebivalstvu.

Revščina med mladimi se povečuje, kar skupaj z brezposelnostjo ogroža njihov položaj davkoplačevalcev, pa tudi njihovo duševno dobro počutje. V skladu z raziskavo inštituta McKinsey Global iz leta 2016⁴ je to prva generacija v zgodovini, ki je na slabšem od svojih staršev, kar ima lahko uničujoče posledice za celoten sistem, v katerem živimo. Mladi bi morali imeti prednostni položaj v vseh sektorjih in institucijah, tako na lokalni kot nacionalni ter evropski ravni. To bi bil sicer prvi korak. Kakšne ukrepe pa bi bilo treba sprejeti za izboljšanje trga dela, tehnološkega razvoja in izobraževalnih sistemov v Evropi, da bi mladi lahko imeli korist od njih? Na prireditvi EYE leta 2018 se je zbralo več kot 8.000 mladih, da bi razpravljali o teh temah. Mladi so zaskrbljeni glede prihodnosti, vendar ambiciozni. Čas je, da oblikovalci politike sprejmejo ta mladostniški duh.

Instagram: @cinnavox

³ Eurostat, Unemployment statistics (Statistika brezposelnosti), Eurostat Statistics explained, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics#Recent_developments (dostopano julija 2018)

⁴ Richard Dobbs et al., Poorer than their parents? Flat or falling incomes in advanced economies (Revnejši od svojih staršev? Nespremenjeni ali nižji prihodi v naprednih gospodarstvih), McKinsey Global Institute, julij 2016, <https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Featured%20Insights/Employment%20and%20Growth/Poorer%20than%20their%20parents%20A%20new%20perspective%20on%20income%20inequality/MGI-Poorer-than-their-parents-Flat-or-falling-incomes-in-advanced-economies-Full-report.aspx> (dostopano junija 2018)

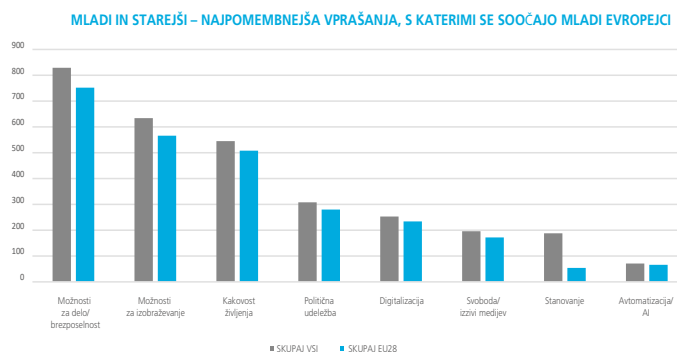

DELO IN BREZPOSELNOT

Finančna kriza leta 2008 je nekatere skupine ljudi, vključno z mladimi, prizadela bolj kot druge dele prebivalstva. Leta 2017 je povprečna brezposelnost mladih v EU28 znašala 16,8 % (Eurostat), kar je približno enak odstotek kot deset let prej (15,8 %).⁵

V finančni krizi so bili posebno močno prizadeti mladi. Čeprav se je v zadnjih letih stanje izboljšalo, se je brezposelnost znižala komaj do ravni pred krizo. V prvi četrtini leta 2013 je bila brezposelnost mladih celo 23,9-odstotna. Stopnje brezposelnosti se razlikujejo med posameznimi državami in segajo od 6 % v Nemčiji pa do 42 % v Grčiji, kar jasno kaže na to, da se mladi v južni in vzhodni Evropi srečujejo z večjimi ovirami pri dostopu do trga dela. Poleg tega se delež mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo (NEET), povečuje: leta 2017 je bilo takih skoraj 17 milijonov mladih, starih od 20 do 34 let, kar je po podatkih Eurostata skupno skoraj petina mladih (18,3 %)⁶. Poleg tega pri ločevanju med tistimi, ki štejejo za zaposlene in brezposelne, običajno niso vključeni tisti, ki so, čeprav delajo, podzaposleni: torej delajo nezakonito ali pa so premalo plačani. Prekarnega dela je čedalje več, še dodatno pa ga krepí t. i. gospodarstvo priložnostnih del, ki ponuja zaposlitve za določen čas. Koncept prožne varnosti (prožnost in varnost)⁷ se še ni izkazal za uspešnega in, čeprav čedalje več mladih dela, so še vedno revni (po podatkih Eurostata je tak vsak tretji mladi v Evropi).⁸ Nove oblike dela zahtevajo prožnost, ki je prepogosto bolj prisila kot pa prosta izbira, to pa vodi v nove zaskrbljujoče pojave, kot so mladi pari z enim dohodkom in brez otrok (angl. SINKies – Single Income, No Kids), pri čemer oba partnerja delata, njuni plači pa skupaj komaj dosegata vrednost enega samega dostojnega prihodka. Vse to vpliva na sposobnost mladih, da bi dostopali do posameznih sklopov socialnih pravic, kot so stanovanje, delo in izobraževanje.

Za preprečevanje teh trendov je EU sprejela ukrepe, kot sta Jamstvo za mlade⁹ in Pobuda za zaposlovanje mladih¹⁰. Čeprav veljata za močna ukrepa za obravnavanje krize brezposelnosti mladih, je po mnenju organizacije Caritas (2018) za evropske odzive značilna določena osredotočenost na zaposlovanje in zaposljivost, ki se zdi bolj usmerjena v količino in ne toliko v kakovost ponudbe.¹¹ Poleg tega taki odzivi ne uspejo vedno doseči zelo marginaliziranih skupin in ne vključujejo zaščitnih ukrepov, ki bi ustrezali sistemu. Neplačana pripravništva so tipičen primer teh težav. Organizacija Caritas meni, da je zdaj, ko se zdi, da se gospodarstvo vzpenja, čas, da se to popravi z zagotavljanjem kakovostnih zaposlitev in vajeništev. In dejansko so ena od stvari, h katerim mladi najbolj pozivajo, pošteni delovni pogoji – pri čemer so na prvem mestu pričakovanja glede plač.

⁵ Sporočilo za javnost Eurostata, Unemployment in the EU regions in 2017 (Brezposelnost v regijah EU leta 2017), <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/8830865/1-26042018-AP-EN.pdf/bb8ac3b7-3606-47ef-b7ed-aadc4d1e2aae> (dostopano junija 2018)

⁶ Eurostat, Statistics on young people neither in employment nor in education or training (Statistika mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo), Eurostat Statistics explained, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Statistics_on_young_people_neither_in_employment_nor_in_education_or_training (dostopano junija 2018)

⁷ Angleško flexicurity (flexibility in security)

⁸ Eurostat, Young people – social inclusion (Mladi – socialna vključenost), Eurostat Statistics explained, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Young_people_-_social_inclusion (dostopano junija 2018)

⁹ Evropska komisija, Jamstvo za mlade, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=sl> (dostopano julija 2018)

¹⁰ Evropska komisija, Pobuda za zaposlovanje mladih, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1176&langId=sl> (dostopano junija 2018)

¹¹ Caritas Europa, Europe's youth. Between hope and despair (Evropski mladi. Med upanjem in obupom), <http://www.caritas.eu/sites/default/files/caritas-europesyouth-en-web.pdf> (dostopano junija 2018)

1. SPREJETJE E-LISTNIC ZA CELOVITO PRENOVO ZAPOSLOVANJA

Imen in Simone

Kadar ima naše delo smisel, ima smisel tudi naše življenje. Spremeniti moramo sisteme zaposlovanja v podjetjih in preseči zgolj znanja in spretnosti, navedena v življenjepisih. Eden od praktičnih načinov za doseganje tega bi bilo, da bi se v EU spodbujala uporaba e-listnice – nove oblike življenjepisa, s katerim bi v EU uvedli nov pristop k identiteti.

S tem bi dosegli več stvari: ljudi in delovna mesta bi povezali na bolj dinamičen način, ljudem bi omogočili, da prikažejo individualne spretnosti in nova orodja za učenje (zlasti za učitelje), izboljšali in obogatili bi platforme ESCO (evropska klasifikacija spretnosti, kompetenc in poklicev) pri iskanju zaposlitve. E-listnice delujejo tako, da podjetju predstavimo predloge v smislu „to lahko doprinesem vašemu podjetju“.

Takšna rešitev bi spodbudila mlade k dejavnemu in namenskemu razmišljanju o zaposlitvi, ki si jo želijo, ter motivirala delodajalce. Prav tako bi imela dodano vrednost zaradi spretnosti, kompetenc in kvalifikacij, ki bi se bolj interaktivno prepletale. Na koncu bi to pomenilo večjo vidnost na trgu dela in manj težav pri iskanju zaposlitve ali delavcev.

EU bi lahko postala vodilna na področju ustvarjanja e-listnic in prizadevanju za vzpostavitev centralizirane zbirke podatkov, kjer bi lahko iskalci zaposlitve redno posodabljali svoje podatke ter se prijavljali na prosta delovna mesta na bolj racionaliziran in ciljno usmerjen način.

3. USTANOVITEV NAMENSKIH ODDELKOV ZA MLADE V USTANOVAH

Ana

Menim, da bi bilo koristno, če bi vsa podjetja, državne in javne ustanove ter nevladne in vladne organizacije imele namenski oddelek za mlade. Na tem oddelku bi oblikovali program za mlade, da bi ti opravljali delo, ki je prilagojeno njihovem profilu. Ti programi bi pomenili zagon za mlade, ki bi se poklicno razvijali skozi izkušnje.

Osnove za sprejetje mladih v take programe bi morale biti motivacija, akademska uspešnost in osebnost. V najboljšem primeru bi akademske ustanove sodelovale s podjetji in drugimi organizacijami, da bi skupaj ustvarili take programe ter bolje povezali teorijo in prakso.

To bi koristilo obema stranema: delodajalci bi dobili ustrezno osebo za svoje podjetje/ustanovo, saj bi jih v času opravljanja dela naučili ustreznih spretnosti, mladi pa bi se lahko dokazali in dobili zaposlitev.

2. PODPORA PSIU IN IZVAJANJE DUALNEGA SISTEMA USPOSABLJANJA

Thomas

Poklicno in strokovno izobraževanje in usposabljanje (PSIU) se čedalje bolj razume kot način za premostitev vrzeli med izobraževanjem in zaposlitvijo. To omogoča prožnejši pristop k pridobivanju novih spretnosti ter pomaga uskladiti poklicno in zasebno življenje z morebitno spremembo poklicne poti. Pri tem se s preprečevanjem dolgih obdobj brezposelnosti upošteva tudi duševno zdravje ljudi. Morebitna sporna vprašanja v zvezi s PSIU, kot je prevelika oddaljenost šol ali stroški materiala in prevoza, je treba obravnavati.

Eden od možnih pristopov bi lahko bilo sprejetje vseevropskega dualnega sistema usposabljanja, kot ga ima Nemčija. Nemški študentje prisotnost v šoli kombinirajo z učenjem na terenu, kjer poteka strokovno poklicno usposabljanje. Z delom v podjetjih se poklica naučijo v praksi, za to pa so tudi plačani.

Tak sistem bi pomagal mladim, koristen pa bi bil tudi za podjetja, ki bi lahko imela korist od tega, da zadržijo zaposlene, v katere so vlagala.

4. PRENOSLJIV SISTEM ZA SOCIALNE UGODNOSTI DELAVCEV

Daniel

Predlagam uskladitev novih oblik prožnega dela z ekonomsko varnostjo in socialno zaščito. EU bi morala vzpostaviti „prenosljiv“ sistem za socialne ugodnosti delavcev. Kako bi sistem deloval? V okviru sistema bi bili vzpostavljeni posamezni računi, ki bi spremljali delavce skozi njihovo celotno poklicno pot ter jim omogočali, da spremenijo naravo, strukturo in intenzivnost dela, ob tem pa imajo še naprej dostop do socialnih ugodnosti.

Ker tradicionalne predpostavke – da se učenje konča v posameznikovih dvajsetih letih, napredovanje poklicne poti v njegovih štiridesetih, delo pa pri šestdesetih – postajajo manj ustrezne, se izničuje pojem doživiljske zaposlitve. Zato je ključno, da se ustvarijo pogoji za prožne, prilagodljive in raznolike oblike dela.

Alternativne oblike dela že omogočajo večjo prožnost za podjetja, ki lahko izkoristijo strokovno znanje, ki je na voljo zunaj organizacije, in za delavce, ki lahko svoje poklicne poti prilagodijo glede na svoje osebne prednostne izbire. Vendar se prožno delo ne sme uveljavljati na račun ekonomske varnosti. S tem predlogom bi to lažje zagotovili.

Za učinkovitost tega sistema bi EU delovala kot mediatorica, ki bi izbrala vse zainteresirane, da bi opredelili: kdo bo finančno prispeval in koliko? Kdo lahko upravlja tak sistem? Kakšne vrste regulativni ukrepi so potrebni za izvedljivost takega modela?

5. REFORMA JAMSTVA ZA MLADE

Zamiselj z delavnice

EU bi morala razmisliti o reformi Jamstva EU za mlade, da bi se to bolj osredotočalo na kakovost in ne toliko na število delovnih mest. Subvencionirane bi morale biti le priložnosti, ki dajejo jamstvo za varno zaposlitev mladih za obdobje najmanj 18 mesecev.

Profesor Bjørn Hvinden, vodja projekta EU Negotiate, ki želi izmeriti učinke začasne in negotove zaposlitve na mlade delavce, trdi, da so delodajalci v nekaterih državah EU prejeli subvencije za ustvarjanje nekakovostnih delovnih mest z le malo dolgoročnimi koristmi. Z raziskovanjem je ugotovil, da lahko nekakovostne oblike zaposlitve, poleg tega da škodljivo vplivajo na kakovost življenja in duševno zdravje mladih, mlade državljane EU naredijo manj privlačne za delodajalce.¹²

Reforma Jamstva EU za mlade bi pomagala odpraviti stres in škodljivo naravo negotovega dela.

6. OBLIKOVANJE LISTINE O MEDGENERACIJSKI DELOVNI SILI

Zamiselj z delavnice

EU bi morala uvesti listino o medgeneracijski delovni sili, da bi izkoristila različne generacijske spretnosti in ustvarila bolj usklajena delovna mesta. Tako bi lahko prepoznali različne pritiske, s katerimi se srečujejo različne generacije, kot je neskladje v znanju in spretnostih, zlasti v smislu spretnosti in usposabljanja, in z njihovimi združenimi talenti premagovali skupne izzive. Če za mlade na primer pogosto velja, da so dobri pri nekaterih tehnoloških spretnostih, lahko starejši delavci na mlade prenesejo svoje znanje in izkušnje na podlagi desetletij dela v panogi ali predlagajo rešitve, ki so že bile učinkovite.

Listina EU o medgeneracijski delovni sili bi bila prostovoljni kodeks ravnanja, ki bi organizacije zavezoval, da izkoristijo združene spretnosti svojih delavcev, ki pripadajo različnim generacijam. To bi izvajali s spodbujanjem praks, kot je medgeneracijsko mentorstvo ali nasprotno mentorstvo, pri katerem bi mladi izmenjevali znanje s svojimi starejšimi sodelavci.

Delovna sila EU bo kmalu in prvič v svoji zgodovini zajemala ljudi, ki pripadajo petim različnim generacijam.¹³ Vsaka generacija je bila izoblikovana na podlagi drugačnih izkušenj, ima različne prednosti in slabosti ter ima svoj pogled na poklicno življenje. Te skupine bodo morale delati skupaj v velikih organizacijah in lahko bi prihajalo do nasprotij med njimi.

Organizacije, ki bi podpisale listino, bi se lahko zavezale tudi k ustvarjanju bolj medgeneracijsko uravnotežene delovne sile, tako da bi uvedle ukrepe, s katerimi bi starejšim delavcem omogočile, da dlje ostanejo na delovnem mestu (npr. spremembo prostorov, večjo prilagodljivost), ter mladim olajšale uskladiti poklicno življenje z drugimi obveznostmi, kot je skrb za otroke in starejše sorodnike.

Organizacijam, ki bi podpisale listino, bi lahko podeljevali spodbude in priznanja. Prav tako bi si EU lahko prizadevala, da v ta proces vključi podjetja in ustvari mrežo, v okviru katere bi se pojasnjevale najboljše prakse pri zagotavljanju medgeneracijske pravičnosti.

¹² Teresa Küchel, EU youth unemployment: some jobs are worse than being unemployed (Brezposelnost mladih v EU: nekatera delovna mesta so slabša od brezposelnosti), Nordic Labour Journal, <http://www.nordiclabourjournal.org/myheter/news-2017/article-2018-01-15-4801052502> (dostopano junija 2018)

¹³ Bentley University, Multi-Generational Impacts on the Workplace (Večgeneracijski vplivi na delovno okolje), <https://www.bentley.edu/files/2017/11/01/Bentley%20CWB%20Generational%20Impacts%20Research%20Report%20Fall%202017.pdf> (dostopano julija 2018)

7. EVROPSKI SISTEM ZA NESKLADJA V ZNANJU IN SPRETNOSTIH

Daniel

EU bi morala nadgrajevati svoje pobude in mehanizme financiranja, ki spodbujajo vseživljenjsko učenje (npr. Novi program znanj in spretnosti za Evropo), tako da bi vzpostavila evropski sistem za neskladja v znanju in spretnostih. To bi lahko vključevalo evropski ekosistem (javno-zasebni dialog) strokovnjakov, ki bi za posamezne države, industrije in sektorje spremljali in določili, katera prihodnja znanja in spretnosti so potrebna. V okviru tega procesa bi opredelili neskladja v znanju in spretnostih.

Zaradi tehnološkega napredka in digitalizacije se hitro spreminjajo vrste delovnih mest ter znanja in spretnosti, ki bodo potrebni na trgu dela, pri čemer se ustvarja pritisk na obstoječe sisteme trgov dela v državah članicah. S tem predlogom bi lažje obvladovali te obsežne spremembe, izkoristili njihov potencial in zagotovili pravičnejšo porazdelitev po celotni Evropi, saj bi namesto depopulacije spodbudili mobilnost po vseh državah članicah.

Ta sistem bi morali upravljati z jasnimi standardi in zagotavljanjem pravne varnosti za vse. Zagotoviti bi morali, da se uporablja univerzalno, kar pomeni, da podpira rast, razvoj in mobilnost ljudi med organizacijami, industrijami in državami.

INTERVJU

EU je uvedla posebne strategije za boj proti brezposelnosti mladih: ali so učinkovite?

Razmere na področju brezposelnosti mladih se izboljšujejo in jamstvo za mlade je k temu pozitivno prispevalo. A kakšne vrste delovnih mest se ustvarjajo? Ali so dobro plačana? Ali imajo mladi socialno zaščito? Ali dovolj zaslužio? Ali mladi lahko postanejo neodvisni? Nekateri mladi morda niso brezposelni, vendar pogosto delajo v okviru nestandardnih zaposlitev. Pravijo nam, da je taka morda celo prihodnost dela. Do tega smo odprti, vendar se je začela povsem nova retorika: da so nam vseč nepredvidljivost, prožnost in svoboda. Vendar če bi lahko izbrali vrsto zaposlitve, ki jo želimo, kaj bi izbrali? 74 % mladih, ki so vključeni v našo organizacijo, je navedlo, da bi bila njihova prva izbira stabilna, dolgoročna pogodba. Le 4 % jih želi biti samostojnih delavcev. Dejansko je 50 % mladih opravljalo kakršno koli delo, ne da bi to lahko imenovali kakovostna zaposlitev. Ali smo torej to izbrali za naš življenjski slog? To je absurdno. Prožnost je vsiljena in ta svoboda ni resnična: če sem vedno zaskrbljena glede dela, nisem svobodna. Ne smemo več pustiti, da nas trg dela zlorablja. Začeti moramo govoriti o kakovostnih delovnih mestih. Mladim moramo dati izbiro.

Kateri so trije najpomembnejši ukrepi, ki bi jih morali sprejeti, da bi spremenili sistem?

Najprej bi morali uvesti dejavnik kakovosti: plača bi morala biti višja od zajamčene plače, veljati bi morale enake možnosti za vse in delovnik ne bi smel biti daljši od 8 ur. Misliti moramo tudi na okolje, zato bi bila glavna rešitev v prihodnosti ustvarjati kakovostna, trajna in zelena delovna mesta. Druga stvar, ki je konkretno povezana z mladimi, je, da bi morala biti vsa pripravništva plačana. EU bi morala države članice spodbujati, da spremenijo zakonodajo, tako da bodo vsa pripravništva v celoti plačana. Tretja stvar, na katero moramo biti pozorni, pa je zakonsko urejanje četrte, digitalne revolucije. Do zdaj je gospodarstvo priložnostnih del ustvarjalo delovna mesta brez socialne zaščite in po mojem mnenju bi morale biti socialne pravice in pravice delavcev zagotovljene pri vseh oblikah zaposlitve. V ta razvoj pa ne smete pozabiti vključiti mladih. Želimo biti del rešitev.

Komisarka Thyssen je rekla, da je EU podvojila proračun za program Erasmus+, vi pa pravite, da bi ga morali povečati še za desetkrat.

Mislim, da mladi niso prednostno obravnavani, čeprav številni predstavniki EU to trdijo: če pogledamo proračunske vrstice, je jasno, da niso. Prednostni so drugi sektorji, na primer kmetijstvo ali varnostni sistemi. V Evropi se tega ne zavedamo dovolj. Če bi se dejansko zavedali, kako pomembno je zagotoviti, da ima vsak mladi priložnost, potem bi proračun brez težav povečali za desetkrat, ker bi vedeli, da se to na koncu izplača.

Tea Jarc,
predsednica sindikata mladih Mladi plus iz Slovenije

TEHNOLOGIJA

Napredek v tehnologiji trenutno pomeni izziv na vseh področjih človeškega življenja.

EU priznava, da so ustvarjanje novih tehnologij, njihova učinkovita uporaba in njihova uvedba v trgovini bistveni v globalni tekmi za inovacije in dobičkonosnost. Visokotehnoški sektorji in podjetja štejejo za ključna gonila gospodarske rasti in na splošno zagotavljajo dobro plačane zaposlitve.

Po podatkih Eurostata je bilo leta 2014 v EU skoraj 46.000 podjetij vključenih v visokotehnoško proizvodnjo (od vesoljske in oborožitvene industrije do telekomunikacij in znanstvenih instrumentov itd.), vendar je sektor leta 2015 obsegal le 4 % vseh delovnih mest v Evropi. Čeprav visokotehnoški proizvodi pomenijo 17 % vrednosti celotnega izvoza iz EU, je na tem področju zabeležen tudi trgovinski primanjkljaj, saj je bil samo leta 2015 uvoz za približno 22 milijard EUR večji kot izvoz. Naložbe v raziskave in razvoj na tehnološkem področju se izboljšujejo, vendar je Evropa še vedno daleč od tega, da bi na tem področju postala vodilna v svetu.¹⁴

Čeprav je jasno, da tehnologija napreduje in je nujna, se nanjo še vedno gleda s pomisleki. Ena od najopaznejših in najbolj zaskrbljujočih možnih posledic je, da bi povečana uporaba robotike in umetne inteligence lahko čedalje bolj prevzemala delovna mesta od ljudi – po raziskavi globalnega inštituta McKinsey do 800 milijonov delovnih mest do leta 2030.¹⁵ O tem vprašanju se še razpravlja, vendar optimisti menijo, da bodo tam, kjer izginjajo stara delovna mesta, nastala nova in da bodo mladi v prihodnosti verjetno opravljali dela, ki zdaj sploh še ne obstajajo.

Ne glede na to, kakšna bo prihodnost, tega trenda ni mogoče ustaviti, zato je bolje, da smo naprednejši od večine in ugotovimo, kako obvladovati tehnološke spremembe. V zvezi s tehnologijo je bilo zastavljenih veliko vprašanj: kako urediti proizvodnjo umetne inteligence in robotov ter kakšne kakovostne in etične standarde določiti za zagotovitev, da tehnologija podpira človeški obstoj, ne pa ga ogroža. Pojavlja se tudi zaskrbljenost v zvezi z vprašanji zasebnosti in varnosti. O vseh teh vprašanjih bo treba razpravljati v javnem okolju, ne le v znanstvenih odborih in tehničnih delovnih skupinah.

8. USTANOVITEV EVROPSKE AGENCIJE ZA ROBOTIKO IN PEČATA SKLADNOSTI ZA ROBOTIKO

Francesca in Eduard

EU mora razviti, izvrševati in stalno posodabljalna pravila za preskušanje, certificiranje, načrtovanje in standardizacijo posameznih razredov proizvodov na področju robotike in umetne inteligence. To se lahko formalizira prek strokovnih odborov, ki obravnavajo etična, tehnološka, pravna in ekonomska vprašanja, ter instrumentov sodelovalnega upravljanja. Poleg tega bi z Evropskim pečatom za skladnost robotov zagotovili enotni standard.

Eden od največjih izzivov na tehnološkem področju je razvoj vseevropske skupne strategije za robotiko. Zakonodajalci lahko pomeni omejitev za inovacije, hkrati pa je potrebna, da je tehnologija sprejemljiva za čim več ljudi. Zato je bistveno ustvariti pravni okvir, ki spodbuja inovacije in zagotavlja, da temeljijo na glavnih vrednotah EU.

S tem pristopom bi lahko uresničili vse razpoložljive priložnosti na področju robotike in umetne inteligence, tako da bi tehnološke inovacije uredili z ozkimi, prilagojenimi, predhodno ocenjenimi in stalno spremljanimi pravili, hkrati pa bi spodbujali etično usmerjeno zasnovno proizvodov in tako zagotovili, da jih uporabniki sprejemajo že od najzgodnejših faz razvoja.

Poleg tega je pečat skladnosti za robote povezan s ponavljajočim se regulativnim postopkom za upravljanje robotov, saj bi ta omogočil oblikovanje smernic, ki bi se lahko uporabljale kot začasno referenčno merilo za različne uporabe in razvoj robotov. Certificiranje bi morali občasno pregledati, da bi zagotovili najvišje standarde zaščite.

9. REGULIRANJE VOJAŠKE UPORABE UMETNE INTELIGENCE

Neven

Evropska unija bi morala zagotoviti, da bi za podjetja v EU, ki trgujejo z drugimi državami (ki niso članice EU), veljala stroga pravila glede uporabe umetne inteligence v vojaškem delovanju.

Veliko smo slišali o umetni inteligenci in strojnem učenju, ki prinašata nove koristi za zdravstveno varstvo in samovozeče avtomobile, vendar ima strojno učenje danes dejansko pomemben vpliv tudi na vojaško tehnologijo. Stroji že imajo sposobnost odločanja, ali naj ubijejo ali ne, in te odločitve temeljijo predvsem na modelih strojnega učenja.

Mnogi od teh algoritmov so večinoma nejasni in nihče ni dejansko odgovoren za odločitve o življenju ali smrti.

To bi pomagalo omejiti uporabo umetne inteligence in strojnega učenja na miroljubne namene. Greg Allen, raziskovalec na centru za novo ameriško varnost (Center for New American Security), meni, da bi lahko imela umetna inteligenca tako velik vpliv na vojaško opremo, kot jo je imel razvoj jedrskega orožja.

EU bi lahko v okviru zakonodaje o proizvodnji orožja v EU prepovedala uporabo umetne inteligence v vojaški opremi.

¹⁴ Eurostat, Archive: High-tech statistics (Arhiv: visokotehnoška statistika), Eurostat Statistics explained, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:High-tech_statistics&oldid=220664 (dostopano junija 2018)

¹⁵ James Manyika et al., Jobs lost, jobs gained: workforce transitions in a time of automation (Izgubljeni in pridobljeni delovni mesta: prehajanje delovne sile v času avtomatizacije), McKinsey Global Institute, december 2017, <https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Featured%20Insights/Future%20of%20Organizations/What%20the%20Future%20of%20Work%20will%20mean%20for%20jobs%20skills%20and%20wages/MGI-Jobs-Lost-Jobs-Gained-Report-December-6-2017.ashx> (dostopano junija 2018)

10. USTANOVITEV EVROPSKE PLATFORME ZA MNOŽIČNO FINANCIRANJE

Olga

Po mojem mnenju bi bilo smiselno, da EU uredi sistem množičnega financiranja v okviru obstoječih institucij javnega financiranja ter da vzpostavi uradno platformo, v okviru katere bi uradni strokovnjaki, ki delajo za EU, ocenili in preverili vse predlagane projekte. Ti strokovnjaki bi lahko vključevali posameznike s področja kibernetike varnosti in preprečevanja goljufij, da bi bili pozorni na morebitno goljufivo delovanje.

Številna zagonska podjetja se v začetni fazi zanašajo na javno financiranje, pa tudi na platforme za množično financiranje. Žal prevaranti te platforme včasih zlorabljajo kot varna zatočišča.

Taka platforma bi evropskim državljanom omogočila, da neposredno in varno financirajo projekte, ki jih zanimajo, zagonskim podjetjem pa, da takoj najdejo stranke za svoje proizvode.

11. NALOŽBE V TEHNOLOGIJO ZA KULTURO IN DEDIŠČINO

Adrià

Menim, da bi morala EU več vlagati v tehnologijo, ki se uporablja na kulturnih in umetniških področjih, na primer v javnih muzejih, da bi uporabnikom omogočila bolj vključujočo izkušnjo. Uporaba novih tehnologij bi dejansko spremenila način, kako obiskujemo tradicionalne muzeje ter v njih raziskujemo in se učimo, s čimer bi ljudi navdušili za kulturo.

V nekaterih muzejih se že uporabljajo roboti, ki lahko ljudi, predvsem mlade, vodijo ter jim umetnost in zgodovino predstavljajo na zabaven način. To bi lahko razvili in nadgradili. Sanjam o prihodnosti, v kateri muzeji, umetna inteligenca in virtualna resničnost obiskovalcem omogočajo, da na primer neposredno komunicirajo z zgodovinskimi osebnostmi ali vstopijo v sliko.

Da bi podprli naložbe v te tehnologije, bi lahko del tradicionalnih turističnih taks, na primer od hotelov, namenili za financiranje takih muzejev.

INTERVJU

Kaj so danes največji izzivi v zvezi z umetno inteligenco?

Če govorimo o robotih in umetni inteligenci, je po mojem treba omeniti tri ključne besede in povezana vprašanja. Prva je dojetje, torej kako roboti posnemajo ljudi. Vprašanje tukaj je, kako naj jih načrtujejo, da bodo izboljšali življenje ljudi. Nato sledi koncept raznolikosti: danes lahko tehnologija preseže človeško naravo. Nekatere tehnologije lahko na primer omogočijo, da slišimo barve, ki jih ne moremo videti. Tu je vprašanje, kako spodbujati tehnologijo, ki pomaga ljudem, vendar je še vedno podobna človeški naravi. Tretja ključna beseda je zaščita, kar pomeni vprašanje, kako oblikovati zakonodajo, da bo še vedno ščitila ljudi.

Robotika in avtomatizacija povzročata vedno večjo zaskrbljenost, zlasti med mladimi, ki jih skrbi, da jim bodo „odvzeta“ delovna mesta: ali je ta skrb upravičena ali ne?

Inovacije so vedno obstajale. Nicholas Carr je napisal knjigo [opomba urednika: The Glass Cage] o spremembah, ki jih sčasoma povzroči tehnologija, v kateri je to pojasnjeno. S čimer se srečujemo zdaj, ima lahko ogromen učinek tudi zaradi globalizacije, vendar je to še vedno nekaj, kar se je v zgodovini vedno dogajalo. To ne pomeni, da ne bi smeli obravnavati tega izziva, vendar moramo v njem videti priložnosti: ustvarjena bodo druga delovna mesta in nekatera delovna mesta, ki bodo izginila, bodo taka, ki ne bodo potrebna ali učinkovita. Inovacije lahko ustvarijo gospodarsko rast, ki bo koristila vsem: nekatera delovna mesta se bodo spremenila in razvijala ter bodo vključevala digitalizacijo. Poskušati moramo videti koristi, da bi pomagali in prilagodili organizacijo delovnih mest za tiste, ki bodo šli skozi obdobje prehoda. To bo sčasoma postalo normalno. Spomem se bodo zgodile in ne moremo jim pobegniti, zato se moramo odločiti, kako jih bomo obravnavali.

Francesca Episcopo,
raziskovalka na inštitutu DIRPOLIS

12. UVEDBA EVROPSKE OCENE ZA ROBOTE

Eduard

Predlagam oblikovanje Evropske ocene učinka za robote, ki bi lahko inženirjem robotike pomagala opredeliti, analizirati, ublažiti in odpraviti tveganja, ki jih prinaša vključitev tehnologije s področja robotike in umetne inteligence.

Trenutno niso na voljo večdisciplinarne smernice glede robotov, v katerih bi bila opredeljena in ocenjena tveganja, ki jih pomenijo navedene tehnologije. Robot lahko vpliva na zasebnost, dostojanstvo, samostojnost in varnost ljudi – tako fizično kot psihološko –kar odpira resna etična vprašanja.

Ocena učinka je v skladu s pristopom, ki temelji na tveganju ter se uporablja pri oceni učinka glede zasebnosti in nadzora v Evropski uniji. Uporabili bi jo lahko tudi za številne druge vrste tveganja, nedavno je bila na primer uporabljena na področju robotov (Care Robot Impact Assessment, Fosch-Villaronga 2015) in algoritmov (Algorithm Impact Assessment, inštitut AI Now, 2018).¹⁶

To bi razvijalcem robotov olajšalo zagotoviti skladnost, saj bi bili odgovorni za opredelitev in oceno različnih tveganj pri svojem robotu.

13. VZPOSTAVITEV VSEEVROPSKIH MEDIJEV

Olga

Nujno potrebujemo vseevropske medije in pri tem ne mislim na medije, ki se osredotočajo na politične dogodke, temveč medije, ki ponujajo novice, zabavo in filme ter imajo enak program po vseh državah članicah. V okviru običajne ponudbe, na primer televizijske in ponudbe videa na zahtevo, ni dovolj obveščanja o EU in njene promocije.

V Evropi v čisto vsaki državi članici beremo ameriške knjižne uspešnice, gledamo ameriške filmske uspešnice in televizijske nadaljevanke ter uporabljamo ameriške medijske pripomočke. Ne prepriča me argument, da so med različnimi državami članicami jezikovne ali kulturološke ovire: Švedska je prav toliko drugačna od Italije, kot je Teksas od Kalifornije. Kultura in mediji so skupni temelj evropske identitete.

Uspeh nekaterih evropskih televizijskih serij, pogosto kriminalističnih, v angleško govorečih državah, kaže, da so gledalci pripravljeni sprejeti vsebino s podnapisi – kot kaže primer različnih produkcij danske televizijske hiše DR.

EU bi lahko poskušala vzpostaviti dialog med različnimi televizijskimi hišami, da bi pripravile vseevropske serije, ki bi imele podnapise in bile zanimive ljudem po vsej Evropi. Te bi lahko obsegale na primer obsežne zgodovinske projekte in drame. V okviru programov so se že povezale mednarodne ekipe igralcev; organiziranje tesnejšega sodelovanja med evropskimi produkcijskimi podjetji in televizijskimi kanali bi bil zanimiv izziv.

¹⁶ E. Fosch-Villaronga, Creation of a Care Robot Impact Assessment (Priprava ocene učinka za negovalne robote), International Journal of Humanities and Social Sciences Vol:9, No:6, 2015, <https://waset.org/publications/10001664/creation-of-a-care-robot-impact-assessment>; (dostopano junija 2018).

D. Reisman et al., Algorithmic Impact Assessments: a practical framework for public agency accountability (Ocena učinkov za algoritme: praktičen okvir za odgovornost javnih agencij), AI Now Institute, april 2018, <https://ainowinstitute.org/aiareport2018.pdf> (dostopano junija 2018)

IZOBRAŽEVANJE

V svetu, v katerem delo postaja čedalje bolj dinamično in imajo ljudje na svoji poklicni poti več zaposlitev, dolgoročne pogodbe pa so težko dosegljive, delavci potrebujejo nove, večsektorske spretnosti, da se lahko obdržijo na trgu dela. Nov ključni koncept „vseživljenjsko učenje“ kaže na to, da se bodo morali ljudje novih spretnosti učiti skozi celo življenje, tudi po tem, ko zaključijo študij. Vendar izobraževalni sistemi niso usposobljeni, da bi mlade pripravili na svet dela, pomanjkanje tehničnih in digitalnih spretnosti pa je splošno priznano.

To je razvidno iz velikega neskladja med spretnostmi, ki se jih človek nauči v šoli, ter poklici in sposobnostmi, ki se zahtevajo na trgu dela. Del težave neskladja v znanju in spretnostih je, da lahko diplomanti terciarne ravni opravljajo zaposlitve, za katere imajo previsoko izobrazbo. Pripravnštva in usposabljanja so vse bolj splošno razširjena, tudi zaradi jamstva za mlade, vendar prehod med šolo in svetom dela redko poteka brez težav. Še več, mehke veščine, kot so skupinsko delo, ustvarjalnost in reševanje težav, ali koristne spretnosti, kot sta uporaba interneta in medijska pismenost, se na šolah ali univerzah skoraj ne poučujejo.

Kot smo že omenili, poklicno in strokovno izobraževanje in usposabljanje (PSIU) mladim pomaga, da zgodaj prevzamejo odgovornost in izboljšajo svojo zaposljivost ter pridobijo vrhunske spretnosti. Prakse in drugi programi, ki študente opremito z bolj praktičnim in strokovnim znanjem, spretnostmi in/ali kompetencami, ki so potrebne za posamezne poklice, očitno povečujejo verjetnost, da novi diplomanti lahko najdejo zaposlitev.

14. PODJETNIŠKI PROGRAMI IN MEHKE VEŠČINE

Christian in Zamisel z delavnice

Moja zamisel o boljšem izobraževalnem sistemu je, da bi vključili podjetniške programe v šole, vključevali mlade v organizacije, kot so zagonska podjetja, in uvedli dejavnosti v učni načrt – po zgledu primerov, kot je program Čezatlantsko vodenje (Transatlantic Leadership).¹⁷

Šole študentov ne naučijo dovolj mehkih veščin. Ko mladi vstopijo na trg dela, imajo občutek, da s svojo izobrazbo niso ustrezno pripravljeni za različne izzive.

EU bi lahko razvila platformo za mehke veščine, na kateri bi lahko različne organizacije združevale različne dejavnosti po EU, ki bi bile povezane s temami, kot so politika, aktivizem in potovanja, da bi se mladi lahko naučili novih stvari, pridobili nove spretnosti ter skupaj razvijali projekte.

15. UPORABA PROGRAMA ERASMUS ZA POMOČ PRI SPOPRIJEMANJU Z DEPOPULACIJO

Zamisel z delavnice

Ker je splošno znano, da so mednarodne izkušnje izredno koristne za življenjske veščine, bi bilo dobro, da taka vrsta izkušenj postane dostopnejša mladim. Poleg tega bi lahko mlade spodbujali, da živijo, delajo in študirajo v regijah, ki so prizadete zaradi depopulacije. Obdobje bivanja v tujini bi lahko trajalo tri mesece, pri čemer bi lahko študenti živeli pri družinah gostiteljicah in študirali ali hodili na prakso. Tako bi spodbujali spoznavanje drugih kultur in jezikov ter odprtost družbe. Ob koncu študija je mnogo študentov negotovih glede tega, ali naj nadaljujejo študij ali začnejo delati; ob taki izkušnji bi se lahko lažje odločili.

Program Erasmus postaja čedalje bolj priljubljen med mladimi, vendar je še vedno veliko takih, ki nikoli niso odšli v drugo državo, da bi tam študirali ali delali v obdobju, ki je daljše od počitnic.

Tako bi lahko rešili tudi težave z mobilnostjo: podatki EU kažejo, da bi se bila polovica mladih v Evropi, ki ne najde zaposlitve v svoji državi, pripravljena preseliti v tujino, da bi jo našla tam.¹⁸ Na podlagi spodbud za preselitev v drugo državo za vsaj tri mesece bi mladi lahko pridobili izkušnje v tujini in zapolnili vrzeli na trgu dela. S finančnega vidika bi lahko institucije EU zagotovile potrebna sredstva za te programe mobilnosti.

¹⁷ Youth Proaktiv, Transatlantic Leadership Program (program Transatlantic Leadership) <http://youthproaktiv.org/programs/eu-us-leadership-program/> (dostopano julija 2018)

¹⁸ Evropska komisija, Half of young Europeans ready to work abroad (Polovica Evropejcev pripravljena delati v tujini), <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langid=sl&catid=89&newsid=1026&furtherNews=yes> (dostopano junija 2018)

16. TEČAJI ŽIVLJENJSKIH VEŠČIN

Zamisel z delavnice

Eden od načinov, kako mlade bolje pripraviti za življenje, jim pomagati pridobiti osnovne spretnosti, ki jih potrebujejo za uspešno opravljanje vsakodnevnih dejavnosti, ter biti boljši državljani, ki so integrirani in vključeni v družbo, bi bila uvedba tečajev življenjskih veščin. Številni mladi ne razmišljajo o različnih življenjskih veščinah, kot je izpolnitev davčne napovedi, recikliranje ali kuhanje osnovnih obrokov. Z uvedbo takih vsebin bi mladi že zgodaj pridobili znanje o tem pomembnem delu življenja.

Sistem, ki izhaja iz te osnove in bi lahko zelo dobro deloval po vsej EU, je bil uveden na Finskem, kjer se učenci učijo t. i. Kotitalous, tj. gospodinjstvo, in Käsiytyö, tj. ročne spretnosti. Učijo se kuhanja, čiščenja, odgovorne porabe denarja, pranja perila, recikliranja ter varčevanja z vodo in energijo. Poleg tega se učijo majhnih domačih spretnosti, kot je pletenje, popravilo oblačil, izdelava sani, da se lahko zabavajo na snegu, ali ptičje hišice za družinski vrt.

Še pomembneje pa je, da spoznavajo digitalne spretnosti, kot je prepoznavanje lažnih novic in tveganja ustrahovanja na spletu, pa tudi bolj praktične spretnosti, kot sta namestitev protivirusnega programa in uporaba tiskalnika.

18. UVEDBA „IZZIVOV“ ZA SPODBUJANJE USTVARJALNEJŠIH UČENCEV

Aleksandra

Merila ocenjevanja bi bilo treba spremeniti na vseh ravneh izobraževanja, tako da bi vanje vključili ustvarjalnost in inovacije. Tradicionalni sistem vrednotenja znanja ni primeren za ocenjevanje sodobne vsebine. Na primer, sistem ocenjevanja projektov in individualnih nalog bi lahko razdelili v različne kategorije, pri čemer bi vsaka kategorija imela lastna merila ocenjevanja in razvrščanja po stopnjah, podobno kot pri merilih ocenjevanja na univerzah. Tako bi bilo področje, na katerem učenec nima ustreznih kompetenc, vidno in jasno, zato bi vedel, kam se mora usmeriti za izboljšanje, pa tudi učiteljem bi bilo bolj jasno, na kaj naj se osredotočijo.

Ena od glavnih zahtev in nujnosti v današnjih konkurenčnih okoljih delovnih mest je ustvarjalnost. Alternativnih način prepoznavanja in pomoči učencev, ki so bolj ustvarjalni, je, da se jim omogoči pravično ocenjevanje.

To je mogoče doseči tako, da bi si prizadevali odpraviti ovire in spodbujali odgovornost z uvedbo novih predmetov, kot je „izziv“, ki se izvaja v nekaterih šolah v Berlinu. To pomeni, da učenci eno uro na teden porabijo za izziv, na primer igranje šaha s starejšimi ali začetek lokalnega projekta za mlade. To krepi tako lastno osebnost kot družbeno interakcijo.

17. SPODBUJANJE RADOVEDNOSTI, OSEBNEGA RAZVOJA IN ODGOVORNOSTI

Laura in Jakob

Učence je treba spodbujati, da delajo na svojih šibkih točkah, hkrati pa jim je treba omogočiti svobodno izbiro dejavnosti, na katere se želijo osredotočiti. Meniva, da take vrste projektni sistem, v katerem lahko mladi razvijajo svoje lastne zamisli in prednosti, ne pa si le vbijajo znanje v glavo, lahko prinese veliko boljše rezultate. Tak sistem bi spodbujal radovednost in ustvarjalnost. Delo na projektih pomeni vadenje novih spretnosti in sprotno učenje, pri čemer se krepi sporočilo, da je neuspeh lahko pomembna pridobljena izkušnja.

Kot demokratična družba želimo, da so mladi svobodni in enakovredni ter da živijo v solidarnosti, vendar šolski sistem dejansko nikakor ni demokratičen: razred različnih študentov z različnimi prednostmi in interesi učitelj uči iste stvari. Glede na individualnost vsakega posameznika bi morali vsakemu učencu omogočiti, da razvija svoje lastne spretnosti in zanimanja. S sprejetjem takega pristopa bi vsi učenci lahko dosegli največ.

Študija PISA priznava podoben sistem na Finskem kot najuspešnejši šolski sistem na svetu. Za mlajše učence do 13 let standardne učne ure ne obstajajo, temveč učenci in učitelji namesto tega sodelujejo. V šoli je zelo pomembna igra in cilj učiteljev je, da motivirajo svoje učence. Učiteljic ni, učenci pa delajo v učnih skupinah, da spodbujajo poglobljeno analiziranje in razvijajo spretnosti iskanja rešitev ali druge talente. Tako se spodbujata vključevanje in razvoj socialnih spretnosti. Finski učenci lahko tudi izbirajo temo, ki jih zanima, in jo razvijajo tako, da stopijo v stik z zunanjimi viri, kot so strokovnjaki in muzeji. Za to „učenje na podlagi pojavov“ je bilo ugotovljeno, da z njim učenci pridobijo prave spretnosti za 21. stoletje, in morali bi ga izvajati po celi Evropi.

19. MEDŠOLSKO SODELOVANJE PRI PROJEKTIH

Gaétan

Ena od možnosti bi bilo ustvariti delovna mesta mrežnih povezovalcev, ki bi delovali v šolah, in sicer bi oblikovali različne skupine učencev in v okviru več srečanj obravnavali različne teme (na primer evropske vrednote, trajnostni razvoj, izobraževanje in drugo). Na primer, sestavili bi skupino učencev, ki želijo razviti projekt o trajnostnem razvoju na njihovi šoli.

Ob podpori učitelja bi proučili, ali se v Evropski uniji tudi druge ustanove ukvarjajo z isto temo. Nato bi lahko izkoristili mrežo povezovalcev, da bi jih povezali z mrežo šol, ki se ukvarja z enako temo. Tako bi ta šola lahko vzpostavila odnose z drugimi ter bi z njimi komunicirala in sodelovala.

S takim sodelovanjem bi mreža lahko organizirala eEvropsko konferenco o trajnostnem razvoju, na kateri bi lahko, tako kot na prireditvi EYE, dijaki srednjih šol predstavili svoje projekte ter predlagali rešitve in zamisli. Taka omrežja bi imela veliko prednosti, kot so: izmenjava informacij in spretnosti, spodbujanje izmenjave mnenj o določeni temi med evropskimi šolami, razvoj sodelovalnih odnosov, omogočanje mladim generacijam, da razmišljajo o evropski tematiki, razvijanje občutka pripadnosti EU, zbiranje novih zamisli in večje udejstvovanje mladih.

V Franciji ima na primer ministrstvo za kmetijstvo več različnih mrež za mlade, ki se izobražujejo na področju kmetijstva. V teh mrežah je mogoče spremljati želje in predloge, ki jih mladi dajo ministrstvu, da bi skupaj ustvarjali projekte: to je dobra praksa, ki bi ji lahko sledili po vsej EU.

INTERVJU

Ko govorimo o dobrem počutju mladih, na to pogosto gledamo le v gospodarskem smislu, pozabimo pa na vidik dobrega duševnega počutja in zdravja. Mnogi mladi se danes lahko počutijo „ujete“.

Gre za t. i. bumerang generacijo, ki živi s svojimi starši, se odseli le za kratek čas ter dela v zelo nestabilnih okoljih in brez pogodbene varnosti, kar pomeni, da ne more v celoti razviti svoje neodvisnosti in se mora včasih spet vrniti k svojim staršem. Javne in socialne službe v celoti še ne prepoznajo konkretnih potreb, ki jih imajo mladi. Številni mladi se nočejo obrniti na socialne službe, ker je to povezano s stigmo. Mladi niso dovolj samozavestni ali pa enostavno ne vedo, da take službe obstajajo. Pomembno je izboljšati delovne pogoje za začetnike in zagotoviti boljšo podporo za duševno zdravje, tako da bi se mladi čutili izpolnjene in bi bili produktivni člani družbe.

Pri tem se pojavlja tudi medgeneracijsko vprašanje, ki zaplete zadevo.

Več udeležencev prireditve EYE je omenilo, da so opazili, da starejši težav mladih pogosto ne jemljejo preveč resno. Mladi slišijo na primer take stvari: „to je zato, ker si mlad, to boš že prerasel. Ko sem bil jaz mlad, nam je bilo veliko težje, pa sem preživel.“ Menim, da se časi spreminjajo in postajajo veliko bolj nepredvidljivi. Ko so naši starši odrasčali, so končali šolanje, dobili službe, ki so bile stalne in stabilne, lahko so si privoščili stanovanje itd. Danes take enostavne strukture življenja za mlade ni več. Zdaj je vse veliko bolj spremenljivo. Zato se pri mladih seveda pojavljata zaskrbljenost in strah, zaradi katerih potrebujejo pomoč in po mojem to, da rečejo „odrasti pač“, ni najboljši nasvet, ki ga lahko dajo starejši.

Anna Ludwinek,

vodja raziskav, enota za socialne politike, Eurofound

20. ORODJA PROTI DIGITALNI IZKLJUČENOSTI IN ZA DUŠEVNO ZDRAVJE

Larissa

Menim, da lahko EU naredi kaj glede dostopa do digitalnih orodij in virov ter zagotovi, da države vlagajo dovolj finančnih sredstev v omogočanje enakega dostopa do tehnologij v razredih, in sicer v vseh šolah – ne le v najboljših šolah v velikih mestih, temveč tudi v poklicnih šolah in šolah na podeželskih območjih.

Ena od pomembnejših tem v šolah je trenutno digitalna izključenost. Samoumevno se nam zdi, da ima vsak dostop do digitalnih platform, vendar si v resnici ne more vsakdo privoščiti enake tehnologije. V okviru organizacije OBESU smo zahtevali, da se to razreši, in sicer da se zagotovijo prenosni in tablični računalniki v šolah, tako da ima lahko vsakdo enak dostop do tehnologije.

V zvezi s socialno izključenostjo na splošno pa je bistveno, da se spodbuja ozaveščenost ter podpirajo organizacije civilne družbe, da bi le-te obiskovale šole in izvajale delavnice. Dostop do financiranja za te pobude je nekaj, kar EU lahko zagotovi in trenutno tudi zagotavlja. Vendar menim, da je treba to izvajati na bolj lokalni ravni, tako da lahko šole glede teh zahtevnih vprašanj tesneje sodelujejo s civilno družbo.

KOMENTAR MLADINSKEGA FORUMA

MLADI IN STAREJŠI

Digitalna revolucija odpira številna vprašanja ter prinaša mnoge izzive in priložnosti. Kako lahko Evropa napreduje in izkorišča najboljše, ne da bi se pri tem ogrozili naši življenjski standardi? Za začetek mora Evropa ljudi, njihove pravice in njihove skupnosti postaviti v središče prehoda v bolj digitaliziran svet. Evropski mladinski forum si prizadeva za digitalno revolucijo, ki bo ustrezala vsem generacijam.

V zadnjih desetletjih je bil dosežen tehnološki napredek, ki je spremenil način, kako živimo in organiziramo naše življenje. Od vzpona interneta in platform družbenih medijev do hitrega napredka pri avtomatizaciji, robotiki in umetni inteligenci, gledano širše, se je ta razvoj zgodil tako hitro, da smo ga s pripravo ocen njihovega učinka komaj dohajali. Na današnjo generacijo mladih je verjetno najbolj vplival. Ti mladi so odraščali v času zelo pomembnih novosti in velikega tehnološkega razvoja. Tako so hkrati prvi, ki lahko preizkušajo in vidijo, kako se bo s temi novimi tehnologijami njihovo življenje izboljšalo, ter tudi tisti, ki jih bo najbolj prizadelo naše pomanjkanje znanja in razumevanja dolgoročnih negativnih učinkov, ki jih imajo te tehnologije na naše življenje, demokracijo, okolje, delovna mesta in pravice delavcev ter naše zdravje. Te tehnološke spremembe doživljajo tudi v času znanih socialno-političnih in gospodarskih izzivov, kot so visoka brezposelnost, večje tveganje revščine in socialne izključenosti, večja neenakost in drugi izzivi v zvezi z dostopom do njihovih pravic.

Primerov učinka, ki ga je digitalna revolucija že imela na naše življenje, je veliko. Z njo smo dobili nove načine povezovanja z drugimi in popolnoma je spremenila način, kako se informiramo in kakšna je naša interakcija z mediji. Z njo so nastale nove oblike izgradnje skupnosti in nove oblike političnega aktivizma. Povzročila je razširjanje medijev in virov novic, nove oblike poročanja, ki je dostopnejše vsem, in nastanek državljanov novinarjev. Slaba stran vsega tega je velik porast spletnih dezinformacij, vključno z lažnimi novicami, in lažje razširjanje sovražnega govora. Lahko bi rekli, da je posledično lažje manipulirati in od zunaj ustvariti kaos na volitvah in v drugih demokratičnih procesih. Digitalna revolucija je vplivala tudi na gospodarstvo, delo in trg dela. Da bi v globalni tekmi za konkurenčnost ostali korak pred drugimi, so naložbe v nove tehnologije in inovacije ključni dejavnik gospodarske rasti in produktivnosti. Tako je prišlo do vzpona tehnoloških gigantov, kot so Google, Facebook, Microsoft in Amazon, če jih omenimo le nekaj, razširjanja tehnoloških zagonskih podjetij in posledično do ustvarjanja ogromnega števila delovnih mest v sektorjih visoke tehnologije in tehnološke proizvodnje. Žal je ena od posledic tega hkratno hitro širjenje t. i. gospodarstva priložnostnih del, pri čemer je vse več mladih zaposlenih v storitvah, ki delujejo na podlagi aplikacij, kot sta Deliveroo in Uber. Na ta način se oddaljujemo od varne in dolgoročne zaposlitve ter gremo v smeri prekarne delovne mest brez osnovnih pravic, socialne zaščite ali počitnic. Poleg tega se

velepodatki in s tem povezani sistemi umetne inteligence čedalje več uporabljajo v vseh sektorjih družbe. Lahko usmerjajo in včasih celo nadomestijo ljudi pri sprejemanju odločitev in opredelitvi rešitev za težave. S strojnimi učenjem, umetno inteligenco in algoritmi lahko velepodatki naše življenje izboljšajo na več načinov. Zagotovijo lahko, da se viri dodelijo veliko bolj ciljno in na način, s katerim prihranimo čas in stroške, in/ali težave in rešitve opredelijo veliko hitreje, kot bi jih ljudje kdaj koli lahko. V zdravstvenem sektorju lahko na primer personalizirane diagnoze in zdravljenje, opredeljeno s sistemi umetne inteligence, vodijo v boljše in ustrežnejšo oskrbo. Učinek, ki ga bo to imelo na naše družbe in življenje, se bo še znatno pomnožil z razvojem in prihodom interneta stvari, izmenjava podatkov in tehnologija pa bosta še bolj vključeni v naše vsakdanje življenje prek vozil, gospodinjstskih aparatov in drugih fizičnih naprav, opremljenih s tehnologijo ustvarjanja podatkov.

Nekateri pravijo, da smo tik pred četrto industrijsko revolucijo, saj se ta razvoj dogaja z največjo hitrostjo doslej ter pretresa skoraj vse panoge in sektorje družbe, pri čemer vodi v preoblikovanje celotnih sistemov proizvodnje, upravljanja in vodenja. Drugi svarijo pred morebitnim propadom zahodnih demokracij in sistemov socialnega varstva, kot jih poznamo. Nedavni svetovni politični dogodki so pokazali, da se pojavljajo nove družbene težave, tudi v zvezi z zasebnostjo, saj izkoriščanje osebnih podatkov postaja poslovni model, pa tudi orodje za ustvarjanje političnega kaosa. Kot je pokazal nedavni škandal v zvezi s podatki družbe Facebook in družbo Cambridge Analytica, mora ta razvoj spremljati širša razprava o načelih in etiki ter o tem, kako zagotoviti, da take tehnologije ne bodo nazadnje bolj tveganje za našo prihodnost kot pa v korist dobrega, čemur

so bile v osnovi namenjene. Nekateri bodo trdili, da lahko zakonodaja in urejanje ustvarita omejitve za inovacije, vendar sta dejansko potrebna za zagotovitev, da je tehnologija koristna in dostopna čim več ljudem. Bistveno je, da v EU oblikujemo pravni okvir, ki spodbuja inovacije, da bi lahko ostali konkurenčni v primerjavi s Kitajsko in ZDA, hkrati pa moramo vseeno zagotoviti, da te inovacije temeljijo na glavnih evropskih vrednotah in so določene z njimi. EU je že prevzela vodilno vlogo pri zakonskem urejanju podatkov s sprejetjem Splošne uredbe o varstvu podatkov, ki je pravni okvir, s katerim so določene smernice za zbiranje in obdelavo osebnih podatkov posameznikov. Vendar je potrebno še veliko več, da bi predvsem mladim zagotovili podporo in jih bolje pripravili na spremembe, ki prihajajo. Mladi so na političnem festivalu YO!Fest in Evropski prireditvi za mlade 2018 v Strasbourgu predlagali številne zamisli, o katerih bi bilo dobro, da bi evropski oblikovalci politike razmislili, na primer: „EU mora razviti, izvrševati in stalno posodabljati pravila za preizkušanje, certificiranje, načrtovanje in standardizacijo proizvodov na področju robotike in umetne inteligence. To se lahko formalizira prek strokovnih odborov, ki obravnavajo etična, tehnološka, pravna in gospodarska vprašanja, ter orodij sodelovalnega upravljanja.“ Predlagali so tudi, da bi bilo dobro podpreti in financirati ekosistem vseživljenjskega učenja, v katerem bi skupina strokovnjakov spremljala in opredelila, katera znanja in spretnosti bodo v prihodnosti potrebna za posamezne države, industrije in sektorje.

Na Evropskem mladinskem forumu zagovarjamo, da morajo predpisi EU predvsem slediti pristopu, ki temelji na pravicah. To pomeni, da bi morale biti vse rešitve glede politik normativno utemeljene na

mednarodnih standardih človekovih pravic, pri čemer bi bilo najprej treba upoštevati, kakšen učinek imajo tehnološke inovacije na dostop mladih do pravice do dostojnega dela, zdravja, nediskriminacije in udeležbe v odločanju. Velik del zgoraj opisanih vprašanj izvira iz prevelike koncentracije bogastva in virov v rokah peščice tehnoloških gigantov/konglomeratov. EU bi morala biti vodilna v razpravah in iskanju rešitev za to novo realnost – takih, ki bodo vodile v zmanjšanje neravnovesja moči, ki ga ta realnost ustvarja. Na novo je treba proučiti tudi naš izobraževalni sistem, saj ta nova realnost zahteva bolj kritično razmišljanje in digitalno pismenost, da bodo zlasti mladi lahko vplivali na oblikovanje digitalne politike in pri njem sodelovali. Mark Zuckerberg je nedavno rekel, da je „zaščita naše skupnosti pomembnejša od povečevanja naših dobičkov“. Zanimivo je, da bi to lahko bila dobra mantra, ki bi jo EU lahko sprejela pri svojem poskusu prevzema vodilne vloge pri urejanju digitalne revolucije.

2. BOGATI IN REVNI: Poziv k pravični porazdelitvi

Preden se lahko lotimo reševanja neenakosti, se moramo najprej strinjati, da obstaja. Tema „bogati in revni“ je bila zasnovana za iskanje skupnih rešitev glede čedalje bolj razširjene neenakosti v Evropi, vendar je neenakost zapleten pojav, ki nastopa v več oblikah in ga je težko opredeliti, kaj šele imeti enotno mnenje o njem. Neenakost obstaja na mikro in makro ravni, zato je treba rešitve iskati na obeh. Kot posameznikom nam je težko priznati, da je to, kar imamo v življenju, prav toliko posledica privilegija kot naših lastnih dosežkov, vendar si moramo prizadevati, da bi bil svet pravičnejši.

Evropska unija se kot močna nadnacionalna zveza v dobi globalizacije dotika življenja milijonov ljudi, ki niso njeni državljani, zato naša odgovornost in rešitve za zmanjšanje neenakosti segajo prek naših meja.

Čeprav morda temelji na bogastvu, neenakost v našem vsakdanjem življenju nastaja in se reproducira na načine, ki močno presega le stanje na našem bančnem računu. Plačna vrzel v Evropi je legitimna tema, neenakost pa je veliko bolj zapleten sistem, ki je povezan s spolno usmerjenostjo, spolom, izobrazbo, razlikami med mesti in podeželjem, državljanstvom, globalizacijo, fizičnimi sposobnostmi, barvo kože, tehnologijo in seveda družbeno močjo.

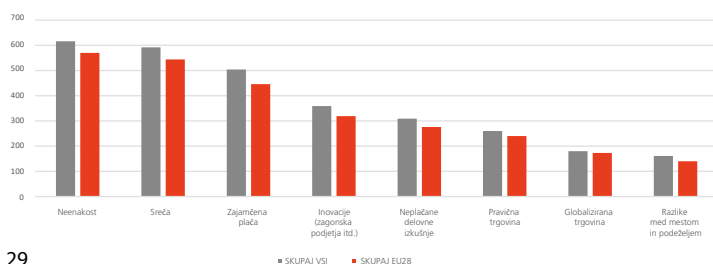
Evropa se razlikuje s svojimi socialnimi politikami, vendar so čedalje opaznejše posledice neenakosti spodbudile razpravo o novih načinih za prerezporeditev dohodkov bogatih v družbi.

Ta vprašanja se pogosto odpirajo v povezavi s predvidenim preoblikovanjem trga dela in porastom vesplošne tehnologije umetne inteligence. Čeprav je bilo izraženih veliko zamisli, je bil v okviru teme „bogati in revni“ najbolj priljubljen izraz „univerzalni temeljni dohodek“ – tj. temeljna zajamčena plača, ki jo prejmejo vsi državljani, ne glede na njihov zaposlitveni status. Tu gre za socialno politiko, ki je spodbudila veliko razprave, vendar jo mladi očitno vidijo kot možno rešitev za številna politična vprašanja in so pripravljeni prevzeti njena tveganja.

Neenakost je težko zaznavna in to moramo priznati, če želimo opredeliti njene vzroke in najti rešitve zanj. Če glede cilja odprave neenakosti mislimo resno, morajo vsa prizadevanja vključevati tiste, ki nosijo posledice. Medtem ko je prireditev EYE zagotovila tako platformo, so številni udeleženci izpostavili vprašanje velikih stroškov, povezanih s prisotnostjo na dogodku, in visoke minimalne standarde izobrazbe, potrebne za udeležbo v pogovorih. Tu gre za potencialno oviro za prav tiste ljudi, katerih dragocene vpogleda v neenakost bi bilo treba slišati.

Neenakost ustvarja občutke sramu, saj nekaterim članom družbe da vedeti, da si zaslužijo manj. Če smo kot demokratična unija zavezani k odpravi neenakosti, ki spravlja v zadrego naše državljane, ter če želimo v prihodnosti biti ponosni na svoje ukrepanje v tem času, moramo biti pripravljeni sodelovati in sprejeti te težke odločitve. Resnična enakost je vključujoča.

BOGATI IN REVNI – NAJPOMEMBNEJŠA VPRAŠANJA, S KATERIMI SE SOOČAJO MLADI EVROPEJCI

Instagram: @stephanequillot

NEENAKOST: DELIMO IN BOLJE ŽIVIMO

V kapitalističnih družbah, ki smo si jih ustvarili, se denar enači z močjo. Kadar pa sta denar in moč preveč zgoščena v nekaterih skupinah, se vzpostavi sistem, ki ne služi interesom večine. Države članice EU sicer vzpostavljajo nacionalne sisteme socialnega varstva, da bi čim bolj zmanjšale učinke tega neravnovesja, vendar je posledica nekdanje strukture moči sistemska neenakost, ki se še naprej reproducira.

To pomeni, da si posamezniki usode ne morejo krojiti glede na svoje sposobnosti, temveč se rodijo v sistem, ki je zunaj njihovega nadzora ter v katerem so zmagovalci in poraženci vnaprej izbrani, pri čemer se prvim daje moč na račun slednjih. Vse večja neenakost med bogatimi in revnimi to potrjuje in nam daje vedeti, da sedanji sistem nacionalnega varstva ni dovolj učinkovit za zapolnitev te vrzeli.

Pri enakosti ne sme biti bistveno, kdo več dela ali kdo si česa bolj zasluži, temveč gre za to, da je treba vsem zagotoviti enake možnosti za uspeh. Čeprav si vsakdo v življenju zasluži enake izhodiščne možnosti, pa se bo vrzel med bogatimi in revnimi še povečevala, dokler ne bomo našli načinov za pravičnejše razporejanje virov.

21. PRIZADEVANJE ZA UNIVERZALNI TEMELJNI DOHODEK ZA ODPRVLJANJE NEENAKOSTI

Joe

Univerzalni temeljni dohodek (UTD) je brezpogojni dohodek, ki ni povezan z zaposlitvijo in ki ga država izplača vsem državljanom ne glede na njihov zaslužek. Večina udeležencev letošnje prireditve EYE se je strinjala, da je UTD rešitev za socialna vprašanja, ki izvirajo iz neenakosti. UTD se vse pogosteje omenja kot rešitev, saj se mladi zaradi čedalje višjih življenjskih stroškov, nižjih plač in večjih ovir za zaposlitev pogosto znajdejo v negotovih življenjskih razmerah.

Zagovorniki UTD, kot je Aurélie Hampel, članica mednarodne mreže Unconditional Basic Income Europe (Brezpogojni temeljni dohodek Evropa), trdijo, da bi lahko UTD skoraj v celoti odpravil revščino, saj lahko državljani sami najbolje prepoznajo svoje potrebe, UTD pa jim zagotavlja samostojnost, da jih zadovoljijo. Ker so zaradi avtomatizacije ogrožena številna delovna mesta, bi bil UTD nov steber socialne zaščite, ki bi državljanom omogočal, da prebrodijo težave, ki jih povzroča spreminjajoči se trg dela. Aurélie meni, da na UTD ne smemo gledati kot na „zastonj denar“.

Ekonomist Harro Boven zavrača kritike, da je UTD predrag, in meni, da bi se lahko z odstranitvijo birokratskih stroškov vire za večji del UTD zagotovilo tako, da bi se sedanja izplačila socialne podpore prerazporedila, preostali primanjkljaj pa bi se financiral z zmernim davkom od premoženja.

UTD bi ublažil nekatera finančna bremena, ki jih ustvarja terciarno izobraževanje, ki trenutno predstavlja oviro za družine z nizkimi dohodki in mlade odvrča od tega, da bi sledili svojim sanjam. Povejte nam, da imamo finančno varnost. Povejte nam, da si lahko drznemo sanjati.

22. SPODBUJANJE VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

Matthaeus

Želel bi, da bi se večji dobički, ki jih več nacionalna podjetja ustvarijo z učinkovitostjo, s programi vseživljenjskega učenja prerazporedili med zaposlene.

Zaradi napredka v umetni inteligenci v zadnjih letih avtomatizacija napreduje hitreje kot kdaj koli prej, pri čemer strokovnjaki napovedujejo, da bo prišlo do korenitega prestrukturiranja trga dela, ko ljudje ne bodo več nepogrešljivi delavci. Zaradi te večje učinkovitosti, ki bo delodajalcem sicer prihranila veliko denarja, bi lahko brez dela ostalo veliko število ljudi, ob tem bodo ustvarjena nova delovna mesta, za katera današnja delovna sila nima potrebnih spretnosti.

To bi ne le koristilo podjetju, temveč bi tudi delavec pridobil potreben nabor znanj in spretnosti za obvladovanje spreminjajočih se okoliščin nestabilnega trga dela ter postal bolj privlačen za delodajalce. To zahtevo bi bilo treba preoblikovati v pravno obveznost, ki pa bi se naložila le velikim večnacionalnim podjetjem, saj bi bila za manjša podjetja nedosegljivo draga. To bi privedlo do vzpostavitve poslovne kulture, v kateri so programi vseživljenjskega učenja bistveno orodje za privabljanje delavcev.

23. TEMELJNI DOHODEK, AMPAK NE UNIVERZALNI

Anoosh

Preoblikovati moramo sedanji sistem socialnega varstva, katerega osrednje strukture so iz 20. stoletja.

Zamisel o temeljnem dohodku za zmanjševanje sistemskih družbenih neenakosti bi se lahko obnesla, vendar ni smiselno, da bi se bogatemu bančniku izplačeval enak znesek kot premalo plačani medicinski sestri.

Z uvedbo pogodnega temeljnega dohodka za dopolnitev nižjih plač bi se obveznost zagotavljanja poštenih plač z zasebnih podjetij prenesla na državo, zmanjšala bi se tudi odvisnost nekaterih od nizkih plač, če podjetja ne bi zmogla plačevati več. S tem bi se zagotovila tudi uporaba omejenih državnih virov v skladu s cilji države blaginje.

25. DOSTOP DO ZDRAVSTVENEGA VARSTVA ZA TRANSSPOLNE OSEBE

Frederieke

Želim si, da bi EU z odprtimi rokami sprejemala transspolne osebe. To mora veljati tudi za medicino, ki je še posebej pomembna za izpolnjevanje njihovih edinstvenih potreb. V okviru sistema zdravstvenega varstva je treba legitimirati zdravljenje in identiteto transspolnih oseb, in sicer s specializiranim usposabljanjem zdravstvenega osebja in depatologizacijo transspolne identitete. Transspolne osebe v EU so trenutno deležne različnega zdravljenja in imajo različne pravice, kar je vprašanje, ki ga je treba obravnavati na ravni EU.

Organizacija Transgender Europe je ugotovila, da predsodki do transspolnih oseb in njihova marginalizacija v družbi prispevajo k slabšemu duševnemu in telesnemu zdravju teh oseb, prav tako je pri njih večje tveganje okužbe z virusom HIV in samomora. K tem neenakostim še dodatno prispeva dejstvo, da imajo transspolne osebe težave pri dostopu do ustreznega zdravstvenega varstva, saj so stigmatizirane s strani zdravstvenega osebja, kar se med drugim kaže s tem, da se jih nagovarja z imenom in spolom, ki sta jim bila pripisana ob rojstvu, kar spodkopava zaupanje med zdravstvenim osebjem in pacientom.

Transspolne osebe v Evropi imajo poleg tega zaradi finančnih ovir in stigmatizacije težave pri dostopu do ustreznega hormonskega zdravljenja in kirurškega posega za spremembo spola, in to kljub temu, da je Evropsko sodišče za človekove pravice razsodilo, da tovrstne oblike zdravljenja pomenijo »potrebno zdravljenje«, in državam članicam naložilo, naj jih kot take uvrstijo v načrte zavarovanja. Glede na študijo, ki jo je leta 2008 opravila organizacija Transgender Europe, je bilo tretjini anketirancev zavrnjeno zdravljenje, ker je njihov osebni zdravnik osebno nasprotoval spremembi spola, polovica tistih, ki jim je bil tak poseg v EU odobren, pa je stroške zanj krila sama.^{19 20}

24. ENOTNE DAVČNE IN DELAVSKE PRAVICE V EU

Anoosh in Quentin

Predlagava standardizacijo davčne in delavske zakonodaje EU za spodbujanje enakosti med vsemi državljani in vsemi državami članicami.

Kljub prizadevanjem za skupne cilje so znotraj meja EU še vedno velike neenakosti. To pomeni, da obstaja vse večji prepad v življenjskem standardu državljanov EU, ki je odvisen od države članice, v kateri živijo.

Verjameva, da si vsi ljudje v življenju zaslužijo enake možnosti, vendar to ni mogoče zaradi različnih obdavčitvenih in delavskih pravic, ki veljajo v različnih državah. To bi omogočilo uvedbo standardne minimalne plače, ki bi povečala kupno moč državljanov, in sicer ne z zasebnimi sredstvi.

Oblikovanje enotne davčne in delavske politike v EU bi torej omogočilo, da se bo lahko sčasoma, ko bodo gospodarstva držav članic na primerljivi ravni, uvedla standardna minimalna plača po vsej Evropi. To bi pripomoglo k odpravi geografskih razlik v gospodarski moči v Evropi.

¹⁹ Evropski parlament, Transgender Persons' Rights in the EU Member States (Pravice transspolnih oseb v državah članicah EU), <http://www.lgbt-ep.eu/wp-content/uploads/2010/07/NOTE-20100601-PE425.621-Transgender-Persons-Rights-in-the-EU-Member-States.pdf> (dostopano junija 2018)

²⁰ Transgender Europe, www.tgeu.org (dostopano junija 2018)

26. ODPRAVA ROZA DAVKA

Emily

Želim si, da bi se naredil konec višjim stroškom ženskih potrebščin, tako da ženske ne bi imele višjih življenjskih stroškov le zaradi svojega spola. To neravnovesje se kaže tudi v sistemu obdavčitve, saj se za osnovne higienske izdelke, ki so nujni za zdravje žensk, zaračunava davek na luksuz, medtem ko se moške britvice štejejo za osnovno potrebščino.

Z izrazom roza davek se označuje pojav, s katerim so izdelki in storitve za ženske samodejno dražji od primerljivih izdelkov in storitev za moške, kar pomeni višje življenjske stroške za ženske. Pojav v davčnih sistemih, da se ženski higienski izdelki uvrščajo med nenujne luksuzne izdelke, je znan kot „davek na tampone“, ki ima za posledico višjo obdavčitev, ki pa je v nasprotju z njihovo nujnostjo.

Države članice EU se lahko od marca 2017 odločijo, katere izdelke bodo uvrstile na seznam izdelkov z nižjo stopnjo DDV. Vendar higienskih izdelkov ni mogoče obdavčiti po manj kot 5-odstotni stopnji.²¹ Za brezdomke, ženske v gospodinjstvih z nizkimi dohodki in mlade ženske, ki same kupujejo svoje higienske izdelke, „davek na tampone“ pomeni nepotrebno oviro pri zadovoljevanju osnovnih zdravstvenih potreb.

27. SPODBUJANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC V TRGOVINI S TEKSTILOM

Davina

Z zavezujočo zakonodajo o človekovih pravicah moramo zagotoviti, da bodo oskrbovalne verige s tekstilom pravičnejše. Tekstilna podjetja, ki proizvajajo in/ali prodajajo izdelke v EU, morajo dokazati, da spoštujejo človekove pravice in zagotavljajo skladnost z mednarodnimi delovnimi standardi.

V EU bo treba sčasoma začeti spodbujati institucionalizacijo pravične trgovine in vzpostavitev skupnih programov, pa tudi organizirati odprte razprave o pravični trgovini in o njej ozaveščati širšo javnost.

To bi bilo mogoče doseči, če bi poslanci Evropskega parlamenta podprli kampanje in resolucije za vključitev poglavja o politikah pravične trgovine v vsak trgovinski sporazum.

INTERVJU

Kako pomembna je integriteta pri človekovih pravicah?

Kar zadeva Evropo, se lahko vse bolj sprašujemo o njeni integriteti in zavezanosti osnovnim človekovim pravicam, saj mirno stojimo in dopuščamo, da na naših obalah umirajo ranljive družine in posamezniki. Kako lahko govorimo mladim, naj bodo ponosni na Evropo, ko pa ne spoštujemo osnovnih človekovih pravic? Veliko pre pogosto poslušamo čezmerno poudarjene velikodušne puhlice, kar vzbudi abstrakten občutek solidarnosti glede migracij. Evropa mora opraviti nekakšno samoanalizo, EU pa znova proučiti nekatere svoje trgovinske prakse in zagotoviti, da so človekove pravice še naprej pomemben vidik njenih trgovinskih sporazumov.

Zakaj se mladi ne udeležujejo volitev?

Mladi po mojem mnenju ne volijo, ker ne čutijo povezave z Evropskim parlamentom oziroma se jim zdi, da v njem niso zastopani. Tukaj imam v mislih zlasti nebele Evropejce, o katerih se še vedno govori kot o migrantih druge ali tretje generacije. Kako lahko od mladih pričakujemo, da bodo oddali svoj glas na volitvah v Evropski parlament, ko pa v njem niso zastopani? Evropa mora bolje prisluhniti mladim in njihovim potrebam ter po najboljših močeh zagotoviti, da so v Evropskem parlamentu zastopani tako, kot si zaslužijo.

Amal Hussein,
somaljska študentka, ki študira v Španiji

²¹ Evropska komisija, VAT rates (Stopnje davka na dodano vrednost), https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/eu-vat-rules-topic/vat-rates_en (dostopano julija 2018)

REVOLUCIJA

Evropo pestijo vse pogostejši izgredi in nemiri. Začenjamo se zavedati, da sedanje družbenogospodarske strukture niso bile oblikovane v prid ljudstva. Protislovnost trenutnih gospodarskih razmer je v tem, da je njihova ohranitev odvisna od nenehne in neizčrpne rasti. Vendar se ta rast ohranja na račun množic. Obljubljeni učinek razpršitve bogastva se ni nikoli uresničil, nasprotno, bogati postajajo bogatejši, revni pa revnejši.

Neizogibno dejstvo je, da se bo stanje samo še slabšalo, če se stvari ne bodo spremenile, zato je sprememba naše edino upanje. Kot posamezniki, ki delujejo znotraj sistema, smo se primorani podrežati njegovim togim in neprizanesljivim zahtevam. Kot posamezniki, ki delujejo sami, smo nemočni, sistem pa se vzdržuje na našo škodo. Z povečevanjem te škode se naše individualno trpljenje preoblikuje v kolektivno škodo.

Če želimo, da se stvari spremenijo, moramo to kolektivno škodo predrugačiti v kolektivno revolucijo in uničiti zatiralske strukture, ki spodkopavajo splošno dobro. Poslanci Evropskega parlamenta so v privilegiranim položaju, ki jim omogoča, da usmerjajo te spremembe, mi, mladi Evropejci, pa jih pozivamo, naj sprejmejo drzne in pogumne odločitve v dobro najbolj ranljivih.

Kot vse velike spremembe bodo tudi te spremembe vzbudile polemike in nasprotovanje, in sicer zlasti tistih, ki imajo koristi od sedanjega stanja. Potrebujemo politike z vizijo in integriteto, ki bodo sprejemali te težke odločitve za skupno dobro in se zoperstavljali neizogibnim pritiskom iz hodnikov moči.

Mladi smo in idealistični in verjamemo, da so spremembe mogoče. Ne razočarajte nas.

28. ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNIH TEČAJEV PO VSEJ EVROPI

Zamisel z delavnice

EU bi morala podpreti uvedbo zlahka dostopnih in brezplačnih izobraževalnih modulov na portalu YouTube in drugih platformah družbenih medijev, in sicer ob pomoči univerz. To bi lahko vključevalo tečaje o temah, kot je programiranje, in jezikovne tečaje.

Številni mladi, ki študirajo v EU, imajo možnost, da v okviru programa Erasmus študirajo na različnih univerzah, ko pa se enkrat zaposlijo, nimajo več možnosti za izpopolnjevanje različnih znanj in spretnosti, ki so jih pridobili na univerzi. EU bi z zagotavljanjem teh tečajev lahko omogočila konkretne koristi in ljudem iz vse EU pomagala, da si razširijo nabor znanj in spretnosti. Poleg tega bi dodatna korist lahko bila, da se možnosti za izobraževanje zagotovijo ljudem, ki se sicer niso šolali na univerzi, vendar želijo usvojiti nova znanja in spretnosti.

To bi bilo mogoče doseči s partnerskim povezovanjem z različnimi univerzami iz vse EU, po možnosti z izkoriščanjem obstoječe mreže Erasmus.

29. PODPORA BOLJ VKLJUČUJOČI PRIREDITVI EYE

Roger

Menim, da bi bilo treba v okviru prireditve EYE vnaprej dati na voljo finančna sredstva mladinskim skupinam, ki zastopajo raznovrstne mlade in za katere bi bili finančni stroški udeležbe na prireditvi previsoki. Številni od letošnjih udeležencev so bili visoko izobraženi in finančno preskrbljeni, česar pa ni mogoče trditi za vse mlade v Evropi. Želim si, da bi bila širša socialna vključenost v središču vseh političnih odločitev na prihodnjih prireditvah EYE, da se zagotovi udeležba posameznikov iz najrazličnejših družbenih okolij.

Prireditve EYE je odlična priložnost za mlade Evropejce, da jasno izrazijo svoje mnenje. Ob tem je bistveno, da je to mnenje tipično mnenje vseh mladih Evropejcev, ne pa le mnenje privilegirane manjšine. Stroški prevoza, nastanitve in hrane se naberejo in so še toliko višji za tiste, ki pridejo od daleč. Čeprav so za nekatere skupine mladih v okviru prireditve EYE na voljo sponzorska sredstva za kritje teh stroškov, pa morajo imeti udeleženci denar že na voljo, saj se sponzorska sredstva izplačajo retroaktivno.

Ker svojih edinstvenih stališč na prireditvi EYE leta 2018 niso mogli predstaviti tisti, ki imajo finančne težave, bodo njihove dragocene zamisli ostale neizrečene. To bi bilo mogoče preprečiti z neposrednim financiranjem posameznikov in boljše prepoznavnostjo te prireditve med institucijami. Še ena možnost bi lahko bila, da se vzpostavi sodelovanje s partnerji, ki bi sponzorirali priložnosti in da se v regijah, iz katerih prihaja malo udeležencev, prireditve promovira vnaprej.

31. PREPREČEVANJE DAVČNIH UTAJ

Jonathon

Želim si, da bi EU preprečila, da bi bogati zlorabljali lastne privilegije, izhajajoče iz njihovega bogastva z uvedbo registra lastnikov vseh evropskih dobrin.

Vsi kazalci kažejo, da neenakost narašča in da bogati znajo vedno bolje skriti lasten denar. Ne samo, da to škoduje javnem sektorju s tem, da mu jamlje denar, in da botruje zmanjševanju življenjskega standarda nižjih socialnih plasti: nezmožnost vlad, da zatrejo nezakonita početja vele-bogatih zmanjšuje zaupanje ljudi v demokratični proces.

Z zgoraj predlaganim registrom, bi se zlahka identificiralo resničnega lastnika dobrin in sredstev. To bi onemogočilo bogatim podjetjem in posameznikom, da bi se skrivali za lažnimi družbami, kot se je pri aferi "Panama Papers" odkrilo, da je to pogosto početje.

Evropski parlament bi lahko delal z ostalimi Evropskimi ustanovami za uvedbo takega registra.

30. OBDAVČITE ROBOTE!

Zamisel z delavnice

Želim si, da bi EU uvedla davek na robote, s katerim bi bili roboti obdavčeni podobno kot človeški delavci. To bi lahko pripomoglo k pokritju izgub zaradi izpadlega davka od dohodkov in vladi zagotovilo dodaten prihodek za obravnavo težav, ki jih povzročijo prestrukturiranje trga dela.

Roboti bodo predvidoma nadomestili delavce na srednje kvalificiranih in srednje plačanih delovnih mestih, saj jim umetna inteligenca omogoča, da delajo več, hitreje in bolj brezhibno od človeka. Da se prepreči izginjanje srednjega razreda, ki bi še dodatno povečalo neenakosti, je treba sprejeti ukrepe za zagotavljanje, da se večje bogastvo, ki ga ustvarijo roboti, prerazporedi med družbo na splošno. Evropski parlament je v preteklosti zavrnil predlog za uvedbo davka na robote, vendar menim, da je to nujen korak, če se želijo vlade lotiti reševanja težav, ki jih povzroča prestrukturiranje trg dela.²²

Davek na avtomatizacijo bi omogočal prerazporejanje bogastva prek sistema socialne varnosti, izobraževalnih programov in javnih storitev, omogočal bi tudi naložbe v druge sektorje gospodarstva. Ključno je, da prerazporeditev v obliki davka omogoča prenos moči in odgovornosti z zasebnih podjetij na – kar je ustrežnejše – demokratično izvoljeno vlado.

²² Evropski parlament, Roboti in umetna inteligenca: oblikovanje skupnih pravil o pravni odgovornosti, <http://www.europarl.europa.eu/news/sl/press-room/20170210IPR61808/roboti-in-umetna-inteligenca-oblikovanje-skupnih-pravil-o-pravni-odgovornosti> (dostopano julija 2018)

32. ENAKA ZASTOPANOST V EVROPSKEM PARLAMENTU

Fatima in Amal

Prebivalstvo Evrope je bolj raznoliko in pluralistično kot kdaj koli prej, vendar se te spremembe ne odražajo v Evropskem parlamentu, v katerem je profil povprečnega poslanca heteroseksualen belec. Trenutno je med poslanci Evropskega parlamenta le 37,4 % žensk²³, le 17 od 751 poslancev je nebelcev²⁴ in manj kot 4 % jih je mlajših od 35 let.²⁵ Mi, mladi Evropejci, smo različnih barv, spolne usmerjenosti in spolne opredelitve, smo telesno sposobni in invalidni in prihajamo iz različnih družbenih skupin.

Želiva si, da bi se dinamičnost in pluralnost mladih odražala tudi med poslanci Evropskega parlamenta. Pomembno je, da poslanci Evropskega parlamenta razumejo naše izkušnje, da se lahko poistovetijo z edinstvenim naborom vprašanj, s katerimi se srečujemo, in da so se pripravljene boriti na naši strani. Bolj si je treba prizadevati za vzpostavitev ozračja socialne vključenosti. Da se bomo lahko počutili zastopane in imeli občutek pripadnosti EU, je pomembno, da se lahko poistovetimo z nosilci odločanja.

INTERVJU

Evropa se srečuje z neenakostjo v občutenju sreče: ker se ljudje zavedajo, da so manj srečni in manj enakopravni, se počutijo slabše, kar pomeni, da se vrzel neenakosti še povečuje. Zato se je treba osredotočiti na enakost na področju sreče za vse, pri čemer dohodek navsezadnje ni glavni dejavnik sreče, ampak je v bistvu zdravje! Evropski politiki bi morali razmisliti o tem, da bi uspešnost politike merili z metriko sreče, ne pa na podlagi trenutno uveljavljenega pristopa, osredotočenega na BDP. Čeprav so na primer težave z duševnim zdravjem pomembnejši kazalnik nezadovoljstva od zaposlitve, se politiki vztrajno osredotočajo na podatke o zaposlenosti kot znaku uspeha.

Še ena politična nevarnost je, da se znanstvena spoznanja napačno razlagajo v smislu, da je tisto, kar običajno osrečuje ljudi, dobro za celotno družbo. Takoj ko se posamezniku odvzame osebna svoboda pri sprejemanju življenjskih odločitev, na primer da se ga sili k zdravim navadam, ki naj bi izboljšale njegovo zadovoljstvo, bo to imelo nasprotni učinek. Če se na primer državljanje proti njihovi volji sili v šolanje (ki se običajno povezuje s srečo), bo to dejansko zmanjšalo njihovo zadovoljstvo. Boljši pristop je, da se posameznikom pojasni, zakaj je neka odločitev modra, in se jim nato omogoči, da se sami odločijo.

Isabelle Arendt,

Inštitut za raziskovanje sreče

²³ Evropski parlament, Ženske v Evropskem parlamentu, http://www.europarl.europa.eu/RegData/publications/2017/0001/P8_PUB%282017%290001_SL.pdf (dostopano julija 2018)

²⁴ Politico, When Britain exits the EU, its diversity departs too (Ko bo Velika Britanija zapustila EU, bo s seboj vzela tudi svojo raznolikost), <https://www.politico.eu/article/brexit-diversity-exits-the-eu-brussels> (junij 2018)

²⁵ Številke je dala na voljo uprava Evropskega parlamenta

33. POSKRIBITE ZA NAŠO SREČO, NE UPORABLJAJTE VEČ BDP KOT EDINEGA MERILA NAPREDKA

Joshua

Želim si, da bi poslanci Evropskega parlamenta srečo državljanov postavili v ospredje ter da bi pri oblikovanju javne politike in merjenju njene uspešnosti začeli uporabljati znanstveno metriko sreče. To pomeni, da se pri določanju vzorcev ne upoštevajo le nacionalne ravni sreče in da je treba opredeliti vire sreče, ki presegaajo tradicionalne materialne številčne kazalnike, kot je dohodek.

Kot na vseh življenjskih področjih se neenakosti v družbi izražajo tudi pri ravni sreče. Sreča ni le nek abstrakten puhast pojem, temveč je prava znanost. Indeks boljšega življenja OECD pri merjenju sreče uporablja deset različnih kategorij, vključno z zdravjem, državljanskim udeleževanjem, okoljem in skupnostjo. Vrzel v sreči se trenutno povečuje in če želijo evropski politiki obrniti ta trend, morajo prisluhniti državljanom, da bodo lahko razumeli, zakaj se to dogaja.

Čeprav je dohodek pomemben, je dejansko eden od glavnih dejavnikov sreče zdravje, vendar se ta dva dejavnika pogosto zamenjujeta, saj imajo bogatejši boljši dostop do zdravstvenega varstva. Če evropski politiki z izboljšanjem ravni sreče mislijo resno, jo morajo postaviti v ospredje vseh svojih političnih odločitev. Ali kot se je izrazil nek udeleženec iz Bolgarije: „Sreča ni le ena sama politika.“

34. NAREDITE PODEŽELSKA OBMOČJA PRIVLAČENJŠA ZA MLADE

Jannes

Želim si, da bi EU na svoja podeželska območja vnesla živahnost, s čimer bi tam ohranila svojo trenutno upadajočo skupnost mladih in poleg tega zagotovila alternativno možnost bivanju mladih v mestih, kjer se težko spoprijemajo z vse višjimi življenjskimi stroški.

Na podeželskih območjih živi 28 % evropskega prebivalstva, vendar se ne naredi dovolj za odpravo neenakosti, s katerimi se srečujejo prebivalci podeželja na področjih politične zastopanosti, mobilnosti in dostopa do znanja²⁶. V primerjavi s prebivalci mest nimajo enakih možnosti in priložnosti za raziskovanje, eksperimentiranje in odkrivanje neznanega. Mladi so se zato prisiljeni seliti drugam, za seboj pa puščajo starajočo se in nazadujočo skupnost.

Če želimo, da bodo podeželska območja privlačnejša za mlade, je treba zagotoviti, da bo tam mogoče zadovoljiti vse njihove osnovne potrebe. Zagotoviti je treba ustrezno infrastrukturo, ki jim bo omogočala, da dosežejo samouresničitev na osebni, politični in izobraževalni ravni. Bistveno je, da se razpoložljivost izobraževalnih storitev – kot so tečajji brez fizične prisotnosti – razširi tudi na odročna območja, in sicer zlasti tistih povezanih s kmetijskim podjetništvom. Želim si, da bi bila javna politika zasnovana tako, da vsaki regiji omogoča oblikovanje svojega programa za razvoj podeželja, pri katerem svobodno upoštevajo specifične potrebe mladega prebivalstva.

²⁶ Evropska komisija, Statistics on rural areas in the EU (Statistični podatki o podeželskih območjih v EU), http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Statistics_on_rural_areas_in_the_EU (dostopano junija 2018)

OPOLNOMOČENJE

V prejšnjem stoletju je bil dosežen velik napredek pri zmanjševanju neenakosti, vendar je pomembno, da pri tem poslanstvu ne postanemo preveč zadovoljni z doseženim in da smo vedno pozorni na poskuse spodkopavanja teh prizadevanj.

Enakost ni samodejno nekaj stalnega, lahko se jo podeli, zlahka se jo lahko tudi odvzame. Tudi ohranjanje obstoječih enakosti, ki smo jih dosegli, je nenehno ohranjanje ravnovesja.

Enakost je globoko osebna in kontekstualna. Resnično razumevanje enakosti je vseobsegajoče, zato je bistveno, da je naše poslanstvo za doseg enakega obravnavanja vseh neomejeno, pluralistično in plodno. Iz vseh teh razlogov je pomembno, da se sleherni član družbe počuti samozavestnega, da lahko pove svoje mnenje in da izrazi, kaj mu pomeni enakost in kako želi, da se z njim ravna.

Opolnomočenje je prepleteno z občutkom posameznika, da je pomemben: pomemben sem, moj glas šteje in ko govorim, se mojim besedam prisluhne. Poslanci Evropskega parlamenta lahko mladim zagotovijo orodja, s katerimi lahko izražajo svoja mnenja, in – kar je bistveno – prisluhnejo tistemu, kar govorijo, ter jih tako opolnomočijo v njihovem boju za pravičnejšo Evropo.

35. OPOLNOMOČITE IN INTEGRIRAJTE BEGUNCE, TAKO DA JIH VKLJUČITE V NACIONALNI IZOBRAŽEVALNI SISTEM

Zamiselj z delavnice

Želim si, da bi EU svoje države članice pozvala k vključevanju izobraževanja kot nujnega odziva na begunske krize.

V skladu s poročilom UNHCR 3,5 milijona begunskih otrok, starih od 5 do 17 let, v šolskem letu 2016 ni obiskovalo pouka, kar kaže na obstoj izobraževalne krize, s katero se trenutno soočajo razseljeni mladi. Izobraževalni sistem zagotavlja nepogrešljivo priložnost za mlade begunce, da se vključijo v lokalne skupnosti, in jim omogoča, da spletejo nove vezi, se seznanijo z lokalno kulturo in se učijo lokalnega jezika. Poleg tega z njim pridobijo nujna znanja in spretnosti, ki jim omogočajo, da pomembno prispevajo k družbi.

Države članice bi si morale prizadevati za vključevanje beguncev v svoj izobraževalni sistem, da bi jim zagotovile znanje in spretnosti za neodvisno življenje ter jim omogočile, da bolje razumejo nov svet, v katerem so se znašli.

Želim si, da bi EU zagotavljala ustrezno podporo za nadzorovanje tega procesa ter po potrebi zagotavljala znanje, podatke in finančno pomoč za čim bolj gladek prehod. Izkoristiti bi bilo treba tudi potencial, ki ga imajo skupine in organizacije mladih za lažanje procesa vključevanja, pri čemer bi se spodbujanje in finančna podpora upravljala na ravni EU.

36. CELOVITA SPOLNA VZGOJA

Jiale

EU pozivam, naj od držav članic zahteva, da državljanom v okviru šolanja omogočijo celovito spolno vzgojo. Ta bi morala temeljiti na tradicionalnem poučevanju spolne vzgoje, ki pokriva teme, kot sta spolni razvoj in spolno zdravje, morala pa bi vključevati tudi nepristranski uvod v teme, kot so spolna identiteta, spolna usmerjenost, spolno vedenje in raznolikost spolov.

Zaradi pogumnih prizadevanj gibanja LGBTQI+ je pri razvrščanju spolov in spolni usmerjenosti prišlo do premika od prejšnjih normativnih omejitev k bolj strpnemu razumevanju, ki upošteva posameznika. Današnja mladina se bolj zaveda same sebe, je bolj poučena in se vse bolj upira družbenim omejitvam, ki so ji naložene, vendar pa se to ne odraža v sedanjih standardih spolne vzgoje.

To bo pripomoglo k družbi, ki bo bolj pozitivno naravnana do spolnosti, zmanjšalo predsodke in mlade učilo, kako naj skrbijo zase v okolju, ki jih ne obsoja.

²⁶ UNHCR, "UNHCR report highlights Izobraževanje crisis for refugee children"

37. PODPORA SOCIALNEMU PODJETNIŠTVU IN SODELOVALNEMU GOSPODARSTVU

Ellie

Želim si, da bi si EU bolj prizadevala za podpiranje socialnega podjetništva in spodbujanje sodelovalnega gospodarstva zlasti med mladimi. Poleg tega si želim, da bi EU okrepila vpliv socialnih podjetij tako, da bi se z njimi povezala na terenu, saj bi lahko tako razumela zakonodajne ovire, ki spodbujajo njihova prizadevanja, nato pa bi se te ovire po potrebi odpravile s skupnimi močmi.

Vsak tehnološki napredek spremljajo opozorila in čeprav so sodobne naprave zasnovane z namenom povečanja povezljivosti, je včasih njihov učinek popolnoma nasproten. V takšnih časih se je koristno spomniti na besede Billa Gatesa, češ da je tehnologija le orodje.

Sodelovalno gospodarstvo je zlitje družbenoekonomske solidarnosti in tehnološkega komuniciranja, ki na svetovnem spletu združuje dajalce, prejemnike in sodelovalnike. Izjemen uspeh aplikacij za souporabo, kot so Uber, AirBnB in platforme za množično financiranje, je mogoče pojasniti s premikom milenijske generacije od lastništva k dostopu in od statusa k deljenju. Sodelovalno gospodarstvo, ki se ne uporablja le za komercialne namene, je tudi dejavnik socialne pravičnosti, ki spodbuja krožno gospodarstvo, v katerem se znanje, viri in storitve, namesto da bi šli v nič, prerazporedijo, s čimer se ustvari socialni učinek.

Eno takšno socialno podjetje je aplikacija Too Good To Go, ki proizvajalce hrane s presežnimi izdelki partnersko poveže s potrošniki, ki želijo kupiti hrano po znižani ceni. Predstavnica podjetja Rose Boursier-Wyler je povedala, da se podjetje še vedno srečuje s pravnimi ovirami, kot je minimalni rok trajanja, natisnjen na izdelkih, kar upočasnjuje njegov napredek. Upa, da bo lahko v sodelovanju z EU premagala te ovire in še bolj prispevala k zmanjšanju živilskih odpadkov.

38. NACIONALNI ZAŠČITNI MEHANIZMI ZA NOVINARJE V EVROPI

Miranda

Želim si, da bi se EU uveljavila kot zaščitnica novinarjev ter da bi skupaj z državami članicami vzpostavila nacionalne zaščitne ukrepe za novinarje v Evropi in naredila konec sedanji kulturi nekaznovanja tistih na oblasti. To bi bilo mogoče doseči z oblikovanjem vseevropske delovne skupine ali organizacije, ki bi spremljala stanje novinarske svobode v Evropi ter o tem poročala poslancem Evropskega parlamenta in državam članicam.

Demokratske vrednote pomenijo le malo brez zajamčenega varstva svobode tiska. V zadnjih mesecih in letih smo pričali zmanjševanju svobode tiska v svetu, v katerem vsak peti dan umre novinar, pri čemer večina teh umorov ostane nekaznovanih.²⁸

Na ogrožanje novinarske svobode ni imuna niti Evropa: v zadnjih mesecih so bili umorjeni malteška novinarka Daphne Caruana Galizia, slovaški novinar Jan Kuciak in švedska novinarka Kim Wall. Po oceni organizacije Novinarji brez meja se je v letu 2018 v večini evropskih držav poslabšal regionalni kazalnik vladnega vmešavanja in sovražne naravnosti do novinarjev, pri čemer so na lestvici za največ mest padle Malta, Češka, Srbija (kandidatka za članstvo v EU) in Slovaška.²⁹

²⁸ Free Press Unlimited, Media organisations urge EU to take action on killing of journalists (Medijske organizacije pozivajo EU k ukrepanju zaradi umorov novinarjev), <https://www.freepressunlimited.org/en/news/media-organisations-urge-eu-to-take-action-on-killing-of-journalists> (dostopano junija 2018)

²⁹ Free Press Unlimited, Media organisations urge EU to take action on killing of journalists (Medijske organizacije pozivajo EU k ukrepanju zaradi umorov novinarjev), <https://www.freepressunlimited.org/en/news/media-organisations-urge-eu-to-take-action-on-killing-of-journalists> (dostopano junija 2018)

39. SPODBUJANJE ZNAKOVNEGA JEZIKA

Ferre

Želim si vzajemnega izobraževanja invalidnih in telesno sposobnih ljudi, v okviru katerega bi bil sam izziv soobstoja dodana vrednost učne izkušnje. Telesno sposobne ljudi bi bilo treba spodbujati k učenju znakovnega jezika, kar bi bilo treba podpirati z razpoložljivostjousposabljanja v šolah.

Sedanji pristop k invalidom v izobraževalnem sistemu, v okviru katerega so invalidi včasih ločeni od telesno sposobnih ljudi, vodi k socialni izključenosti in nemobilnosti skupnosti invalidov. Tako je na primer delež invalidnih študentov, ki sodelujejo v programu Erasmus, precej manjši, kot je delež tega segmenta v celotnem prebivalstvu.

Vprašanje dostopnosti za invalide in z njo povezanih ovir za izobraževanje je zelo široko. 14 % ljudi v EU, starih od 15 do 64 let, navaja, da ima težave pri opravljanju osnovnih dejavnosti.³⁰ Stopnja mladih, ki zgodaj opustijo šolanje, je pri invalidih precej višja kot pri neinvalidnih osebah, in sicer 31,5-odstotna v primerjavi z 12,3-odstotno.³¹ Podobne izključitvene težnje najdemo tudi na področju zaposlovanja, saj je zaposlena manj kot polovica oseb, ki ima težave pri opravljanju osnovnih dejavnosti.³²

Povečati je treba prepoznavnost skupnosti invalidov, pri čemer bi bilo treba izobraževalni sistem uporabljati kot sredstvo za njihovo socialno vključevanje.

To bi bilo mogoče doseči z izvajanjem kampanje za spodbujanje boljšega odnosa do invalidnih oseb, na primer s poučevanjem znakovnega jezika v šolah in na delovnih mestih kot dodatne ključne spretnosti. EU bi lahko poleg tega zagotavljala zajamčena mesta za invalide študente, ki želijo sodelovati v programu Erasmus.

³⁰ Eurostat, Disabilities among the working age population (Invalidnost med delovno sposobnim prebivalstvom), http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/8/8c/Infographic_Disability_statistics_final.png (dostopano junija 2018)

³¹ Evropska komisija, Disability statistics - access to education and training (Statistični podatki o invalidnosti – dostop do izobraževanja in usposabljanja), http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Disability_statistics_-_access_to_education_and_training (dostopano junija 2018)

³² Eurostat, Disabilities among the working age population (Invalidnost med delovno sposobnim prebivalstvom), http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/8/8c/Infographic_Disability_statistics_final.png (dostopano junija 2018)

INTERVJU

Spremeniti je treba pristop k odpravljanju razlik med mesti in podeželjem. Same razlike niso nujno polarizirane, temveč so bolj kontinuiteta, saj je vsako podeželsko območje drugačno in se srečuje s svojstvenimi izzivi, ki zahtevajo edinstvene rešitve, zato mu ni mogoče pripisati tradicionalne kmetijske vloge. Prebivalci podeželskih območij pogosto menijo, da so izključeni iz globalizacijskega napredka.

Podeželska območja si morajo najti lastno nišo, ki jim prinaša konkurenčno prednost, in jo ob ustrezni podpori razvijati. Politike morajo seveda ustvariti spodbude za to, in sicer z vzpostavitvijo infrastrukture, pa tudi s spodbujanjem inovacij in izobraževanjem. To bi moralo vključevati prehod s pristopa »subvencioniranj« na pristop, ki »omogoča«. Podobno bi se morale neodvisne občine partnersko povezovati in se skupaj odzivati na politike.

Guillaume Lecaros de Cossio,
OECD

40. VZPOSTAVITEV PREHODNIH PREBIVALIŠČ

Zamisel z delavnice

Želim si, da bi EU priskočila na pomoč mladim v prehodni fazi, ko vstopajo na najemniški trg. Za to bi bil potreben različen pristop, ki je odvisen od tega, ali gre za mestna ali podeželska območja. V mestih so težava pogosto cene najemniških stanovanj, ne pa njihova razpoložljivost, zato bi rešitev lahko bila neka oblika socialnih stanovanj z omejenimi cenami najemnin v začetnem obdobju.

Brezposelnost mladih je v nekaterih delih Evrope še vedno visoka, pri čemer tisti, ki vstopajo v svet dela, zaslužijo precej manj kot njihovi nadrejeni in se s težavo spopadajo z naraščajočimi cenami najemnin. Odselitev od doma je formativen korak za mlade, ki želijo biti samostojni in neodvisni, vendar pa jim je stanovanjski in najemniški trg vse bolj nedostopen.

Na podeželskih območjih se mladi soočajo s pomanjkanjem cenovno dostopnih manjših stanovanj, ki ustrezajo njihovim potrebam. Želim si, da bi se na podeželskih območjih zgradila manjša prehodna stanovanja za mlade, ki bi bila poceni alternativa družinskemu domu.

Tako bi se dejansko pomagalo številnim mladim in se reševalo eno od dolgotrajnih vprašanj brezposelnosti mladih.

KOMENTAR MLADINSKEGA FORUMA

BOGATI IN REVNI

Gospodarska in finančna kriza sta za nami in zaposlovanje je spet v polnem zamahu, tako vsaj pravijo. Vendar je pri mladih tveganje, da se bodo znašli v slabšem položaju od svojih staršev. Stopnja brezposelnosti mladih je še vedno dvakrat višja od povprečne stopnje brezposelnosti v EU. Kako lahko zagotovimo, da socialna Evropa ne bo ostala zgolj beseda na papirju, temveč da bo postala realnost za vse mlade, vključno z najbolj ranljivimi? Evropski mladinski forum se bori za kakovostna delovna mesta in prepoved neplačanih pripravništev ter si prizadeva zagotoviti sisteme socialnega varstva za vse.

Ker so mladi postali skupina, ki je najbolj izpostavljena tveganju revščine in socialne izključenosti, je jasno, da najbolj občutijo vse večjo neenakost v Evropski uniji (EU). Čeprav se v evropski politični agendi čedalje več pozornosti namenja vprašanjem v zvezi z mladimi, so ukrepi prepogosto osredotočeni le na zmanjševanje visoke stopnje brezposelnosti mladih. Na prireditvi YO!Fest in Evropski prireditvi za mlade (EYE) 2018 pa so bile ekonomske pravice le ena razsežnost razprave. Mladi so se zbrali, da bi poleg zaposlovanja razpravljali tudi o različnih področjih socialne vključenosti, kot so dostop do zdravstvenega varstva, stanovanjske razmere in vključevanje. Jasno je bilo priznано, da mladi niso homogena skupina, temveč da imajo različne potrebe, ozadje in izkušnje, zaradi katerih morda ne morejo v celoti uveljavljati svojih socialnih in ekonomskih pravic.

V razpravah med mladimi na prireditvah YO!Fest in EYE je bila izražena potreba po vlaganju v bolj socialno Evropo, po tem, ko je bila glavna pozornost dolga leta namenjena krepitvi ekonomske in monetarne unije. EU je 17. novembra 2017 razglasila evropski steber socialnih pravic, sklop 20 bistvenih načel in pravic za pravičen trg dela in sisteme socialnega varstva v današnji Evropi. Steber zajema številna načela, ki vplivajo na mlade, kot so dostop do socialne zaščite, pravica do kakovostnega in vključujočega izobraževanja ter primerne minimalne plače.

Čeprav je steber korak v pravo smer, se mora EU za zagotovitev, da se mladi lahko izognejo revščini in socialni izključenosti, osredotočiti na naslednje:

Potrebujemo bolj vključujoče izobraževalne sisteme. V šolske sisteme v Evropi pogosto niso vključeni mladi iz ranljivih okolij (npr. mladi Romi, mladi invalidi, mladi begunci itd.). Socialne Evrope ni mogoče uresničiti, če ne bomo zagotovili, da ima vsakdo ne glede na svoje ozadje dostop do brezplačnega izobraževanja, ki je usmerjeno v učenca ter krepi samozavest mladih kot dejavnih državljanov in imetnikov pravic. To pomeni tudi več naložb v neformalno izobraževanje in ponudnike neformalnega izobraževanja, kot so mladinske organizacije, ki lahko dokazano dosežejo tiste mlade, ki se jih s formalnim izobraževanjem ne doseže, pa tudi boljše priznavanje takega izobraževanja in njegovih ponudnikov.

Potrebujemo več kakovostnih priložnosti za usposabljanje. Potrebna so večja prizadevanja na nacionalni ravni, da se sprejme in izvaja zakonodaja za boljšo zakonsko ureditev praks in vaještva v skladu z načeli Evropske listine kakovosti za prakse in vaještvo, ki jo je oblikoval Evropski mladinski forum. S tem bi se zagotovil enak dostop do priložnosti za usposabljanje, ki bi bile v skladu s standardi kakovosti in ki bi zato lahko pomembno prispevale k zaposlovanju.

Vlagati moramo v sposobnost mladih, da postanejo neodvisni in samostojni. To pomeni, da morajo biti ključne prednostne naloge politike dostopna stanovanja, zgodnje ukrepanje za boj proti brezdomstvu in splošni brezplačni dostop do kakovostnega zdravstvenega varstva ne glede na spolno usmerjenost, izvor, izobrazbo, zaposlitveni status ali status rezidenta.

Bolje se moramo prilagajati spreminjajoči se naravi dela. Mladi so vse bolj prisiljeni v nestandardne oblike zaposlitve, za katere so značilne pogodbe o delu brez določenega obsega delovnih ur, neprostovoljno delo za določen čas ali delo s krajšim delovnim časom, in v navidezno samozaposlitev. To vpliva na njihovo sposobnost dostopa do osnovnih pravic delavcev, kot sta odsotnost z dela zaradi bolezni ali plačan dopust. Delovno zakonodajo je treba redno posodabljanje in se odzivati na nastajajoče izzive, ki jih prinašajo nove oblike dela.

Izboljšati moramo dostop do socialne zaščite. To je ključno za zmanjšanje revščine med mladimi, saj se v sistemih socialnega

varstva pogosto ne upošteva resnično stanje na trgu dela za mlade, dostop do njega pa je pogosto povezan z zaposlitveno zgodovino ali statusom. Socialna zaščita mora biti dostopna mladim, pri čemer je treba upoštevati vrsto dela, ki ga opravljajo mladi, kot so prakse, vajeništva in neplačano delo.

Odpraviti moramo politike minimalne plače za mlade. Minimalna plača za mlade je diskriminatorna in v nasprotju z načelom enakega plačila za enako delo. EU bi morala sprejeti priporočilo o primernih minimalnih plačah in države članice spodbuditi k ukinitvi minimalne plače za mlade.

Mlade moramo vključiti v boj proti ekonomski in socialni izključenosti. Mladinske organizacije in strukture, ki jih vodijo mladi, so v dobrem položaju za razumevanje potreb mladih in imajo izkušnje z doseganjem ranljivih skupin. Za oblikovanje najučinkovitejših politik so ključne naložbe v mladinske organizacije ter njihova dejavna vključenost v razvoj, izvajanje, spremljanje in vrednotenje politik in programov, ki vplivajo na mlade.

Ničesar od navedenega pa ni mogoče doseči brez dodelitve ustreznih finančnih sredstev ter hkratnih predlogov ustreznih politik na nacionalni ravni in ravni EU. Naslednji proračun EU je pomembna

priložnost, da se dokaže, da so mladi prednostna naloga v politični agendi, in da se namenijo ustrezna finančna sredstva za politike in programe, usmerjene v odpravljanje revščine med mladimi in socialne izključenosti mladih. Finančna sredstva morajo biti podkrepjena z jasno strategijo za podpiranje izvajanja stebra socialnih pravic, ob tem pa je bistveno, da se vprašanja v zvezi z mladimi vključijo v vse tematske prednostne naloge.

Po letih varčevalnih ukrepov ima vse večja neenakost precejšnje posledice za EU. Vpliva na našo socialno kohezijo in spodkopava zaupanje v politične institucije, je tudi razlog, da se razočarani državljani zatekajo k populizmu in ekstremizmu. Evropska mladina zahteva svoj pravičen delež. Čas je, da začnemo uresničevati socialno Evropo in vlagati v mlade.

3. LOČENI IN ZDRUŽENI: Prizadevanja za močnejšo evropo

Evropska unija je z vsemi svojimi koristmi in izzivi izoblikovala našo generacijo. Večina mladih v Evropi se komajda spomni življenja pred članstvom v EU.

Kljub temu številni mladi Evropejci podpirajo stranke in gibanja, ki se zavzemajo za to, da bi pri evropskem povezovanju naredili korak nazaj. Dosežke EU v zadnjih desetletjih vse prepogosto jemljemo za samoumevne, kar velja za vse generacije.

Vendar številni mladi ne poznajo razlike med evropsko in neevropsko družbo, saj niso imeli možnosti, da izkusijo življenje v obeh. Razne evropske nacionalne vlade poleg tega EU pogosto uporabljajo, da se zaščitijo pred negotovanjem, saj ji poskušajo naprtiti odgovornost za kontroverzna in sporna vprašanja. To nenehno valjenje krivde na pleča drugih prispeva k negativnemu dojemanju EU, deloma s strani njenih lastnih držav članic.

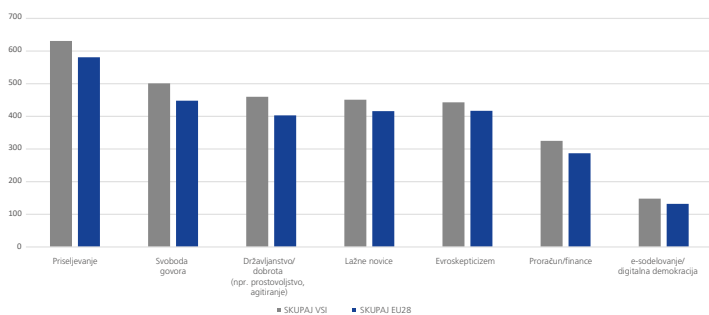
Nezadostna samopromocija in obrambna drža EU in njenih držav članic kaže, da se Unija srečuje s težavami pri proaktivnem reševanju težav in situacij, ki v zadnjih letih vplivajo na evropski projekt.

Upoštevati je treba, da EU ni brez pomanjkljivosti. Tako na primer ne vključuje socialnovarstvene unije za vse evropske državljane, poleg tega ima težave pri uveljavljanju načela enakosti med državljani ne glede na njihovo državljanstvo. Vseeno pa ne moremo zanikati koristi, ki jih je ustvarila: mir, medsebojno razumevanje, blaginjo ter priložnost za odkrivanje evropske celine in raznolikosti njenih kultur.

Navsezadnje je EU Evropejcem dala tako veliko, da bi si bilo naravnost boleče predstavljati škodo, ki bi nastala ob njenem razpadu. Združiti moramo ljudi iz vseh držav članic in iz vseh starostnih skupin ter spodbujati večji občutek pripadnosti, ne pa razdeljenosti.

LOČENI IN ZDRUŽENI – NAJPOMEMBNEJŠA VPRAŠANJA, S KATERIMI SE SOOČAJO MLADI EVROPEJCI

PRIHODNOST EVROPE

Brexit (izstop Združenega kraljestva iz EU) se je izkazal za eno od najspornejših vprašanj ne le na prireditvi EYE, temveč tudi v Evropski uniji kot celoti. V zvezi z njim se krešejo različna mnenja: nekateri menijo, da bo okrepil EU, drugi pa so zaskrbljeni, da jo bo uničil.

Brexit je drugim državam članicam pokazal, da je nevarnost zmage populizma na volitvah še kako resnična. Ta resničnost bi morala ljudem odpreti oči, jih ozavestiti o grožnjah populizma in jih spodbuditi k temu, da se mu zoperstavijo. Nasprotna ugotovitev bi bila, da bi lahko brexit opogumil druga gibanja, ki se zavzemajo za izstop iz EU. Morebitni uspeh Združenega kraljestva in njegove politike v zvezi z begunci bi lahko privedel do večje podpore temu stališču, kar bi izjemno negativno vplivalo na EU in potencialno povzročilo njen strukturni razkroj.

Vendar pa prihodnosti EU ne krojijo le države članice, ki jo zapuščajo. Pomembna vprašanja se postavljajo tudi v zvezi z odnosi s Turčijo in pristopom drugih novih držav k EU. Pogajanja, ki potekajo z državami, ki ne spoštujejo osnovnih načel človekovih pravic, vodijo k neverodostojnosti in nezaupanju.

EU se je morala v zadnjih letih zaradi različnih zunanjih vprašanj, s katerimi se spopada, povezati in ustvariti vezi z različnimi državami, ki ne spoštujejo vedno istih načel.

Oblikovati bi bilo treba nove in pravičnejše pogodbe; odnosi z Združenim kraljestvom po brexitu morajo biti čim donosnejši za obe strani, odnose s Turčijo pa je treba okrepiti, da se ustvarijo nove močne vezi zunaj Evrope.

Dejansko lahko vsakdo prispeva k prihodnosti Evrope in mladi so jasno sporočili, kako si predstavljajo močnejšo, bolj načelno in pravičnejšo Unijo.

41. ZAGOTOVITEV MOŽNOSTI IZOBRAŽEVANJA V ZDRUŽENEM KRALJESTVU PO BREXITU

Sorana in Ian

EU in Združeno kraljestvo bi se morala dogovoriti o nadaljnjem sodelovanju na področju izobraževanja in omogočiti nadaljnje izvajanje programa Erasmus. To bi britanskim študentom omogočilo nadaljevanje študija v Evropi in obratno. Poleg tega bi bilo treba visokošolskim učiteljem v Združenem kraljestvu ponuditi možnost, da si poiščejo zaposlitev in sodelujejo s kolegi v EU.

Ena od poglobitnih skrbi mladih je, da bi študenti zaradi brexita lahko izgubili možnost študija v Združenem kraljestvu, in sicer zaradi višjih šolnin in vizumskih vprašanj. Mladi menijo, da je to zadevo treba jemati resno, saj obstaja tveganje, da se ustvari sistem, ki ne bo koristil nobeni strani.

Združeno kraljestvo se je že zavezalo, da bo v programu Erasmus sodelovalo do leta 2020, ko ne bo več v EU, vendar je treba narediti več za zagotovitev, da bo ta ureditev dolgoročna. Mlade skrbijo posledice brexita, zato bi jih tovrsten ukrep lahko pomiril.

42. USTANOVITEV EVROPSKEGA DNEVA BEGUNCEV

Sérgio

Ustanovitev evropskega dneva beguncev bi bila pomembno znamenje, ki bi pripomoglo k zagotavljanju bolj odprte in odkrite razprave o tem, kaj se v zvezi s prisilci za azil dogaja v Evropi, in o migracijah na splošno. Spremeniti moramo svoj pogled na to vprašanje: to bi lahko bilo odločno sporočilo, če upoštevamo, kaj se je dogajalo pred oblikovanjem unije, ko so z vojnih območij bežali Evropejci.

Nedavni dogodki kažejo, da so ksenofobične in rasistične izjave v nekaterih primerih deležne večje pozornosti medijev in volivcev. Zato mora EU pozitivno ukrepati in se zoperstaviti tej prevladujoči retoriki.

To bi lahko bilo podobno kot pri Dnevu Evrope, ki ga institucije EU promovirajo v vseh državah članicah in v sodelovanju z lokalnimi mediji ozaveščajo državljane s prireditvami in pogovori. EU bi lahko z mrežo predstavnikov v državah članicah in partnerji v neprofitnem sektorju naredila dejanski korak k sodelovanju z begunsko skupnostjo ter vzpostavila vseevropski pogovor in razumevanje, kaj pomeni biti begunec in kako lahko kot družba obvladujemo migracijske tokove.

43. NALOŽBE V POMOČ TUJINI IN UPORABA DIPLOMACIJE ZA ZAJEZITEV MIGRACIJSKIH TOKOV

Ruben

Mladi se zavedajo pritiskov, ki povzročajo migracije v EU. K rešitvi sedanje krize bo pripomoglo spoštovanje človekovih pravic in beguncev. Predlagam dvojno rešitev, v skladu s katero bi zagotavljali humanitarno pomoč taboriščem v EU in zunaj nje ter namenili pomoč tujim organizacijam v izvornih državah.

Znašli smo se v situaciji, ko so begunci primorani bežati pred državljanskimi vojnami in drugimi oblikami nemirov, ki jih povzročijo na primer suše in izbruhni bolezni, in se podajo na pot v EU, da bi v njej našli zatočišče. Vendar niti v begunskih taboriščih niso vedno varni. Zato moramo nameniti ustrezna finančna sredstva in tako prispevati k zagotavljanju, da imajo begunci varno in ustrezno nastanitev v EU.

Če pa se bomo zanašali le na ta ukrep, težave ne bomo rešili. Razmisliti bi morali tudi o namenitvi finančnih sredstev za vzpostavitev begunskih taborišč na obrobju Evrope ter si prizadevati za diplomatske rešitve in rešitve na podlagi pomoči tujini, da se odpravijo »dejavniki odbijanja«, ki nedovoljene migracije sploh povzročajo.

45. VZPOSTAVITEV PROSTOVOLJNEGA SISTEMA ZA POVEZOVANJE MIGRANTOV IN EVROPEJCEV

Joa

Predlagam vzpostavitev sistema, v okviru katerega se posameznim evropskim prostovoljcem dodeli migrant, ki mu ti nato pomagajo pri njegovi asimilaciji v EU. Prihod v novo okolje je lahko težaven; s prijateljsko osebo bi prišli lažje premagovali birokratske ovire, ne da bi se po pomoč morali obrniti na že tako preobremenjeno socialno službo.

Ker je za Evropo značilen trend vse številčnejšega starejšega prebivalstva ob nizki stopnji rodnosti, je njena prihodnost odvisna od novih prišlekov. Pomagati ljudem, da se počutijo dobrodošle in da postanejo del naše družbe, je zato ključno.

V ta namen bi se lahko razmislilo o uporabi različnih spodbud, taka dejavnost pa bi lahko postala vodilni program evropske solidarnostne enote, s čimer bi se povečali prepoznavnost te pobude in njena uporaba.

44. SPODBUJANJE IZMENJAV MED EVROPO IN TURČIJO

Malgorzata in Timon

Izkušnje, pridobljene v okviru evropske prostovoljske službe (EVS) in evropske solidarnostne enote, so lahko zelo poučne. Mladi v Turčiji se zanimajo za Evropo in če se Evropa odzove ter jim ponudi priložnosti, kot sta navedena programa, bi lahko dolgoročne koristi imeli vsi. Predlagam spodbujanje izmenjav med Evropo in Turčijo.

Politični odnosi med Evropsko unijo in Turčijo so trenutno v kočljivi fazi, vendar se za državljane vsakdanje življenje skorajda ni spremenilo. Mladim Evropejcem je treba omogočiti sodelovanje z našimi bližnjimi sosedi, da bi se medsebojno razumeli, zatirali negativne občutke in zapolnili vrzeli v poznavanju naših kultur, kar bi sčasoma lahko prispevalo k vnovični otloplitvi odnosov.

Programi Erasmus se v Turčiji že izvajajo, vendar bi se lahko odnosi še okrepili s ponudbo posebnih programov izmenjave za študente, kot je nemško-turški program mladinskih izmenjav.³³

46. KREPITEV ZUNANJH MEJA IN IZMENJAVE PODATKOV

Anssi

Čeprav je naša dolžnost, da migrantom, ki potrebujejo našo pomoč, pomagamo na njihovi poti v Evropo, pa moramo tudi proučiti, kako vzpostaviti ustrezno delujoč sistem za usklajevanje te pomoči in trdne zunanje meje za zagotavljanje reda.

Eno od pglavitnih načel EU je solidarnost med državami članicami. To bi omogočilo, da se migranti naselijo v državah, v katerih že živijo njihovi družinski člani, in bi naredilo konec nepravilni situaciji, ko nekatere države sprejemajo več beguncev od drugih. Ta pristop bi poleg tega omogočil boljše vključevanje migrantov v družbo, lahko bi jim tudi zagotovil ustrezno izobraževanje in jim olajšal iskanje zaposlitve.

Očitno je, da sedanji sistem, v katerem migrante prostovoljno sprejemajo le nekatere države članice, ne deluje. Potrebni sta večja evropska solidarnost in povezanost, da se lahko vprašanja v zvezi z migracijami rešujejo ob ustreznem upoštevanju človekovih pravic.

³³ Nemško-turški program šolskih izmenjav, <https://www.bosch-stiftung.de/en/project/german-turkish-school-exchange-program> (dostopano julija 2018)

INTERVJU

Ali meniš, da se Evropa vse bolj razdružuje ali zblizuje?

Na to vprašanje bi težko odgovorila le z izbiro ene od teh dveh možnosti. Brexit je razbil mit, da Evropa nastopa vse bolj enotno, in je EU prisilil k upoštevanju dejstva, da gre napredek lahko v obe smeri, nazaj in naprej. Čeprav brexit pomeni razdrobitev, pa je lahko v nekaterih pogledih tudi povezovalna sila za evropske projekte in nas lahko spodbudi k razmisleku, kaj bi lahko zdaj storili, da povežemo ljudi. Grožnja razpada Unije je resnična in menim, da bi to lahko dejansko pripomoglo k večji jasnosti.

Pred referendumom so številni za samoumevno šteli dejstvo, da je Velika Britanija del EU, tudi tisti, ki so bili do EU zelo skeptični. Čeprav brexit ni dobra stvar, pa je imel zanimiv in potencialno pozitiven rezultat, in sicer je proevropejce prisilil v to, da so v Veliki Britaniji predstavljali argumente v prid članstvu EU, in jih poleg tega združil v iskanju jasnega odgovora na vprašanje, kaj pomeni biti Evropejec.

Olivia Elder,
študentka doktorskega študija, Univerza v Cambridgeu

EVROPSKE VOLITVE 2019: UDELEŽBA IN GLASOVANJE MLADIH

Evropske volitve leta 2019 bodo odločilen trenutek v novejši zgodovini EU. Podatki kažejo, da se je volilna udeležba izrazito zmanjšala.³⁴

Ta trend je treba obrniti. S tem, ko ljudje ne volijo, izražajo nezanimanje za evropsko politiko, kar ogroža demokratično veljavo projekta EU kot celote. Zlasti med mladimi je vse pogostejša domneva, da njihov glas ne šteje.

Povečanje volilne udeležbe mladih ni enostavno: mladi morajo imeti občutek, da je njihov glas pomemben in cenjen. Državljanje je treba prepričati, da gredo na volitve in oddajo svoj glas, zato je treba poskrbeti, da je glasovanje lažje in dostopno. EU mora zato sprejeti ustrezne ukrepe za spodbujanje volilne udeležbe, zlasti med mladimi.

47. SPODBUJANJE MLADIH, DA KANDIDIRAJO NA VOLITVAH

Tristan

Da bi EU postala bolj mladostna in dinamična, bi lahko mlade spodbujali, naj kandidirajo na volitvah.

Nizka udeležba je pogosto simptom, ne pa vzrok. Nekateri poslanci Evropskega parlamenta upajo, da bodo že šestič sedli v poslanske klopi – to daje vtis, da je EU zastarela in da je zgubila stik z realnim svetom, kar pa ne velja posevsem za družbo, ki voli poslance v Evropski parlament, zlasti za mlade.

Temu bi se lahko zoperstavili s spodbujanjem političnih skupin, naj določijo kvote za mlajše kandidate. Poleg tega bi lahko Evropski parlament oblikoval poseben odbor, ki bi bil osredotočen na mlade državljane in prihodnost EU. Mladi zahtevajo EU, ki kaže, da ji ni vseeno.

Ta zamisel je bila izražena tudi na prireditvi EYE leta 2016, kar pomeni, da jo mladi še vedno štejejo za rešitev, ki bi ji bilo treba nameniti ustrezno pozornost.

49. VZPOSTAVITEV LETNIH SREČANJ ZA VPRAŠANJA IN ODGOVORE MED VODITELJI EU IN MLADIMI

Valerie

Za spodbujanje večje vključenosti mladih v politiko bi se lahko oblikovalo letno srečanje za vprašanja in odgovore, ki bi se ga udeležili vodje Evropskega parlamenta, Komisije in Sveta in ki bi se prenašalo v živo na različnih platformah družbenih medijev, kot je Facebook Live. Vprašanja bi lahko prispevali mladi iz vse Evrope, voditeljem EU pa bi jih postavila izbrana skupina mladih.

Nedavni zagovor Marka Zuckerberga pred evropskimi poslanci je vzbudil veliko zanimanja za Evropski parlament kot ustanovo. Če bi se taki dogodki ustrezno oglaševali na družbenih medijih, bi se morda lahko dosegla nova občinstva. Mladi se ne distanciramo samejedo, temveč potrebujemo le priložnosti za izražanje svojih mnenj.

To bi pripomoglo k promociji ustanov EU in zagotavljalo večjo dostopnost, poleg tega bi pokazalo, da EU ni vseeno za mnenja mladih. Ta dogodek bi se lahko organiziral tudi v sodelovanju z mladinskimi organizacijami, da bi se zagotovila osredotočenost na mlade „od zgoraj navzdol“.

48. UPORABA DRUŽBENIH MEDIJEV ZA OBVEŠČANJE MLADIH O VOLITVAH

Giulia

Platforme družbenih medijev bi se lahko uporabljale za obveščanje mladih o tem, zakaj je pomembno, da volijo, kako se lahko vpišejo v volilni imenik in kje lahko volijo.

Mladih ni več mogoče doseči s tradicionalnimi oblikami oglaševanja, kot so oglasni panoji ter televizijski in radijski oglasi. Raziskava Reutersovega inštituta za novinarske študije kaže, da 51 % ljudi s spletnim dostopom uporablja družbene medije kot vir novic³⁵, na katerega vpliva posebna „odmevna komora“. Nekdo, ki spremlja politiko, bo bolj verjetno zasledil politične pozive k ukrepanju na svojih kanalih družbenih medijev.³⁶

Proti temu bi lahko med drugim borili tako, da bi oblikovali priložnostne kampanje na družbenih medijih, kot so Facebook, Twitter, Instagram in Snapchat. Razne politične skupine bi lahko pozvali, naj uporabijo svoje mreže in med pripadniki mlajših generacij širijo skupno sporočilo o pomenu udeležbe na volitvah.

³⁴ Statista, Voter turnout in the European Parliament Elections in the European Union (EU) from 1979 to 2014 (Volilna udeležba na volitvah v Evropski parlament v Evropski uniji (EU) od leta 1979 do leta 2014), <https://www.statista.com/statistics/300427/eu-parliament-turnout-for-the-european-elections/> (dostopano junija 2018)

³⁵ Reuters Institute Oxford University, Digital News Report 2017 (Poročilo o digitalnih novicah za leto 2017), https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/Digital%20News%20Report%202017%20web_0.pdf, str. 10 (dostopano julija 2018)

³⁶ BBC, Social media, outstrips TV as news source for young people (Družbeni mediji prekosili TV kot vir novic za mlade), <https://www.bbc.com/news/uk-36528256> (dostopano junija 2018)

50. DOLOČITEV ENOTNE STAROSTI, PRI KATERI MLADI LAHKO KANDIDIRAJO NA VOLITVAH

Sam

EU bi morala določiti enotno starost, od katere lahko mladi iz vse Evrope kandidirajo na evropskih volitvah. To bi lahko vplivalo tudi na nacionalne volitve, saj bi se lahko spremembe sčasoma začele uvajati tudi na tem področju.

Mladi se v politiko ne vključujejo deloma tudi zato, ker se le redko zgodi, da so za predstavnike izvoljeni njihovi vrstniki ali politiki podobne starosti. Ena od težav je, da v EU ni določen enotni starostni prag za kandidacijo. Medtem ko je v nekaterih državah na volitvah v Evropski parlament mogoče kandidirati že v starosti 18 let, pa v drugih to ni mogoče pred dopolnjenim 24. letom.

Poslanci Evropskega parlamenta in institucije EU bi morali države članice spodbujati, naj uvedejo potrebne spremembe za opolnomočenje mladih.

51. POSPEŠITEV E-GLASOVANJA ZA SPODBUJANJE VOLILNE UDELEŽBE

Richard

Uvesti bi morali vseevropsko e-glasovanje za zagotovitev, da je glasovanje na evropskih volitvah čim lažje in dostopnejše.

Visoka stopnja neudeležbe na volitvah je pogosto znak naraščajočega razočaranja volivcev nad politiko. Gneča na voliščih ali težko dostopna volišča lahko odvrnejo volivce, ki se volitev raje ne udeležijo, kot da bi morali čakati v dolgih vrstah ali prepotovati dolgo razdaljo, da bi oddali svoj glas.

Veliko bi se lahko naučili od Estonije, vodilne države pri uporabi informacijskih tehnologij in interneta v zasebnem in javnem sektorju. Estonija je edina država v Evropi, kjer je dostop do interneta uzakonjen kot socialna pravica. Več kot 54 % prebivalcev je uporabnikov interneta, 34 % gospodinjstev ima doma računalnik in 82 % računalnikov v gospodinjstvih je povezanih z internetom.³⁷

V Estoniji se je e-glasovanje uporabljalo na več volitvah in volilna udeležba se je nekoliko povečala. Kljub morebitnim pravnim oviram bi se ta pristop lahko sprejel za obravnavo vprašanj v zvezi z volilno udeležbo mladih na vseevropski ravni.

Podobno kot zagotavljanje več možnosti mladim za kandidacijo na volitvah je bilo tudi vprašanje e-glasovanja vroča tema leta 2016, kar kaže, da mladi to štejejo za pomembno rešitev, ki si zasluži večjo pozornost.

52. UVEDBA VOLILNE PRAVICE V STAROSTI 16 LET ZA EVROPSKE VOLITVE

Ella

Razmisлити bi morali o tem, da bi starostno mejo za pridobitev volilne pravice za evropske volitve znižali na 16 let. To bi se lahko povežalo tudi z intenzivnejšo politično vzgojo v šolah. Če bi se mladi učili o pomenu glasovanja in imeli kmalu zatem možnost, da to pravico tudi uresničijo, bi to lahko privedlo do večje volilne udeležbe.

Precedenčni primeri za ta pristop obstajajo. Na referendumu o neodvisnosti Škotske leta 2014 je bila volilna pravica enkratno podeljena 16-letnikom, saj bi izid referenduma nanje verjetno vplival doživljenjsko.

Mladi volivci niso razočarali, saj študije kažejo, da se je na volišča podalo 75 odstotkov 16- in 17-letnikov, pri čemer je bil ta delež večji od zadevnih deležev za starostni skupini 18–24 in 25–34 let.³⁸

³⁷ Svet Evrope, Report for the Council of Europe E-Voting in the 2005 local elections in Estonia (Poročilo za Svet Evrope – E-glasovanje na lokalnih volitvah leta 2005 v Estoniji), https://www.coe.int/t/dgap/goodgovernance/Activities/E-voting/CoE_Studies/FinalReportCOE_EvotingEstonia2005_en.asp (dostopano julija 2018)

³⁸ What Scotland Thinks, So how many 16 and 17 year olds voted? (Koliko 16- in 17-letnikov je torej oddalo svoj glas?), <http://blog.whatscotlandthinks.org/2014/12/many-16-17-year-olds-voted/> (dostopano julija 2018)

53. UPORABA DRUŽB IN APLIKACIJ ZA OBVEŠČANJE O VOLITVAH

Kenny

EU bi morala usklajevati kampanje z zasebnimi družbami, da bi politika postala zanimivejša. Tako je na primer družba Uber med volitvami v Združenem kraljestvu leta 2017 pošiljala obvestila s sporočilom „Ne bodi le peto kolo pri dogajanju, ki zaznamuje tvoje življenje. Voli zdaj.“³⁹

Številni ljudje bodisi niso poučeni o volilnih postopkih bodisi jih politika sploh ne zanima. Prejemanje preprostih opomnikov od najljubše aplikacije na določen dan bi lahko odločilno vplivalo na volilno udeležbo.

Evropski parlament je v edinstvenem položaju, da uporabi svoj ugled in se z organizacijami začne pogovarjati o oglaševanju volitev. S spodbujanjem sodelovalnega pristopa k volitvam postane glasovanje resnično družbena dejavnost, ne pa dejavnost, ki jo opravlja vsak posebej.

³⁹ Birmingham Live, Local elections 2018: Uber offering free rides to ensure wheelchair users can vote (Lokalne volitve 2018: Uber invalidom ponuja brezplačen prevoz, da lahko volijo), <https://www.birminghammail.co.uk/news/midlands-news/local-elections-2018-uber-offering-14604401>
<https://en.annahar.com/article/799240-elections-2018-uber-announces-election-day-promo-code> (dostopano junija 2018)

INTERVJU

Kaj bi lahko naredili politični voditelji, da bi mlade spodbudili k udeležbi in sodelovanju na volitvah?

Kar zadeva konkretno volitve v Evropski parlament, za katere je običajno značilna nizka volilna udeležba mladih, menim, da lahko k boljši udeležbi prispevajo mladi sami. Številni od njih so trenutno nastrojeni proti establišmentu in ne želijo prejemati ukazov iz Bruslja. V svoji državi [Irska] sem opazila, da so se po nekaterih referendumskih izidih pojavile izjemne mreže, ki sodelujejo, se medsebojno podpirajo in pomembno prispevajo k spremembam. V volilni imenik so zdaj vpisani številni Irci, v večjem številu kot prej, in to ne zato, ker bi jim tako ukazali njihovi starši, temveč ker so jih k temu spodbudili vrstniki.

Imam pet otrok in ena od hčera je mlajši hčeri pomagala pri vpisu v volilni imenik in jo celo odpeljala na lokalno policijsko postajo po žig, tega nisem naredila jaz. To je primer, ko mladi pomagajo mladim. Vlade lahko seveda naredijo to, da državljanke ozaveščajo o volitvah v Evropski parlament in poudarjajo njihov pomen. Pred leti tega niso počele in ljudje so šli na volišča le zato, da bi svoji vladi primazali zaušnico, ne pa zato, ker bi jim bilo mar. Vendar je Evropski parlament v zadnjih letih postal veliko močnejši: skupaj z državami članicami sprejema zakonodajo in voli predsednika Evropske komisije. Evropski parlament sestavlja levo, desno, levosredinska in desnosedinska struja, in prav to je tudi prihodnost Evrope. To je treba dopovedati mladim, pri čemer ni pomembno, ali to naredijo same vlade ali akterji civilne družbe, vendar menim, da je učinkoviteje, če to počnejo mladi sami in pri tem sodelujejo.

Emily O'Reilly,
evropska varuhinja človekovih pravic

UDEJSTVOVANJE IN DRŽAVLJANSTVO

Vrednote so eden od glavnih stebrov Evropske unije in lepilo, ki veže vse evropske državljane po vsej celini. Upoštevati je treba, da imajo številne države članice EU različne kulture, da se v njih govorijo različni jeziki in da so zgodovinske dogodke, kot je 2. svetovna vojna, izkusile drugače. Te države zdaj skupaj sestavljajo evropsko družbo. EU je v Listini o temeljnih pravicah poudarila šest točk, ki jih morajo spoštovati in uresničevati vse države članice: spoštovanje človekovega dostojanstva, svobode, enakosti, solidarnosti, pravic državljanov in sodnega varstva.

Te vrednote so del evropskega značaja in tistega, kar nas dela Evropejce. Njihovo neupoštevanje bi pomenilo, da smo obrnili hrbet temeljnim evropskim načelom.

Z nastopom begunske krize je vključevanje beguncev postalo glavni izziv za našo družbo. Ta tema je postala zelo kontroverzna in je razdelila državljane po vsej Evropi, saj številni vključevanje beguncev podpirajo, drugi pa se zavzemajo za zaprtje meja.

Biti evropski državljan zahteva udejstvovanje. Morda je težko opisati, kaj pomeni biti Evropejec, vendar je zagovarjanje evropskih vrednot prvi ključni korak.

54. POVEZOVANJE EVROPSKIH IN NACIONALNIH PLATFORM ZA SPODBUJANJE SODELOVANJA

Jan

Politične skupine v Evropskem parlamentu bi morale tesneje sodelovati z nacionalnimi političnimi skupinami in z njimi usklajevati zamisli – to bi moralo vključevati tudi osebe iz različnih skupnosti, da bi se oblikoval temeljni pristop k evropski politiki. Politiki morajo organizirati dogodke v svojih volilnih enotah ter krepiti povezavo med EU in evropskimi državljani.

Evropska unija mora ljudem pokazati, da je pomembna za slehernega od njih. Le če se bo EU izkazala za pomembno, bodo državljani njo in njene ustanove jemali resno in z njimi sodelovali. Trenutno se zdi, da je oddaljena od državljanov, zato imajo številni od njih občutek, da ne upošteva njihovih pomislekov.

Potrebujemo decentralizirane lokalne politične skupine, ki nacionalne pomisleke sporočajo političnim skupinam na evropski ravni, da lahko te razvijajo resnično vseevropsko politiko, ki spoštuje raznolikost mnenj.

55. RAZVOJ EVROPSKE DRŽAVLJANSKE POBUDE

Andreas

Ljudje imajo pogosto občutek, da njihov glas v resnici ni pomemben. To je tudi eden od glavnih razlogov, zakaj se mladi ne udeležujejo evropskih volitev.

Za odpravo tega demokratičnega primanjkljaja moramo zato vzpostaviti neposredne demokratične mehanizme. Konkretnije, začeti bi morali pri obstoječem mehanizmu, kot je evropska državljanska pobuda, in ga izboljšati tako, da bi v EU postal pravno zavezujoč. Dober model bi bil švicarski referendumski mehanizem, ki vključuje podoben postopek. Evropsko sodišče bi moralo imeti sodno pristojnost in zagotavljati zakonitost postopka. V zvezi s temeljnimi vprašanji glede EU mora obstajati možnost za razpis referendumu na podlagi mehanizma evropske državljanske pobude.

Pravi pomen demokracije je v spoštovanju volje ljudstva (demos). Zato menim, da bodo ljudje politično unijo spoštovali, če se bo spoštovala volja ljudstva. Le pod temi pogoji se bodo državljani Evropske unije dejansko ukvarjali s zadevami, ki so skupne Evropi.

56. SPODBUJANJE KLASIČNIH JEZIKOV IN EVROPSKE ZGODOVINE

Andrea

Spodbujati bi bilo treba učenje klasičnih jezikov, kot sta grščina in latinščina, in zgodovine, da se zagotovi večja povezanost z evropsko zgodovino.

Veliko je govora o tem, kaj je tisto, kar nas združuje kot Evropejce, in kako moramo oblikovati evropsko identiteto, vendar se ta klasična jezika, ki sta pripomogla k oblikovanju pomembnega dela vrednot, ki se danes spoštujejo v Evropi, pogosto opisujeta kot „mrtva jezika“.

EU bi si lahko prizadevala za spodbujanje poučevanja teh jezikov in zgodovine v okviru izvenšolskih mladinskih skupin ter po možnosti finančno podprla javne dogodke o teh temah, ki bi lahko pritegnili pozornost mladih iz vse Evrope.

57. OBLIKOVANJE PLATFORME, V OKVIRU KATERE BI KVALIFICIRANI BEGUNCI PREVZEMALI PEDAGOŠKE VLOGE

Laura in Jakob

EU bi si morala prizadevati, da begunce s poklicnimi kvalifikacijami poveže z izobraževalnim sektorjem in kvalificirane posameznike ponudi „organizacijam, v katerih so begunci dobrodošli“.

Trenutno se izvaja pobuda Science4Refugees (znanost za begunce), v okviru katere se begunci z znanstveno izobrazbo povezujejo z organizacijami, ki potrebujejo novo osebje. To poteka prek portala EURAXEES, na katerem se zagotavljajo informacije in podporne storitve za raziskovalce, ki želijo nadaljevati poklicno pot v Evropi.

Ta pristop bi se lahko razširil na celotni izobraževalni sektor, da bi se zapolnile vrzeli v različnih pedagoških in raziskovalnih vlogah, med drugim v šolah, na univerzah in celo v podjetjih.

INTERVJU

Kakšna je vaša izkušnja s prireditvijo EYE?

CHRISTIANA: *Dijaki so s sodelovanjem na prireditvi EYE in nastopom v Parlamentu postali samozavestnejši in veliko pridobili s tem, ko so se odprli in spoznali nove ljudi iz vse Evrope. Delali so kot ekipa in opravili vse, na kar so pripravljali več mesecev. Njihov cilj je bil širiti sporočilo enotnosti, saj lahko naše težave premagamo le, če smo enotni. Povprečna starost dijakov je 16–17 let. Energijo so si delili z osebami, ki so spremljale njihov nastop na prireditvi EYE.*

SIMONA: *Bili smo del nečesa, kar počne Evropa, in to je zelo pomembno. Moj najljubši del je bil vstop v plenarno dvorano, navezovanje stikov z osebami iz različnih držav in spoznavanje različnih kultur. Ta izkušnja je name globoko vplivala in prispevala k moji boljši ozaveženosti o Evropi.*

MARY: *Vsi udeleženci prireditve EYE imajo čudovito energijo. O tej izkušnji bom pripovedovala prijateljem doma in jih spodbudila, naj se udeležijo naslednje take prireditve. Tukaj sem se spoznala, da lahko dosežemo nekaj zelo lepega, kadar smo enotni.*

MARINOS: *Udeležba na prireditvi EYE je bila moje prvo potovanje zunaj Cipra in užival sem v vsakem trenutku. Strasbourg je čudovito mesto in od trenutka, ko sem se vkrcal na letalo, je bilo to zame zares fantastično doživetje. Svojim prijateljem bi rad sporočil, da je lepo biti del Evrope, saj vključuje številne različne kulture z različnimi kuhinjami, jeziki in načini življenja. Ta raznolikost nam kaže, da še vedno obstaja upanje za Evropo.*

Christiana Petraki,

učiteljica na liceju in tehniški šoli v mestu Polis Chrysochous na Cipru in njeni dijaki (Simona Borteo, Mary Fournidou in Marinosa)

58. UVEDBA POLITIKE V URE DRŽAVLJANSKE VZGOJE

Zamisel z delavnice

Politično vzgojo bi lahko uvedli v vse šole v EU. Čeprav izobraževanje ni v pristojnosti Evropske unije, bi morala EU pritisniti na države članice, da bi izboljšale politično vzgojo. V učne načrte bi se lahko dodal nov predmet, ki bi temeljil na politiki, zgodovini in prizadevanjih Evropske unije.

V šolah je veliko premalo politične vzgoje: ker mladi osvojijo le omejeno znanje o politiki, mora izobraževalni sistem to popraviti, da bi dijaki lahko razumeli kompleksnost Evropske unije in to, kako je njihovo življenje zaradi EU boljše.

To bi bilo mogoče doseči v sodelovanju s časopisi ali drugimi medijskimi hišami in novičarskimi portali, na primer z odobritvijo brezplačnega dostopa do spletnega časopisa šolam, ki ponujajo ure politične vzgoje.

60. OBLIKOVANJE POBUDE ZA MOBILNOST RAVNATELJEV

John

EU bi lahko razmislila o spodbujanju in usklajevanju pobude za mobilnost ravnateljev, v okviru katere bi ravnatelji sodelovali z vladami, šolami in lokalnimi zainteresiranimi po vsej EU. Ta pobuda bi zagotovila nove zamisli, ki bi jih prispevali novi obrazi, saj bi delavnice in okrogle mize organizirali ravnatelji. Na delavnicah, ki bi bile namenjene poglobljenemu razmisleku, osredotočenemu na prihodnost Evrope, bi sodelovali mladi voditelji, študenti, menedžerji in podjetniki. Te razprave bi lahko vodili poslanci Evropskega parlamenta, strokovnjaki ali oblikovalci javnega mnenja iz Evrope in drugih držav.

Mobilni šolski vodstveni delavci bi lahko projekte, ki so jih opredelili udeleženci v pobudi, uporabili za izboljšanje političnega udejstvovanja, kar bi lahko vključevalo oblikovanje dvajsetih konkretnih projektov. Mladi, ki se udeležijo teh delavnic, bi lahko nato eno leto kot prostovoljci sodelovali pri opredeljenih projektih. To bi lahko pripomoglo k spodbujanju aktivnega državljanstva in udejstvovanja v evropskih zadevah.

59. FINANCIRANJE MLADINSKIH IZKAZNIC, KI OMOGOČAJO POPUSTE PRI OBISKU KULTURNIH ZNAMENITOSTI IN USTANOV

Zamisel z delavnice

EU bi morala podpirati program, v okviru katerega bi se mladim, mlajšim od 25 let, izdala kartica, ki bi jim zagotavljala popust pri vstopnini za nekatere kulturne znamenitosti in ustanove, kot so muzeji, knjižnice in gledališča.

Nedavna odločitev o oblikovanju brezplačne vozovnice Interrail za številne mlade Evropejce je bila dobro sprejeta, vendar bi bilo treba takšne pobude nadgraditi. Mladi si na potovanju pogosto želijo ogledati znamenitosti mest, ki jih obiščejo, vendar jih lahko od tega odvrnejo previsoki stroški.

EU bi s financiranjem kartice, ki omogoča popust, lahko zagotovila oprijemljive koristi mladim, ki si želijo potovati in doživeti še več tega, kar jim ponuja Evropa.

KOMENTAR MLADINSKEGA FORUMA

LOČENI IN ZDRUŽENI

Pogovor o prihodnosti Evrope je v vseh razpravah najpogosteje poziv, naj se mladi postavijo v središče interesov naših voditeljev. Ali so to le prazne izjave ali resnična zaveza za sodelovanje z mladimi pri izgradnji prihodnosti naše Unije? Da bi zgradili enotnejšo, uspešno, demokratično in trajnostno Evropo, ki temelji na človekovih pravicah in vladavini prava, morajo mladi in njihove organizacije sodelovati v dialogu in pri odločanju. Evropski mladinski forum si prizadeva, da se pri oblikovanju današnje in jutrišnje Evrope sliši glas milijonov mladih.

Prihodnost Evropske unije trenutno krojita dva procesa, in sicer izstop Združenega kraljestva iz EU in razprava o prihodnosti Evrope. Čeprav so njuni številni učinki še vedno neznani, so se oba procesa in njuni sestavni deli podrobno obravnavali v okviru prireditve YO!Fest in Evropske prireditve za mlade 2018.

Obema procesoma sta skupna bistvena vloga, ki jo bodo morali imeti mladi, in prostor za sodelovanje, ki jim ga je treba dati. V dolgotrajni kampanji Evropskega mladinskega foruma #YouthUp Europe, s katero se poziva k politiki, ki bi bila bolj vključujoča in prijazna do mladih, je poudarjen pomen glasu mladih pri obeh teh pogajanjih.

Pri razpravah o brexitu so mladi bili in so še naprej generacija, ki je najbolj naklonjena članstvu v EU. Ko sodelujejo pri neposrednem političnem ukrepanju, so pri izražanju svojih stališč vse prej kot ravnodušni, nasprotno, prevzemajo vodilno vlogo in se trumoma udeležujejo dogodkov o tem vprašanju. Zato je jasno, da je treba mladim iz Združenega kraljestva omogočiti, da med celotnimi pogajanjimi izrazijo svoje mnenje. Mlade politika zanima in jim zanjo ni vseeno – zavračajo le tiste strukture, za katere menijo, da niso učinkovite. Zato pri ocenjevanju udeležbe mladih ne smemo upoštevati le volilne udeležbe: težava glede politične udeležbe mladih obstaja, vendar je tesno povezana z institucionalno politikou.

Mladi so jasno povedali, da jih je treba povabiti za pogajalsko mizo, kot sta poudarila Britanski svet za mlade in Evropski mladinski forum. Posledice brexita – politične, socialne, gospodarske in okoljske – bodo verjetno škodile mladim, saj jih bodo ti najverjetneje občutili močnejše kot starejše generacije. Kot je bilo ugotovljeno v resoluciji Evropskega mladinskega foruma o mladih in brexitu in kot so opozorili udeleženci prireditve YO!Fest in EYE 2018, je treba še naprej izvajati prednostne naloge, kot so varstvo pravic in dostop mladih do priložnosti, ki jim jih zagotavlja EU, kot je program Erasmus. Da bi se zagotovilo njihovo nadaljnje izvajanje, je ključno, da mladi sodelujejo pri pogajanjih.

Udeleženci prireditve YO!Fest in EYE 2018 so kot ključno področje, ki vzbuja zaskrbljenost v pogajanjih o brexitu, izpostavili tudi varstvo in spodbujanje človekovih pravic. Združeno kraljestvo morda ne bo več podpisnik Evropske listine o temeljnih pravicah, odvisno od tega, kako bo zapustilo EU. Vendar bo ostalo podpisnik Evropske konvencije o človekovih pravicah, pri čemer je treba sodelovanje

v njej zaščititi in ga po možnosti razširiti, da bi se dodatno okrepilo varstvo pravic mladih, kot je opisano v dokumentu o politiki Evropskega mladinskega foruma o enakosti in nediskriminaciji in kot so odločno poudarili udeleženci prireditve YO!Fest in EYE 2018. To je drugo ključno področje in prednostna naloga za mlade v pogajanjih o brexitu.

Drugi proces se seveda razprava o prihodnosti Evrope. Čeprav je pri razpravah o brexitu zelo pomembno stališče mladih, pa je samo bistvo tega, kaj je demokratična udeležba in kako bi morala Evropska unija v svojo sestavo vključiti nove oblike udeležbe, izrazito povezano z razpravo o prihodnosti Evrope.

Poglavitni del te razprave je tema demokracije. Demokracija seveda ne more obstajati brez pomembne udeležbe posameznikov iz vseh sektorjev družbe. Zlasti v sedanjem času so mladi mnenja, da politična udeležba ne zajema le udeležbe na volitvah, temveč da vključuje številne druge oblike, kot so protesti in raziskave, ki jih štejejo za spreminjajoče se oblike demokracije. To še zlasti velja za sedanjo generacijo mladih: če ne bomo prepoznali njihovih spreminjajočih se načinov delovanja in prepričanj ter se jim prilagodili, bi lahko evropske politične ustanove postale vse bolj distancirane in anahronistične. V zvezi s tem je treba v razpravi o prihodnosti Evrope obravnavati, kako premostiti vrzel med mladimi in političnimi ustanovami za zagotovitev, da lahko njihova ustvarjalnost in potencial prispevata k procesom odločanja.

To je upoštevano v številnih zamislih, izraženih na prireditvah YO!Fest in EYE 2018. Udeleženci so predlagali znižanje starostne meje za pridobitev volilne pravice na 16 let, kar je leta 2006 predlagal tudi Evropski mladinski

forum. Dokazano je bilo, da znižanje starostne meje za pridobitev volilne pravice na 16 let jasno in pozitivno vpliva na udejstvovanje mladih in njihovo politično znanje. Številne države so se tega že lotile, na primer Avstrija, Malta in Estonija. Evropski parlament je to zahtevo ponovil leta 2015 in pozval k znižanju starostne meje za pridobitev volilne pravice na 16 let v volilni zakonodaji državi članic.

Študije kažejo, da mladi, ki se z glasovanjem na volitvah bolj zgodaj vključijo v demokratično in civilno življenje, ostanejo bolj vključeni do konca življenja. Evropski mladinski forum ter udeleženci prireditve YO!Fest in EYE 2018 so to zamisel dopolnili s pozivi k uvedbi državljske vzgoje v vseh šolah, da bi bili mladi volivci ob oddaji svojega glasu ustrezno poučeni o tem. Če se nižja starostna meja za pridobitev volilne pravice poveže s celovito državljsko vzgojo, je mogoče mladim, ki se še vedno šolajo in pogosto še vedno živijo doma, lažje privzgojiti navado udeležbe na volitvah, kar bo prispevalo k višji stopnji vseživljenjske udeležbe na volitvah. Brez tovrstnega izobraževanja bi bili 16- in 17-letniki na naslednjih lokalnih, nacionalnih ali evropskih volitvah prepuščeni samim sebi ter ne bi imeli predhodnega znanja o sistemu in njegovem delovanju. Za spodbujanje demokracije je zato treba znižanje starostne meje za

pridobitev volilne pravice na 16 let podkrepiti z državljsko vzgojo.

Ti predlogi, kako naj se v procesih brexita in razprave o prihodnosti Evrope obravnavajo vrzeli v demokraciji in vpliv, ki jih te imajo na mlade, sicer niso izčrpani, vendar so bile na razpravah v okviru prireditve YO!Fest in EYE 2018 ter širše kampanje #YouthUp predlagane konkretne učinkovite spremembe, ki bi lahko pripomogle k ponovni vzbuditvi zanimanja mladih za volilno politiko. Te spremembe bi morale biti v središču razprav med volilno kampanjo pred evropskimi volitvami naslednje leto. Nosilci odločanja in politični voditelji morajo prisluhniti, ukrepati ter pozdraviti večje in obsežnejše spremembe, da bi obrnili trend oddaljevanja političnih ustanov od mlajših državljanov.

4. VARNO IN NEVARNO: Preživetje v nemirnih časih

V Evropi imata mir in varnost zgodovinske konotacije oboroževalne tekme in konfliktov, miru pod težo strahu in stabilnosti pod težo moči. Danes se mir in varnost dosežeta z diplomacijo ter spoštovanjem mednarodne vladavine prava in listine o človekovih pravicah. Pa vendar, ali se sedanje skupno razumevanje varnosti dejansko prilagaja novim grožnjam na obzorju? Ali so naši pristopi k varnosti zadostni za obvladovanje sedanjih groženj?

Za zagotavljanje, da se lahko varnostna politika učinkovito odziva na tehnološki in sociološki napredek, je treba reprezentativnim družbenim segmentom in strokovnjakom omogočiti, da vsebinsko prispevajo k razpravam. Mlade, ki so najpomembnejši za prihodnost in predstavljajo demografsko skupino, ki se srečuje z ovirami pri dostopu do političnega procesa, je treba podpirati in jim zagotoviti dostop do platforme za te izjemno pomembne razprave. Prireditve EYE 2018 je izhodiščna točka. Mladi hrepenijo po miru in varnosti.

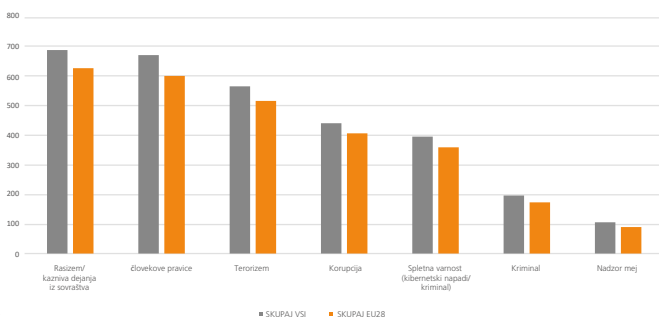
Čeprav njihova stališča niso bila vedno enoglasna, pa so bile očitne nekatere skupne teme: udeleženci so bili nezadovoljni zaradi omejenega dostopa mladih do političnega procesa ter so pozvali k spremembam v smeri reform, miru in varnosti. Njihovo nezadovoljstvo med drugim izhaja iz ranljivosti in pogostega izkoriščanja mladih, pri čemer jih več kot 600 milijonov živi na območjih oboroženih spopadov in v nestabilnih regijah po vsem svetu.

Ta stališča so temeljila na odločnem pozivu, da je treba mlade opolnomočiti kot demokratične akterje v prizadevanjih za mir ter preprečevanje marginalizacije, ekstremizma in konfliktov.

Ker so bili udeleženci iz različnih okolij, so bili na dogodku izraženi različni pogledi na varnost in nevarnost. Kljub nasprotnojučim si stališčem pa obstajajo nekateri skupni pomisleki in razprave so pogosto privedle do skupnih praktičnih predlogov rešitev. Ti pogledi in zamisli so podlaga za naše naslednje korake v teh nemirnih časih.

Pa vendar je pri tej temi še posebej bistveno, da se upošteva dejstvo, da na prireditvi EYE niso bili slišani glasovi vseh, in da se zavedamo privilegija relativne varnosti, ki je udeležencem omogočil, da so sodelovali na tem dogodku in prispevali k temu poročilu. Žal so bila premalo zastopana stališča mladih iz držav zunaj EU, tako na regionalni kot tudi globalni ravni. Vendar mora biti pot k miru in varnosti pot, ki vključuje akterje z vseh celin in z najrazličnejšimi izkušnjami, saj je varnost vprašanje globalnega pomena. Zato se glavna pozornost v okviru te teme izrazi namenja prizadevanjem nadnacionalnih in mednarodnih organizacij za mednarodno sodelovanje za mir in varnost ter, konkretno, vloži EU v teh procesih.

VARNI IN NEVARNI – NAJPOMEMBNEJŠA VPRAŠANJA, S KATERIMI SE SOOČAJO MLADI EVROPEJCI

Instagram: @AndyHendrata

ČLOVEKOVE PRAVICE IN VLADAVINA PRAVA

Pogodbe in zakonodaja o človekovih pravicah, ki so jamstva za miroljubno in varno družbo, ključno prispevajo k varnosti in razvoju človeške skupnosti širom po svetu. V prizadevanjih za mir in varnost je treba priznati, da je najpomembnejše nadaljnje spoštovanje teh pravic ter listin in konvencij, s katerimi so te zagotovljene.

To bi lahko dosegli tako, da bi se grožnje za varnost in zaščito obravnavale z vidika pravice, ki je kršena. S tem se zagotavlja, da so poudarjeni neuspehi države, nosilce odločanja pa bi se spodbudilo k temu, da pravice do varnosti obravnavajo prednostno. Varnosti in zaščite se ne sme obravnavati ločeno od pojma človekove pravice: pristop na podlagi pravic zagotavlja dejansko izvajanje varnosti in spoštovanje človekovih pravic.

Te razprave so vpete v zakonske obveznosti do tistih, katerih varnost in zaščita sta ogroženi. V okviru te podteme bodo obravnavane kritike vladavine prava in natančno proučene sedanje varnostne politike. Skupaj z zamislimi so predlagane rešitve, kako je lahko vladavina prava orodje za vzpostavitev miroljubne in varne družbe.

61. POSTATI VODILNI PRI IZPOLNJEVANJU RVSZN 2250 ZA MLADINO

Zamisel z delavnice

Resolucija Varnostnega sveta Združenih narodov 2250 (RVSZN 2250) je prva resolucija, v kateri se spodbuja vloga mladimi v družbi, poleg tega so mladi in organizacije, ki jih vodijo mladi, v njej priznani kot pomembni partnerji v boju proti konfliktom in nasilnemu ekstremizmu. Je tudi prva resolucija, ki priznava povezavo med mladimi, mirom in varnostjo ter spodbuja reševanje konfliktov in prizadevanja za vzpostavljanje miru pod vodstvom mladih. Poskrbeti moramo, da bo izvajanje te resolucije potekalo čim bolj nemoteno. Mladi zato pozivajo Evropsko unijo, naj prevzame pomembno vodenilo vlogo pri njenem izvajanju.

Oblikovati je treba nacionalne izvedbene načrte za učinkovito vključitev tega okvira, ki bi ga nato bilo treba utrditi s sodelovanjem z zainteresiranimi na vseh ravneh. Države članice EU bi morale oblikovati skupni okvir za spremljanje in vrednotenje izvajanja te resolucije, pa tudi notranje kazalnike EU za poročanje in notranje mehanizme spremljanja. Poleg tega morajo pri njenem izvajanju ustrezno sodelovati države članice Sveta Evrope, kot so v preteklosti že večkrat storile.

Zagotoviti bi bilo treba medresorski pristop k izvajanju resolucije ter spodbujati sodelovanje na regionalni in nacionalni ravni. V okviru pristopa je treba spodbujati skupna prizadevanja organizacij civilne družbe in države ter zagotavljati dobro sodelovanje s civilno družbo. Da bi bile mladinske organizacije enakovredni partnerji v tem procesu in da bi k njemu prispevale svoje posebno znanje, potrebujejo financiranje in podporo Evropske unije, ki jim bosta omogočila ustrezno sodelovanje v tem okviru.

62. POUДАРANJE SPOŠTOVANJA ČLOVEKOVIH PRAVIC V TRGOVINSKIH SPORAZUMIH

Joanna

EU mora pri sodelovanju v mednarodnih naložbah in trgovinskih sporazumih začeti postavljati v ospredje človekove pravice.

Po mednarodnem pravu je za varstvo človekovih pravic prvenstveno odgovorna država. V demokratičnih družbah je vsakršno izvajanje javnih pooblastil zavezano spoštovanju temeljnih pravic državljanov. Vendar odzivi na kršitve človekovih pravic niso tako učinkoviti, kot bi lahko bili. To je še zlasti očitno v primeru pravnih mehanizmov za reševanje sporov med državo in vlagatelji.

Evropa se odziva na pritiske civilne družbe in gre v smeri večstranskega sistema sodišč za naložbe. V tem novem sistemu je še vedno treba odgovoriti na nekatera vprašanja, na primer: ali bo omogočal le tožbe vlagateljev zoper države, tretjim osebam pa preprečeval tožbe zoper vlagatelje? Ali bo tudi podjetjem nalagalo spoštovanje človekovih pravic in okoljske obveznosti?

Zagotoviti želimo, da večstranski sistem sodišč za naložbe vlagateljev ne bo odvrčal od naložb v EU. V tem smislu mora biti EU nepristranska in pravična, vendar pa se mora pri pogajanjih o takšnih sporazumih zavzemati tudi za človekove pravice.

EU mora pri sodelovanju v mednarodnih naložbah in trgovinskih sporazumih začeti postavljati v ospredje človekove pravice.

Po mednarodnem pravu je za varstvo človekovih pravic prvenstveno odgovorna država. V demokratičnih družbah je vsakršno izvajanje javnih pooblastil zavezano spoštovanju temeljnih pravic državljanov. Vendar so nacionalna sodišča iz najrazličnejših razlogov pri odzivanju na kršitve človekovih pravic včasih neučinkovita, nepredvidljiva in šibka. To je še zlasti jasno v primeru pravnih mehanizmov za reševanje sporov med državo in vlagatelji. Evropa se je odzvala na pritiske civilne družbe in gre v smeri večstranskega sistema sodišč za naložbe. EU mora zagotoviti, da bo to novo sodišče učinkovito in nepristransko varovalo lastninske pravice vlagateljev. Vendar je v zvezi z njim treba odgovoriti na nekatera vprašanja: ali bo omogočalo le tožbe vlagateljev zoper države, tretjim osebam pa preprečevalo tožbe zoper vlagatelje? Ali bo tudi podjetjem nalagalo spoštovanje človekovih pravic in okoljske obveznosti?

Zagotoviti želimo, da to sodišče vlagateljev ne bo odvrnilo od naložb v EU. V tem smislu mora biti EU nepristranska in pravična, vendar tudi zavezana pravu, ki varuje vlagatelje in javne interese.

63. PREMIK PRAVOSODJA V EVROPSKO RAZSEŽNOST

Nikolaus

Razmisliti bi bilo treba o novi pogodbi, s katero bi se razširile pristojnosti EU in tako zagotovilo, da nacionalne meje niso ovira pri boju proti kriminalu. Prvi korak bi bil povezovanje vseh pravosodnih sistemov držav članic, da bi se vzpostavila krovna pristojnost na ravni EU. Nedavna reforma vloge Evropskega javnega tožilstva je začetek, vendar je mogoče storiti še več.

S to novo pogodbo bi se lahko tudi podelilo več pristojnosti Evropski službi za zunanje delovanje (ESZD), da bi se zagotovilo izvajanje odločitev, ki jih sprejme. ESZD je trenutno diplomatska služba EU ter njeno zunanje in obrambno ministrstvo. Če bi imela več pristojnosti in okrepila svoje sodelovanje z ministrstvi za zunanje zadeve vseh držav članic, bi lahko EU postala bolj legitimen akter na mednarodnem prizorišču.

65. DRUŽBENI MEDIJI NAJ POSTANEJO JAVNA SLUŽBA

Zamisel z delavnice

Učinkovita rešitev za boj proti kršitvam zasebnosti, zlorabi podatkov in spodkopavanju demokratičnega procesa bi bila, da bi se storitve, kot so družbeni mediji, iz rok zasebnih družb, usmerjenih v ustvarjanje dobička, prenesle v objektivne in odgovorne roke lastništva skupnosti.

Mladi danes težko živijo, ne da bi bili vsaj nekako prisotni na družbenih omrežjih, saj jim to prinaša socialne, poklicne in praktične koristi. Druge bistvene storitve, kot so električna energija, plin ali internet, so zakonsko urejene zaradi ključne vloge, ki jih imajo v družbi. Iz tega razloga bi bilo treba spletišča družbenih medijev proučiti in jih zakonsko urediti kot javne storitve, podobno kot električno blago in telefone.

Izkazalo se je, da se korporacije, ki stojijo za platformami družbenih medijev, niso pripravljene prilagajati in samoregulirati. Čeprav družbeni mediji niso tako bistveni za preživetje kot tradicionalne javne službe, na primer električna energija, voda in zemeljski plin, pa živimo v vse bolj povezanem svetu, v katerem je življenje mladih pogosto močno odvisno od teh platform.

64. BOJ PROTI IZKLJUČENOSTI ZA ZAUSTAVITEV EKSTREMIZMA

Zamisel z delavnice

EU bi morala sprejeti ukrepe za preprečevanje izključenosti in spodbujanje vključevanja, da se posamezniki ne bodo zatekali k ekstremističnim idealom. Ekstremizem vpliva na različne skupnosti, pri čemer je priseljska skupnost le ena od njih, in pogosto najde plodna tla v kateri koli obliki izključevanja, ki jo izkoriščajo ekstremisti.

Z zagotavljanjem finančne podpore družbenim skupinam, ki vključujejo člane iz najrazličnejših skupnosti, in brezplačnega izobraževanja, kot so jezikovni tečajji, bi se omogočilo, da posamezniki, ki bi se sicer običajno počutili izključeni od preostale družbe, začnejo komunicirati z drugimi. To bi pripomoglo k razumevanju in spoštovanju različnih stališč ter močnejšemu občutku pripadnosti.

Po našem mnenju je ključno zagotoviti, da vključevanje priseljencev ostane prednostna naloga tudi v času obremenjenih proračunov, saj so dolgoročne koristi preveč pomembne, da bi jih lahko zanemarili.

66. SPODBUJANJE VEČJEGA VOJAŠKEGA SODELOVANJA

Michel

EU bi morala razmisliti o ustanovitvi Evropskega varnostnega sveta, ki bi ga sestavljali evropski obrambni ministri in ki bi lahko odobril uporabo vseevropske vojaške sile.

Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) je institucija EU za diplomatske službe, ki EU omogoča, da pomaga visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko. Vendar pa EU nima skupne zunanje varnostne politike.

Varnostni svet bi ne le usklajeval zunanje politike držav članic EU, temveč bi tudi izboljšal dialog med EU in drugimi svetovnimi silami, saj bi poenostavljal vzajemno delovanje. To bi okrepilo položaj EU kot enotnega akterja na tem področju, ki je bilo doslej zapostavljeno, saj je v zvezi z njim treba izboljšati formalno usklajevanje.

67. OBLIKOVANJE HUMANITARNIH KORIDORJEV ZA BEGUNCE

Hannah

Vključevanje in integracija sta ključna za oblikovanje civilne družbe. Ta izraza sta postala še pomembnejša v zadnjih letih, saj je v evropske države prispelo veliko število prosilcev za azil. Ključni del te razprave je vprašanje, kako financirati programe in podpirati prihajajoče begunce.

Humanitarne koridorje lahko usklajujeta civilna družba in državno podprta skupnost, in sicer na podlagi mreže za podporo pri vključevanju migrantov, ki vstopajo v EU. To bi lahko vključevalo nevladne organizacije, ki sodelujejo z lokalnimi dobrodelnimi organizacijami in skupinami iz skupnosti pri prepoznavanju ranljivih beguncev. Te skupine bi nato prosilcem za azil in ranljivim beguncem pomagale pri njihovem vključevanju v lokalne skupnosti.

Ta projekt je primeren za druge evropske države, saj gre za partnerstvo med zasebnimi organizacijami civilne družbe in vladami držav članic. EU bi lahko sodelovala pri opredelitvi organizacij civilne družbe, ki so zainteresirane za sodelovanje, ter države članice spodbujala k vzpostavitvi enakih koridorjev in izmenjavi najboljših praks.

INTERVJU

“

Mladi, ki živijo v Evropski uniji, niso doživeli skrajnih konfliktov in zlorabe človekovih pravic. Kaj bi sporočili mladim v Evropi, ki živijo v trdni demokraciji in jo imajo za samoumevno?

Imajo srečo, saj jim ni treba doživeti tega, kar morajo prestati ljudje v moji državi. Človekove pravice in demokracija so ključne, mladi pa si morajo čim bolj prizadevati za njihovo izboljšanje. To ni problematično le v Evropi, ampak povsod po svetu. Mladi lahko hitro nasedejo ekstremizmu, kar predstavlja največjo nevarnost za našo prihodnost. Namesto nasilja bi se morali ukvarjati s človekovimi pravicami in aktivizmom. Mlade je treba o človekovih pravicah in demokraciji ozaveščati z izobraževanjem. Družinsko okolje včasih ni dovolj za prenos pomena svobodnega glasovanja na volitvah ter individualnih in kolektivnih človekovih pravic na mlade, zato je treba okrepiti izobraževanje. Demokracija mora prevladati, mladi pa so tisti, ki se morajo tega zavedati in idejo braniti, da je ne bodo izgubili.

Lamiya Aji Bashar,
dobitnico nagrade Saharova

”

USTVARJANJE PROSTORA ZA CIVILNO DRUŽBO

Za evropsko varnost je ključna neodvisna civilna družba, tj. prostor, v katerem lahko skupnosti oblikujejo politiko brez vpliva komercialnega dobička ali državne oblasti. Da bi civilna družba lahko prispevala k boju proti krivicam, ki jih povzročata negotovost, mora imeti pooblastila za sodelovanje z organi in oblikovalci politike na lokalni, nacionalni in globalni ravni.

Brez dobro razvite civilne družbe na vseh ravneh demokracija ne bo stabilna, glasovi tistih, ki se soočajo z največjimi ovirami, pa bi pri sprejemanju odločitev lahko ostali preslišani, pri čemer bi bile manjšine v ranljivem položaju. Zato so mladi na prireditvi EYE pozvali k zaščiti raznolike, trdne in neodvisne civilne družbe, saj je bistvena za varnost in izgradnjo miru.

Žal je pojav krčenja prostora civilne družbe čedalje večji. Po pospešenem ukrepanju proti organizacijam civilne družbe v zadnjih letih je več kot sto držav po vsem svetu sprejelo zakone za omejevanje teh organizacij.

Te omejitve so avtoritarni odziv na demokratične ideale, pri čemer se je treba temu globalnemu trendu upreti in ga obrniti, saj je v interesu demokracije, da se zagotovi varno okolje za vse državljane.

Napadi režimov na civilno družbo so zaradi šibkega mednarodnega odziva na prve omejitve vse bolj neprikriti in predrzni. Zdaj mora imeti EU vodilno vlogo pri spodbujanju rasti in udeležbe civilne družbe.

68. VZPOSTAVITEV VSEEVROPSKE PODATKOVNE ZBIRKE O PREGLEDNOSTI

Florin

Evropska unija si mora prizadevati za spodbujanje preglednosti ter večjo odgovornost države in nadnacionalnih akterjev do posameznikov. Eden od načinov za doseg navedenega bi bila vzpostavitev vseevropske podatkovne zbirke o preglednosti, ki bi spodbujala kakovostno novinarstvo in močan civilni nadzor. To bi lahko vključevalo tudi zakon, ki bi veljal za vse države članice in bi določal, da morajo biti podatki o lastništvu nepremičnin in podjetij na voljo brezplačno. To bi prispevalo k boju proti korupciji in populizmu.

Preglednost bi morala biti jedro vseh politik EU. V nekaterih državah, kot je Romunija, je nekaj tako osnovnega, kot je pridobitev seznama podjetij, registriranih v državi, precejšnja finančna ovira. Ti stroški bi bili velika ovira za številne, med drugim preiskovalne novinarje, ki si prizadevajo razkriti korupcijo, saj lahko preučujejo le posamezne primere. V odsotnosti preglednosti trpi odgovornost, korupcija pa je v razcvetu. Vzorčni primer za takšno vseevropsko podatkovno zbirko bi lahko bila podatkovna zbirka ProZorro, ki je namenjena spremljanju javnih naročil v Ukrajini in je prejela nagrado Partnerstva za odprto vlado.

69. ZAŠČITA ŽVIŽGAČEV

Coralie

EU bi morala države članice spodbujati, naj na nacionalni ravni uvedejo zakonodajo, ki žvižgače ščiti pred neupravičenimi sankcijami. Da bi ljudje spregovorili o korupciji in razkrili informacije, jim je treba s pravnimi zaščitnimi ukrepi zagotoviti občutek varnosti. Evropski parlament bi si moral dejavno prizadevati za takšno krepitev položaja.

Indeks zaznavanja korupcije, po katerem organizacija Transparency International vsako leto razvršča države, kaže, da sama zakonodaja ni dovolj za boj proti korupciji. Da bi družbe lahko premagale korupcijo, je treba omogočiti spodbudno okolje, ki vključuje svobodo tiska in civilno družbo.

EU mora poenostaviti postopek poročanja o sumih korupcije, zaščititi žvižgače pred povračilnimi ukrepi in spodbujati ukrepanje prek agencij kazenskega pregona, če so na voljo verodostojne informacije. EU bi pri tem prepoznala, kako pomembno vlogo pri učinkovitem spremljanju in preiskovanju imajo neovirani mediji in civilna družba.

70. USPOSABLJANJE POLICIJE ZA OBRAVNAVANJE KAZNIVIH DEJANJ IZ SOVRAŠTVA NA SPLETU

Kelly-Ann

Policijo bi bilo treba usposabljati in zagotoviti njeno večjo digitalno pismenost, da bi lahko spletne zlorabe prepoznala že v začetnih fazah. Temu bi sledilo izvajanje preventivnih strategij, kot je vključitev spletnih zlorab in kaznivih dejanj v pravne dokumente v EU.

Spletne zlorabe in sovražni govor proti ženskam, zlasti na družbenih medijih in drugih spletnih platformah, so težava, značilna za naš vse bolj digitaliziran svet.

Ženske bodo verjetneje kot moški žrtve spletne zlorabe. EU mora posredovati, prevzeti pobudo in spodbujati razprave o preprečevanju tega pojava. Poleg tega je treba v učni načrt šol vključiti digitalno pismenost, saj imajo izobraževalne platforme pomembno vlogo pri ozaveščanju in širjenju preventivnih metod.

Zakonodaja bi morala izhajati iz posameznih držav članic, vendar bi se lahko oblikoval predlog resolucije, ki bi ga lahko države članice podpisale podobno kot istanbulske konvencije – Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima.

72. DEKLARACIJA O SPLETNIH PRAVICAH

Zamiselj z delavnice

Deklaracija o spletnih pravicah, podobna deklaraciji o človekovih pravicah, bi lahko postala vodilo za varnejši in bolj vključujoč internet.

Internet je zdaj za oblasti sivo območje, kjer imajo običajna pravila, ki urejajo bolj tradicionalne oblike medijev, manjši vpliv. EU bi morala svoj položaj globalnega branika liberalnih in demokratičnih pravic izkoristiti za prizadevanje za zanesljiv in varen internet. Z osnutkom deklaracije o spletnih pravicah bi lahko EU sprejela ukrepe za usklajitev zaveznikov in začela boj proti kibernetickemu vojskovanju, ki bi ga razširila na državljane in jim zagotovila pravice, ko so na spletu.

V praksi bi to lahko vključevalo oblikovanje sistema semaforja, s katerim bi lahko neodvisni analitiki ocenili zanesljivost virov, da bi bilo lažje prepoznati netočno ali dejansko napačno poročanje.

Internet je zmogljivo orodje, ki lahko na družbo vpliva tako pozitivno kot negativno. EU bi se morala boriti za zagotovitev spoštovanja posameznih pravic.

71. USTANOVITEV SKLADA ZA MLADE KANDIDATE

Hannah

EU bi morala zmanjšati finančne ovire za uradno demokratično udeležbo, s katerimi se številni mladi soočajo na začetku svoje politične kariere. Ustanoviti bi bilo treba sklad za mlade kandidate, ki bi jim zagotovil podporo.

Na lokalnih ali nacionalnih volitvah kandidira premalo mladih. Potrebujemo več vzornikov z različnimi ozadji, interesi, sposobnostmi in identitetami, ki bodo zasedli mesta na vseh ravneh upravljanja. V nasprotnem primeru se zdi, da je politika širši družbi nedostopna.

V Evropi je nekaj strank s predstavniki v poznih dvajsetih in zgodnjih tridesetih letih. Te stranke so prepoznale potencial mladih. Vendar v številnih državah članicah ni takšnih strank, politično okolje pa oblikujejo starejši moški. Politične stranke in EU morajo prepoznati podporo mladih v posameznih evropskih strankah ter tem mladim predstavnikom, ki želijo kandidirati na evropskih volitvah, zagotoviti finančno podporo.

73. OBVEZNO USPOSABLJANJE ZA PRVO POMOČ

Christian

Menim, da bi morala EU uvesti obvezni standardizirani tečaj prve pomoči, morda kot drugi korak pridobivanja vozniškega dovoljenja.

Kot voznik reševalnega vozila vidim veliko primerov, v katerih ljudje stojijo ob nekom, ki potrebuje prvo pomoč, vendar niso zmožni pomagati. Razlogov za to je več, vseeno pa bi bilo mogoče z uporabo znanja prve pomoči do prihoda strokovnjakov ublažiti posledice ali celo rešiti življenje. Če bi v primeru nesreče lahko prvo pomoč nudil vsakdo, bi bilo na cestah ali v vsakdanjih življenjskih situacijah manj žrtev.

To bi bilo mogoče doseči z ustanovitvijo vseevropskega gibanja, ki bi podprlo učenje prve pomoči v šolah. EP bi lahko evropske voditelje pozval, naj takšna načela vključijo v učne načrte in predlagajo evropski standard prve pomoči.

74. ZAGOTOVITEV PREGLEDNOSTI V ŠPORTU

Zamisel z delavnice

EU bi si morala prizadevati povečati preglednost na področju športa, da bi preprečila škandale. To bi lahko dosegla z organizacijo razprav o tem vprašanju in podporo strožim predpisom za testiranje športnikov, zlasti če sodelujejo na tekmovanjih na evropski ravni.

Šport izboljša naše razpoloženje, spodbuja tovarštvo, konkurenčnost in občutek pripadnosti ter nas uči vrednot in etike. Začeti bi bilo treba tudi odprto razpravo, da bi se izpostavile družbene posledice korupcije v športu, pa tudi razpravo o tem, kako se odzvati nanjo.

Vzpostavila bi se lahko sklop evropskih pravil za vse športne klube in platforma, ki bi športnim navdušencem omogočala prijavljanje primerov korupcije, ki bi jih lahko uradni organi ali novinarji nadalje preiskovali. EU bi morala razmisliti o ustanovitvi povsem neodvisne organizacije, ki bi jo sestavljali odvetniki, policisti in strokovnjaki iz civilne družbe, ki bi bila specializirana za boj proti korupciji v športu ter bi si prizadevala, da bi šport ponovno postal dostojanstven in preglednejši.

INTERVJU

Kako pomembna je EU, ki ravna v skladu z vrednotami demokracije in človekovimi pravicami, in kako pomembno je to za preostali svet? Ali lahko to opazite pri svojem delu?

Naše vsakodnevno delo vključuje zelo pomembne projekte v okviru Evropske unije. Navedem lahko dva primera. Z EU sodelujemo pri reševanju otrok in žensk iz rudnikov, kjer živijo kot spolni sužnji ali sužnji v splošnem pomenu. Z EU torej sodelujemo pri zaščiti otrok in žensk. Ženskam lahko zagotovimo nov položaj, ki jim omogoča ponovno vključitev v družbo, otroci pa lahko obiskujejo šolo ali imajo možnost pojesti normalen obrok. Zelo sem vesel, saj so ti otroci zdaj med najboljšimi učenci v regiji. Videli smo, da ti otroci niso imeli življenja, EU pa jim je pomagala vzpostaviti novo življenje.

Drugi projekt, pri katerem sodelujemo z EU, zadeva žrtve spolne zlorabe. Namen projekta je poudariti, da se spolna zloraba ne bi smela šteti le za telesno trpljenje, ampak za kršitev človekovih pravic. Poleg tega si želimo, da bi se žrtve spolne zlorabe ponovno vključile v družbo ter postale produktivne in neodvisne. Želimo si tudi, da ta nov projekt ne bil sprejet le v našem zdravstvenem centru, ampak tudi v drugih zdravstvenih centrih, kjer bi ga potrebovali.

To sta dva zelo zgovorna primera, iz katerih je razvidno, da lahko EU zagotovi praktične temelje za zaščito človekovih pravic in pravic ranljivih oseb.

Evropa zdaj sprejema odločitve o svoji prihodnosti. Kaj bi sporočili mladim, ki živijo v trdni demokraciji, vendar ne glasujejo?

Če pustimo, da drugi rešujejo naše težave, mi pa pri tem ne sodelujemo, se bo povečala težava populizma, saj del prebivalstva ne more izraziti svojih mnenj.

Biti moramo pozorni. Demokracija mora biti živa vsak dan. Braniti in izvajati jo moramo vsak dan ali pa bo zamrla.

Denis Mukwege,

dobitnik nagrade Saharova za leto 2014 in ustanovitelj fundacije Panzi, Demokratična republika Kongo

OBVLADOVANJE TEHNOLOŠKEGA NAPREDKA

Internet je gonilo rasti, digitalna revolucija pa je EU prinesla ogromne gospodarske koristi zaradi večje produktivnosti, inovacij ter zagotavljanja e-storitev in e-trgovanja. Internet pa poleg prednosti, ki jih zagotavljajo gospodarske priložnosti, čedalje bolj ogroža naš način življenja.

Nevarnosti, ki so nekoč veljale za znanstveno fantastiko, so zdaj skrb zbujujoče resne, kljub temu pa za vse še vedno ni prostora v civilnem dialogu. Oblikovalci politik se ne odzivajo ustrežno na kibernetске grožnje in s tem družbo postavljajo v ranljiv položaj. Na prireditvi EYE je bilo jasno, da številni mladi zahtevajo več izobraževanja na tem področju, s katerim se družbi omogoči sprejemanje informiranih odločitev o rešitvah za nevarnosti, ki jih predstavlja tehnološki napredek.

Za odziv na nove spletne grožnje, s katerimi se srečujemo, je bistveno njihovo razumevanje. EU se mora trdno osredotočiti na informacijsko pismenost, obenem pa opredeliti in opozoriti na odvisnost od internetne infrastrukture in njene ranljivosti v EU. Kibernetски varnosti bi bilo treba nameniti posebno pozornost, da bi razumeli širša in sistemska kibernetска tveganja ter bi lahko opredelili ključne storitve, sredstva in infrastrukture, ki jih mora EU zaščititi. Naš cilj bi moral biti razvoj učinkovite strategije obvladovanja kibernetских tveganj in pospešitev sodelovanja med državami EU, da bi uporabljale skupne zmogljivosti in določile standarde na področju tehnološkega razvoja.

75. VKLJUČEVANJE IN USKLADITEV KIBERNETSKE VARNOSTI

Francesca

EU bi morala politike na področju kibernetске varnosti uskladiti s svojo izvozno strategijo ter zunanjo, varnostno in obrambno politiko (PESCO) na podobni ravni, kot so cilji na področju trgovine in razvoja. Kibernetска varnost ni le tehnična težava, ampak EU priznava tudi širša in sistemska tveganja, ki jih pomeni za varnost. Eden od pristopov k reševanju te težave je opredelitev najbolj ključnih storitev in sredstev, ki jih je treba zaščititi. V naslednji fazi morajo države EU tesno sodelovati in oblikovati omrežje skupnih zmogljivosti. V zvezi s tem je mogoče enostavno in učinkovito določiti standarde za proizvode informacijske tehnologije.

Zato je treba gospodarske prednostne naloge Unije (strategija EU za enotni trg) uskladiti s prednostnimi nalogami na področju kibernetске varnosti. Kibernetска varnost se ne sme obravnavati kot izolirano vprašanje. Splošna javnost mora razumeti, da je zaščita interneta tako gospodarska nujnost kot tudi nujnost za nacionalno varnost. Upoštevati je treba, da kibernetска tveganja prizadenejo vso industrijo in sektorje od podjetij s seznama Fortune 500 in manjših organizacij z omejenimi sredstvi do vlad EU, mednarodnih institucij in nazadnje državljanov EU.

76. IZOBRAŽEVANJE O KIBERNETSKE VARNOSTI NAJ POSTANE STANDARDNA PRAKSA

Zamisel z delavnice

Države članice EU je treba spodbuditi, naj v izobraževalne ustanove od osnovnih šol do univerz uvedejo izobraževalne programe o kibernetски varnosti ter vlagajo v raziskave in razvoj na področju kibernetске varnosti (po programu Obzorje 2020). Pomembno je vzpostaviti skupno besedišče, poklicne poti in podporo za mlade, ki vstopajo na to področje. Poleg tega bi začetek širše kampanje ozaveščanja javnosti o kibernetски varnosti po evropskem mesecu ozaveščanja o kibernetски varnosti pomenil privlačen in dostopen program, v katerega bi se lahko vključili evropski državljani.

Vrzel med povpraševanjem po strokovnjakih za kibernetсko varnost in ponudbo strokovnih delavcev se povečuje. Po ocenah bosta do leta 2020 po vsem svetu potrebna dodatna dva milijona delovnih mest na področju kibernetске varnosti. Glede na to mora EU spodbujati izobraževanje in usposabljanje na področju kibernetске varnosti.

Poleg tega je treba k odločitvi za poklicno pot na področju kibernetске varnosti spodbuditi več žensk in pripadnikov manjšin, kar je prav tako pomembno za dostopnost.

77. SPODBUJANJE SODELOVANJA NA PODROČJU OBVEŠČEVALNE DEJAVNOSTI

Zamisel z delavnice

EU bi morala ustanoviti svojo različico FBI, da bi izboljšala obstoječo organizacijo EUROPOL, pri čemer bi uporabila obstoječo strukturo z izboljšano zmogljivostjo za izmenjavo informacij. To bi vključevalo politiko skladnosti.

Zdaj je varnostno sodelovanje precej odvisno od informacij, ki si jih izmenjujejo države članice. Kot je razvidno iz tragičnih dogodkov, pa se na podlagi teh informacij ne ukrepa vedno. Z vzpostavitvijo trdnjega sodelovanja na področju obveščevalne dejavnosti in povezanega evropskega organa bi lahko EU sprejela dejanske ukrepe za zbiranje in varovanje obveščevalnih informacij. To bi koristilo državljanom in ustvarilo varnejše okolje.

79. NALOŽBE V TEHNOLOGIJO GENSKEGA INŽENIRINGA

Zamisel z delavnice

Na dogodke lahko vplivamo, če smo korak pred njimi. Evropska unija bi morala veliko vlagati v tehnologije genskega inženiringa, da bi preprečila beg možganov v druge države, kot so ZDA in Kitajska.

Evropa je zelo uspešna pri ustvarjanju odličnih raziskovalnih krogov, običajno z javnimi institucijami, ki jih financirajo države članice. Poleg tega so potrebne ustrezne dinamične naložbe v raziskave in industrijo, da bi se ohranilo vodilno mesto na tem hitro razvijajočem se področju, zaradi česar bi EU lahko ohranila svojo pogajalsko moč pri odločanju o načinu uporabe te tehnologije in njenem zagotavljanju državljanom.

EU bi si morala prizadevati za dodelitev sredstev ter podpirati univerze, ki raziskujejo to tehnologijo in nasploh podpirati to vrsto inovacij v EU.

78. SPODBUJANJE IZOBRAŽEVANJA NA PODROČJU MOLEKULARNE IN CELIČNE BIOLOGIJE

Zamisel z delavnice

Prebivalce je treba ustrezno pripraviti, da bi se čim bolj pripravili na genetsko revolucijo in prišli do razumne etične razprave. Ker je ta tema zelo občutljiva in ker je v obtoku veliko pristranskih informacij, bi morali biti državljani v okviru srednješolskega in visokošolskega usposabljanja deležni primernega izobraževanja na področju molekularne in celične biologije, pa tudi genetike. Vse te znanosti so razmeroma nove in se hitro razvijajo, zato bi jih bilo treba poučevati po posodobljenem učnem načrtu.

Genski inženiring medicini, kmetijstvu in okolju ponuja nepredstavljive možnosti, povzroča pa tudi strah zaradi morebitnih nevarnosti. To novo tehnologijo je treba obravnavati v okviru formalnih razprav in etičnega vrednotenja. V Evropi je genski inženiring zelo občutljiva tema, pri čemer ljudje pogosto pomešajo različne pojme, kar bi dolgoročno lahko bilo škodljivo.

V skladu s prejšnjo zamisljo bi morala za raziskovalce ali raziskovalne institucije veljati obveznost komunikacije z osrednjimi mediji, da bi pojasnili, s čim se ukvarjajo in kako bo to delo vplivalo na sodobno znanost, s tem pa preprečili kljubovanje prebivalcev. EU lahko spodbuja pomen te teme v učnih načrtih in ustanavlja pobude za razširjanje znanja.

80. OBLIKOVANJE BREZPLAČNE PROTIVIRUSNE PROGRAMSKE OPREME ZA DRŽAVLJANE EU

Nikolaos

EU bi morala financirati podjetje v javni lasti, ki bi zaposlovalo znanstvenike, programerje in snovalce programske opreme, da bi ustvarili brezplačno protivirusno programsko opremo ter jo brezplačno razdelili med državljane Evrope. Prednost odprtokodnih proizvodov je, da so skupni, pri čemer zagotavljajo, da so sistemi trdni in se lahko prilagodijo novih grožnjam. Evropa bi lahko z zaposlovanjem največjih strokovnjakov na tem področju svojim državljanom zagotovila pomembno javno storitev. Nakup protivirusnih programov je namreč lahko drag, zato se lahko nekatera podjetja in posamezniki odločijo, da bodo delali in živeli brez pomembne protivirusne programske opreme, svoje sisteme in osebje pa pustili izpostavljeni novim grožnjam.

Eden od osnovnih korakov za večino uporabnikov interneta je prenos protivirusne programske opreme na njihove naprave. Zaradi spletnih prevar in pomanjkanja informacij se številni državljani pri izbiri zaupanja vredne in kakovostne programske opreme, ki jih bo ščitila, čutijo preobremenjene.

S podpiranjem in ustanovitvijo organizacije v javni lasti bi se zagotovil dostopen, demokratično odgovoren in na državljane osredotočen protivirusni sistem, ki bi imel takojšnje in oprijemljive koristi za varnost evropskih državljanov.

INTERVJU

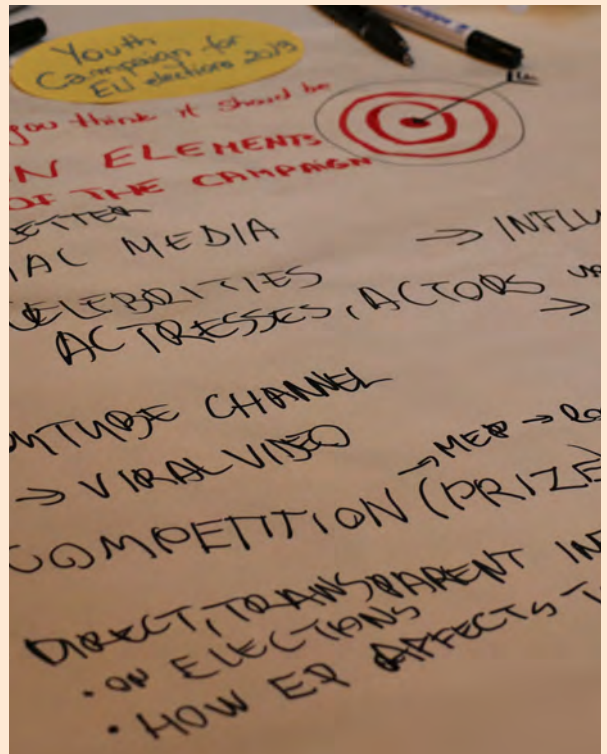

Kaj točno lahko EU stori, da bi preprečila spletne zlorabe žensk?

Menim, da je treba spletne zlorabe uradno priznati kot obliko nasilja, s katero se soočajo ženske in dekleta. Obstajajo dogodki, kot sta dan za odpravo nasilja nad ženskami in dan človekovih pravic decembra. Seveda je vsakršno nasilje nad ženskami napačno, vendar menim, da bi bilo odlično, če bi vse politične stranke, vse države članice in institucije EU priznale, da je spletno nasilje oblika nasilja nad ženskami in dekleti.

Naslednja stvar, ki bi jo lahko storila EU, je nedvomno osredotočenost na nadnacionalno partnerstvo. Na podlagi svojih osebnih izkušenj s spletnimi zlorabami lahko rečem, da je bilo veliko storilcev v ZDA ali v Avstriji, vendar Interpol ni imel ustreznih virov za ukrepanje. Prepričana sem, da imata ti državi informacije o spletnih trollih v Združenem kraljestvu ali drugod, zato se zastavlja vprašanje, kako si izmenjujemo informacije o spletnih kaznivih dejanjih.

Seyi Akiworo,
Glitch!UK

KOMENTAR MLADINSKEGA FORUMA

VARNO IN NEVARNO

Varnost je pomembno vprašanje za številne državljane. Kako lahko v te razprave vnesemo pozitivno miselnost? Mladi in mladinske organizacije so po vsem svetu znani po tem, da prispevajo k mirnejšim in odpornejšim družbam. V Evropi, na celini, na kateri že nekaj desetletij vlada mir, so lahko mladi ključni za rešitev. Evropski mladinski forum se zavzema za mlade, mir in varnost v Evropi in na svetu.

V okviru politične krize zaradi zunanje politike Evropske unije (EU) so bile na prireditvi YO!Fest in Evropski prireditvi za mlade 2018 organizirane razprave, ki so bile osredotočene na vprašanja, povezana z mirom in varnostjo.

Obstoječi politični okvir, kot je globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko EU, podpira zamisel o družbeni odpornosti s poglobljenim delom na področju izobraževanja, kulture in mladih, da bi se spodbudili pluralizem, soobstoj in spoštovanje, vendar mlade vključuje le kot prejemnike, ne pa tudi kot akterje.

Evropsko soglasje o razvoju zagotavlja okvir, v katerem so mladi gonilo sprememb in razvoja, pri čemer prispevajo k agendi za trajnostni razvoj do leta 2030, ki se odmika od diskurzov, ki mlade predstavljajo kot žrtve okoliščin.

Medtem ko se nadaljuje politično vznemirjenje okrog azila in upravljanja zunanjih meja, v javno mnenje pa je vcepljen strah, nedavni predlog Evropske komisije o naslednjem večletnem finančnem okviru za zunanja vprašanja mlade obravnava v omejenem obsegu in zlasti skozi prizmo programa Erasmus. Vendar je nedavni razvoj na področju mladih, miru in varnosti pozitiven, saj so bili sprejeti sklepi Sveta, ki državam članicam zagotavljajo smernice za izvajanje resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov o mladih, miru in varnosti, ki je bila sprejeta leta 2015, mladim pa omogoča, da prispevajo k preprečevanju in reševanju konfliktov. Bistveno je, da države članice za izvajanje teh sklepov oblikujejo varno, povezano in skladno družbo, mlade pa postavijo v središče miroljubne Evrope.

Razprave na prireditvah YO!Fest in EYE 2018 so ponudile varen prostor, v katerem so se lahko mladi organizirali ter nadgradili svoje izkušnje z vzpostavljanjem miru in preprečevanjem konfliktov. Mladi so postavljali vprašanja v zvezi s sedanjo tako imenovano migracijsko krizo ter postavljanjem ovir, ki preprečujejo polno vključitev mladih v družbe, kot so negotovi delovni pogoji, družbenoekonomske neenakosti, izobraževalni sistemi in dostop do pravic. Če želimo vzpostaviti bolj vključujočo družbo, v kateri so dobrodošli vsi, je bistveno razpravo na temo migracij ločiti od varnostnih vprašanj.

Dejavnosti na prireditvah YO!Fest in EYE 2018 so izzvale stereotipe in spodbujale medkulturni dialog, da bi se poudarila potreba po vzpostavitvi odpornih družb, v katerih lahko vsaka mlada oseba v celoti uresniči svoj potencial in temeljne pravice, in potreba po večji enakosti spolov ter krepitvi položaja mladih in mladih žensk, da bi se dosegla raznolikost družb.

Evropske institucije in države članice bi morale na podlagi zamisli, predstavljenih na prireditvah YO!Fest in EYE 2018, sodelovati pri razvoju nacionalnih strategij za izvajanje resolucije Varnostnega sveta ZN o mladih, miru in varnosti na participativen način, pri katerem so mladi in mladinske organizacije vključeni v njihovo zasnovanje, izvajanje in vrednotenje.

Za evropske institucije je ključno, da mladim z različnimi ozadji zagotovijo, da bodo slišani ter da bodo dobili ustrezno podporo pri dejavnostih, ki preprečujejo nasilno vedenje in diskurze. To bi moralo biti vključeno v financiranje, ki ga zagotavlja program Erasmus+ in ga bo nadaljeval njegov naslednik.

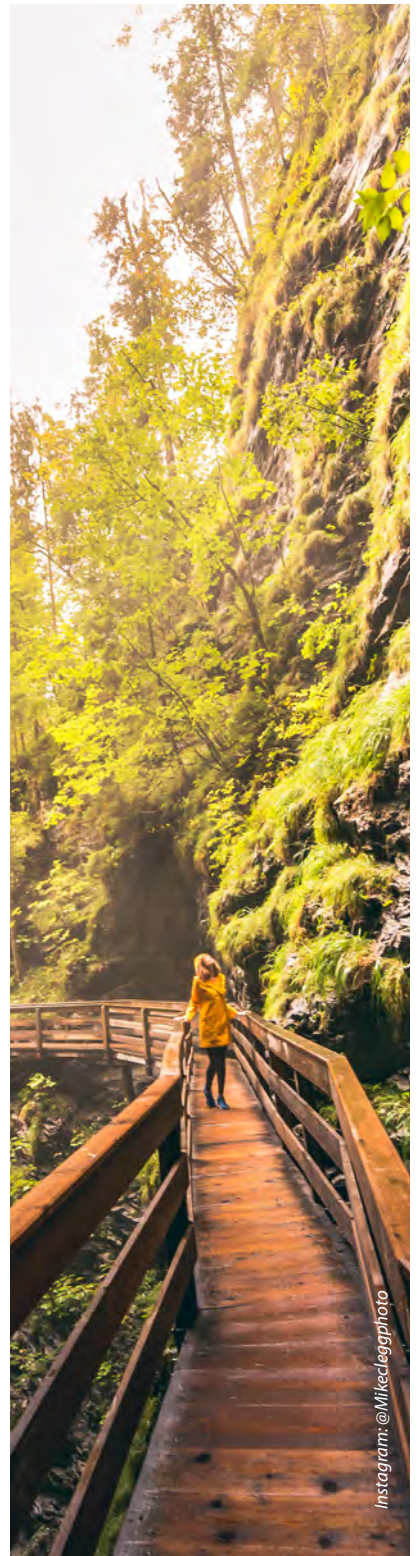

5. LOKALNO IN GLOBALNO: Varovanje našega planeta

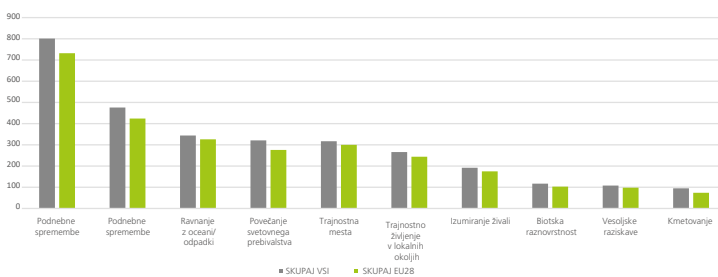
Kaj lahko Evropska unija stori za varovanje našega planeta? Spopadanje s podnebnimi spremembami je nujno, vendar številni ljudje tega še vedno niso prepoznali kot prednostno nalogo. Iz zadnje raziskave Eurobarometer je razvidno, da so po mnenju državljanov EU podnebne spremembe šele sedma najpomembnejša težava, s katero se sooča EU, okolje in oskrba z energijo pa sta bila uvrščena na deseto in enajsto mesto⁴⁰. Vendar so nevarnosti dejanske, pri čemer moramo ukrepati takoj, da bi preprečili uničenje našega ekosistema in ogroženost človekovega obstoja. To ne vključuje le boja proti podnebnim spremembam, ampak pot do bolj vzdržnega, zdravega in pravičnega življenjskega sloga za vse v skladu s cilji Združenih narodov glede trajnostnega razvoja za leto 2030.

Program prireditve EYE 2018 je določil vizijo teh ciljev, in sicer od globalnega do lokalnega, od Zemlje do vesolja, vključno z vsem vmes. Jasno je bilo izpostavljeno, da sta za rešitev teh težav potrebna vključenost in sodelovanje vseh dejavnikov: svetovnih organizacij, evropskih institucij, nacionalnih držav, regij in občin, podjetij, kmetij, raziskovalnih inštitutov, šol, nevladnih organizacij in državljanov. Mladi udeleženci si jemljejo podnebne spremembe in okolje k srcu; številni so že sprejeli bolj trajnosten življenjski slog kot njihovi starši ali pa so pripravljeni na spremembo zase in prihodnje generacije.

Instagram: @Mikecllegphoto

LOKALNO IN GLOBALNO – NAJPOMEMBNEJŠA VPRAŠANJA, S KATERIMI SE SOOČAJO MLADI EVROPEJCI

PODNEBNE SPREMEMBE IN KMETJE

Rešitve za podnebne spremembe so tako raznolike kot sami izzivi. Prvi korak je ozaveščanje o težavi, slediti pa mu morajo dejanski ukrepi. Zdelo se je, da je bila prelomna točka dosežena, ko je 195 držav na 21. konferenci pogodbenic ZN (COP21) 12. decembra 2015 v Parizu sprejelo Pariški sporazum. Sporazum je začel veljati manj kot leto dni pozneje. Države pogodbenice so se zavezale, da bodo globalno segrevanje ozračja omejile na veliko manj kot 2 °C, ter si glede na velika tveganja prizadevale za omejitev na 1,5 °C v bližnji prihodnosti. Boj proti podnebnim spremembam je še bolj nujen v času odkritega zanikanja težave. Na prireditvi EYE je bilo jasno, da si mladi želijo biti slišani: podnebne spremembe so globalni izziv, ki ne upošteva nacionalnih meja. Emisije in druge posledice prizadenejo ljudi po vsem svetu.

Pritisk na politične institucije se povečuje z vsakim centimetrom izgubljenih polarnih ledenih pokrovov. V tem oddelku je predstavljenih 20 zamisli, ki vključujejo izkušnje iz vesolja, nove diplomatske ukrepe in vpliv žensk v tem boju. V njem so obravnavani kmetovanje v 21. stoletju in novi zakoni, ki bi lahko prispevali k preprečevanju krčenja deževnega gozda v državah zunaj Evrope. EU je od leta 1990 uspela emisije toplogrednih plinov zmanjšati za skoraj četrtino.⁴¹ Zaradi nedavnih tehničnih inovacij se porabi manj energije, zmanjšala pa se je tudi poraba ogljično intenzivnih goriv. Vendar je treba storiti še več. Mladi morajo povzdigniti svoje glasove, zahtevati dejanske ukrepe in izdelati kreativne pristope, s katerimi bodo pokazali, da moramo ukrepati takoj, preden bo prepozno.

81. OBLIKOVANJE EVROPSKEGA PROGRAMA ZELENIH STREH

Zamisel s foruma

EU bi lahko začela kampanjo za spodbujanje zelene uporabe streh v mestih. To bi lahko vključevalo preoblikovanje sedanjih streh v javne vrtove, uporabo streh za urbano kmetijstvo ali spodbujanje arhitektov k ustvarjanju čim več prostora na strehah novih stavb.

V Evropi so mesta različnih velikosti, v katerih je veliko neizkoriščenega prostora na strehah. Vendar je mogoče veliko tega prostora izkoristiti – v študiji, izvedeni v Bologni, je bilo ugotovljeno, da bi lahko na strešnih vrtovih zrasle tri četrtine zelenjave, ki se porabi v mestih, če bi se ves primeren prostor na strehah uporabil za urbano kmetijstvo.⁴²

Poleg kmetijske uporabe bi lahko strehe zagotavljale skupne vrtove za prebivalce in pisarniške delavce, s čimer bi se izboljšala kakovost življenja. To bi bilo mogoče doseči s podpiranjem kampanje in zakonske ureditve za namenjanje več prostorov na strehah stavb v zelene namene.

82. UPORABA ZELENE DIPLOMACIJE ZA POGAJANJA OB UPOŠTEVANJU PODNEBJA

Zamisel s foruma

Druga zamisel je spodbujanje podnebne diplomacije. Gre za obliko ciljno usmerjene zunanje politike, ki vlade tretjih držav in nevladne akterje spodbuja k skupnemu sodelovanju za proizvodnjo manj emisij in podporo razvoju, odpornemu na podnebne spremembe, kar krepi boj proti podnebnim spremembam. Ta pristop si prizadeva uskladiti interese držav, obenem pa poudariti, kako pomembni so blaginja ljudi, stanje okolja in ohranitev Zemlje. Podnebno diplomacijo bi bilo treba vključiti v agendo za trajnostni razvoj, da bi se povečala ozaveščenost na politični ravni in poudarila potreba po odzivu na podnebne spremembe na vseh možnih platformah.⁴³

Ko razmišljamo o rešitvah za podnebne spremembe, se pogosto omejimo na delo nevladnih organizacij in aktivistov. Vendar je Pariški sporazum jasen primer, kako lahko politiki pomembno prispevajo k okoljsko zavednemu političnemu prostoru. Kljub temu mladi menijo, da je treba storiti še več. Po eni strani od oblikovalcev politike zahtevamo več, po drugi strani pa mlade pozivamo, naj se bolj vključijo ter začnejo ozaveščati znotraj skupnosti in aktivističnih skupin.

Kot je dejala Jayathma Wickramanayake, odposlanica generalnega sekretarja Združenih narodov za mlade: „Kakšen vpliv na podnebne spremembe bi šele imelo, če bi tudi diplomatske izmenjave imele za cilj biti okolju prijaznejše.“

⁴¹ Evropska agencija za okolje, EU reports lowest greenhouse gas emissions on record (EU poroča o najnižjih zabeleženih emisijah toplogrednih plinov), <https://www.eea.europa.eu/media/newsreleases/greenhouse-gas-inventory-report-press-release> (dostopano junija 2018)

⁴² Evropska komisija, Rooftop gardens could grow three quarters of city's vegetables (Na strešnih vrtovih bi lahko zrasle tri četrtine zelenjave, ki se porabi v mestih), http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/rooftop_gardens_could_grow_three_quarters_of_city_vegetables_409na2_en.pdf (dostopano julija 2018)

⁴³ Skupna seja odborov AFET/ENVI – Podnebna diplomacija, <http://www.europarl.europa.eu/committees/sl/envi/home.html> (dostopano junija 2018)

83. FEMINIZEM V BOJU PROTI PODNEBNIM SPREMEBAM

Kristy

EU bi morala v zunanjem in notranjem delovanju spodbujati ukrepe, ki ženskam ob pojavu okoljskih kriz zagotavljajo večjo moč – na primer pomoč državam v razvoju, v katerih prevladuje kmetijstvo, da postanejo manj odvisne od ženske delovne sile.⁴⁴ Notranje lahko EU zagotovi tudi, da so ženske enako zastopane in se jim pri tem nameni enaka pozornost – na primer z zagotovitvijo, da je 50 % glavnih kandidatov političnih strank žensk.

Na podlagi poročila Združenih narodov vemo, da podnebne spremembe niso le okoljska kriza, temveč poudarjajo tudi neenakosti. Mladi razumejo boj proti podnebnim spremembam kot boj, ki vključuje feminizem, kar ni neutemeljeno: dokazi kažejo, da podnebne spremembe bolj verjetno prizadenejo ženske. Iz študij Združenih narodov je razvidno, da je približno 80 % posameznikov, razseljenih zaradi podnebnih sprememb, žensk.⁴⁵ Ta pojav je prisoten na svetovni ravni, zaradi posledic pa si ženske težje opomorejo po nesrečah, ki uničijo infrastrukturo ter življenjske in delovne prostore.

Opazen je tudi medgeneracijski pristop; ženske skrbijo za svoje otroke, starše in starejše, to pa se odraža tudi v njihovih odhodkih. Osredotočenje na povezave med podnebno pravičnostjo in pravičnostjo na področju spolov bi lahko bil eden od prvih učinkovitih pristopov k iskanju vzdržne in dolgotrajne rešitve, s katero bi se ženskam zagotovila enaka gospodarska moč, kot jo imajo moški. EU je kot svetovna politična institucija dovolj močna, da ukrepa v zvezi s tem in doseže svetovno pravičnost.

Feminizem je nedvomno pomembno orodje za boj proti svetovni neenakosti in bi ga bilo treba uporabiti za blažitev posledic podnebnih sprememb.

84. PODPORA MLADIM KMETOM IN NOVIM TEHNOLOGIJAM

Zamisels foruma

EU lahko težavo pomanjkanja hrane rešuje z ukrepi v treh korakih.

Prvič, kmetom bi bilo treba zagotoviti infrastrukturo za uporabo novih tehnologij, da bi lahko proizvedli dovolj hrane za Evropo. Na podeželskih območjih bi bilo treba namestiti osnovna sredstva, kot so širokopasovni internet in tehnologija GPS za sajenje, gojenje in spravilo pridelka.

Drugič, Evropska unija bi lahko državljanom zagotovila spodbude, da bi postali kmetje, na primer z zagonskimi sredstvi ali plačili za mlade kmete, ki želijo ustanoviti lastno kmetijsko podjetje. To bi nove tehnologije pomagalo približati velikim in malim kmetijam.

Tretjič, nove tehnologije bi bilo treba vključiti v učne načrte ustanov, ki zagotavljajo kmetijsko izobrazbo. To bi prispevalo k večji ozaveženosti o učinkovitih alternativah in mladim zagotovilo znanje, ki ga potrebujejo za uporabo najprimernejših tehnologij.

Na splošno je evropski model kmetovanja in kmetijstva zelo učinkovit in raznolik. Evropa lahko na razmeroma majhnem območju proizvede velike količine hrane, zato je lahko zgled za druge regije po svetu. Poleg tega mladi kmetije v prihodnosti pogosto vidijo kot tehnološke, pa tudi zelo raznolike, pri čemer upoštevajo ekološko proizvodnjo, trajnost in dobrobit živali.

⁴⁴ Svetovna organizacija kmetov, The Role of Rural Women in Agriculture (Vloga podeželskih žensk v kmetijstvu), <http://www.wfo-oma.org/women-in-agriculture/articles/the-role-of-rural-women-in-agriculture.html> (dostopano julija 2018)

⁴⁵ BBC, Climate change impacts women more than men (Podnebne spremembe bolj prizadenejo ženske kot moške), <https://www.bbc.com/news/science-environment-43294221> (dostopano julija 2018); Združeni narodi, Women, Gender Equality and Climate Change (Ženske, enakost spolov in podnebne spremembe), http://www.un.org/womenwatch/feature/climate_change/downloads/Women_and_Climate_Change_Factsheet.pdf (junij 2018)

85. MANJ SUBVENCIJ ZA MESO

Noémie in Emily

Evropa bi morala prevzeti vodilno vlogo pri spodbujanju rastlinske prehrane, tako da bi kmetijske subvencije namesto intenzivni živinoreji namenila proizvodnji sadja in/ali zelenjave. Ta ukrep bi se lahko podprl s povečanjem sredstev EU za raziskave o ekološki proizvodnji rastlinski bogatih možnosti ter uvedbo strožjih omejitev glede onesnaževanja zraka, tal in voda, dobrobiti živali in uporabe antibiotikov.

Velika težava je čezmerna poraba mesa, ki je v več pogledih netrajnostna. Kmetijstvo prispeva 10 % vseh emisij toplogrednih plinov EU, veliko naših prizadevanj pa je namenjenih proizvodnji mesa.⁴⁶ Zemljišča se vse bolj uporabljajo za proizvodnjo krme za živali namesto zelenjave za prehrano ljudi. Če bi se pridelki neposredno zaužili namesto uporabili za krmo za živali, bi se zmanjšale emisije toplogrednih plinov v ozračju, zemljišča pa bi se lahko uporabila v druge namene. Poleg plinov, ki se v zrak sproščajo iz industrijskih gospodarstev, zemlja ne more več absorbirati velike količine živalskih odpadkov, kar povzroča nepopravljivo škodo za tla. Zmanjšanje porabe mesa je ena od rešitev za čim večje zmanjšanje posledic živinoreje za naše okolje in večjo proizvodnjo hrane ob sočasni zagotovitvi bolj raznolikega ekosistema.

Ta trend ni prisoten le v Evropi, ampak tudi zunaj njenih meja. Deževne gozdove in druge biotsko raznovrstne ekosisteme ogrožajo posledice prehrane, ki vključuje meso, mlečne izdelke in sojo, ki je krma za živino. Večina krčenja gozdov zaradi živinoreje se izvaja v tropskih regijah. V Amazoniji je bilo na primer 80 % izkrčenih zemljišč spremenjenih v pašnike.⁴⁷ Ni treba poudarjati, da se deževni gozd, eden od najpomembnejših ekosistemov na tem planetu, naša zelena pljuča, ki jih je treba zaščititi, uničujejo.

86. SPODBUJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IN VIŠJIH STANDARDOV ZA REJNE ŽIVALI

Marlene

EU bi morala določiti pravila za večjo biotsko raznovrstnost in s tem kmete odvrniti od ustvarjanja monokulture.

Sedanja struktura našega podeželja predstavlja resno težavo. Velike monokulture pomenijo malo habitatov za prostoživeče živali in ogrožajo biotsko raznovrstnost. Diverzifikacija podeželja ima več koristi: med drugim tla varuje pred erozijo, ponovno vzpostavlja biotsko raznovrstnost in zagotavlja njeno trajnost.

EU bi morala spodbujati trdnejše sodelovanje z lokalnimi naravovarstveniki ter bolj ekološko kmetijstvo, da bi zagotovila bolj trajnostno okolje in življenjski slog. Takšne kmetije bi morale zagotoviti tudi višje standarde dobrobiti živali, npr. zunanja območja za živali.

To bi bil pomemben korak k trajnostnemu kmetijstvu, pa tudi k zaščiti dobrobiti živali, biotske raznovrstnosti in prostoživečih živali.

INTERVJU

Katera so okoljska vprašanja, ki si jih opazila v okviru svojih obiskov projektov EU?

Videla sem veliko kmetov. V Zimbabveju gospodarstvo na primer temelji na kmetijstvu, podnebne spremembe pa uničujejo pridelek. Kmetje se učijo novih načinov kmetovanja, ker uporabljajo tradicionalne načine in ne vedo, kako saditi, saj to počno naključno. Podnebne spremembe vplivajo nanje, ker si ne morejo privoščiti prodaje pridelka, saj letina komaj zadostuje zanje in njihove družine. Če je pridelek zaradi podnebnih razmer povsem uničen, nimajo hrane. Številni projekti EU jih poskušajo naučiti, kako preprečiti takšne primere oziroma se prilagoditi vremenu. Na Mavriciju sem videla projekt Eco-school, v okviru katerega se krepi samozavest otrok, da se izogibajo plastiki in skrbijo za okolje. Če otroci ne bodo začeli skrbeti za okolje zdaj, se bomo v naslednjem desetletju vsi utapljali v plastiki.

Ellie Tomassi,

Avtorica spletnega dnevnika Faces2Hearts v
vzhodni in južni Afriki

⁴⁶ Eurostat, Agriculture – greenhouse gas emission statistics (Kmetijstvo – statistični podatki o emisijah toplogrednih plinov), http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Agriculture_-_greenhouse_gas_emission_statistics&oldid=367927 (dostopano julija 2018)

⁴⁷ Yale, Cattle Ranching in the Amazon Region (Govodreja v Amazoniji), <https://globalforestatlas.yale.edu/amazon/land-use/cattle-ranching> (dostopano julija 2018)

ENERGIJA IZ OBNOVLJIVIH VIROV, PAMETNA MESTA IN TRAJNOSTNO PODJETNIŠTVO

Ali bi morala Evropa postati velesila na področju zelene energije? Na evropsko industrijo in gospodinjstvo negativno vplivajo stroški energije. Kako lahko torej dosežemo trajnostni prehod v energetskem sektorju? Nehati moramo uporabljati fosilna goriva in toplogredne pline, ki onesnažujejo, ter si prizadevati za razvoj čiste energije iz obnovljivih virov.

EU želi do leta 2030 32 % energije, ki jo porabi, pridobiti iz obnovljivih virov, kar je nov cilj, vključen v direktivo o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, ki je del svežnja o čisti energiji.⁴⁸ Z uspešnim preходом bi se morala ustvariti tudi nova delovna mesta, ki bi nadomestila tista, ki bodo izgubljena v propadajočih sektorjih. Težava so še vedno draga energija iz obnovljivih virov in sedanje tehnologije, ki še ne zagotavljajo celotnega kritja svetovnih potreb po energiji. Vendar nekatera pametna mesta in mestna območja, ki uporabljajo podatke za izboljšanje učinkovitosti in upravljanje virov, že dajejo zgled in nam pomagajo do predstave o drugačnem življenju. Zato Evropska komisija od leta 2010 nekatera mesta nagraduje z nazivom „zelena prestolnica Evrope“.

Vendar je bilo na prireditvi EYE 2018 ugotovljeno, da je ključ do uspeha zagotovitev, da so zelene tehnologije donosne za industrijo. Preprečiti je treba neskladje med okoljem in industrijo. Iskanje ekološko trajnostnih rešitev ne pomeni uničenja industrije, ampak vzpostavitev trajnostne industrije. Mladi so zmožni in želijo usmerjati spremembe, vendar jih je treba za to opolnomočiti.

87. PODPORA TRAJNOSTNIH GOSPODINJSTEV, KI ENERGIJO PRODAJAJO NAZAJ V OMREŽJE

Claire in zamisel s foruma

EU bi morala podpirati čisto energijo, kot sta vetrna in sončna energija ali uporaba električnih avtomobilov. Na primer sončni paneli bi morali med evropskimi gospodinjstvi postati pogostejši. Vsakdo bi lahko proizvajal energijo za svojo hišo, morebitne presežke pa bi lahko prodal nazaj energetskim podjetjem. To je že praksa v nekaterih državah članicah EU, kot so Nemčija, Francija in Italija.

EU bi lahko v naslednjem večletnem finančnem okviru dodelila subvencije za podobne prakse ali pa z nižjo obdavčitvijo nagradila uporabo sončnih panelov. Obstajale bi lahko subvencije za električne avtomobile, ki morajo na trgu postati bolj razširjeni in cenovno ugodnejši, kot so zdaj.

89. SPODBUJANJE EVROPSKE ENERGETSKE SKUPNOSTI IN TRGA

Zamisel z delavnice

Ko bo proizvedene dovolj čiste energije, bo lahko krožila med državami članicami. EU bi morala spodbujati več povezav med državami članicami v obliki omrežja čiste energije. Presežek proizvedene čiste energije v eni državi članici, na primer vetrne ali sončne energije, bi se lahko na resnično evropskem energetskem trgu izvozil v drugo državo članico.

Za to bi bili potrebni večja enotnost in tesnejša unija, ki bi vključevala energetski sektor. Prednosti bi bili vzpostavitev učinkovitejšega energetskega trga na evropski ravni ter znižanje stroškov energije za podjetja in gospodinjstva državljanov EU. Med njimi bi morala biti tudi zmožnost učinkovitega shranjevanja energije.

Omrežja so pomemben način zagotavljanja varne energije ljudem, zagotavljajo pa tudi okvir za prizadevanje za bolj trajnostno energijo in zmanjšanje odvisnosti od fosilnih goriv.

88. DOLOČITEV ČASOVNEGA OKVIRA ZA KONEC UPORABE FOSILNIH GORIV IN OMEJITEV IZGUB DELOVNIH MEST

Zamisel z delavnice

EU bi morala pripraviti načrt s točnimi datumi konca uporabe fosilnih goriv in premogovništva. Ukrepi bi na primer lahko vključevali postopni konec uporabe fosilnih goriv, sankcije za podjetja, ki ne upoštevajo pravil, davek na ogljikov dioksid (kot se že uporablja v nekaterih državah) in davek na nakup dizelskih avtomobilov.

Spremeniti moramo naše navade pri porabi energije: namesto fosilnih goriv bi morali uporabljati energijo iz obnovljivih virov. Odvisnost EU od plina in fosilnih goriv ni dolgoročno vzdržna. Vprašanje ni, ali je zmanjšanje emisij toplogrednih plinov primeren ukrep, ampak kdaj se bo uresničilo. Strukturna sprememba bi nas lahko privedla do nove industrijske revolucije.

EU bi morala prispevati tudi k ustvarjanju novih delovnih mest. Pri odmiku od premogovništva se delavci, ki izgubijo svoja delovna mesta, ne zaposlijo vedno na novih zelenih delovnih mestih. Socialna dolžnost EU in držav članic je omogočiti ta prehod, obenem pa zaščititi delavce; časovni načrt v zvezi s tem bi olajšal organizirano in strukturirano spremembo.

90. KREPITEV EVROPSKE INFRASTRUKTURE IN SKUPNA POLITIKA ZA PROMET

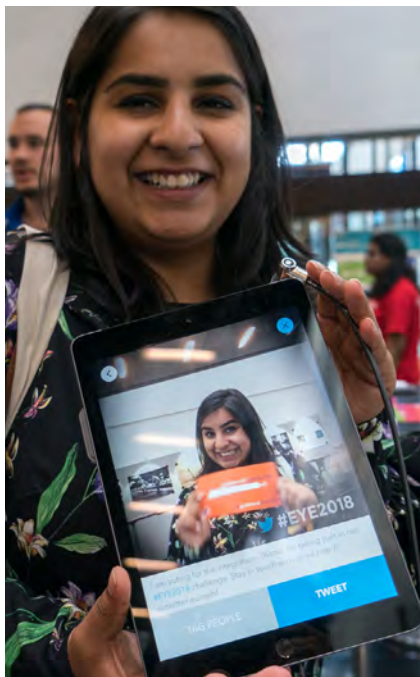
Zamisel s foruma

Pomemben vir onesnaževanja zaradi prometa je velika uporaba zasebnih prevoznih sredstev in letov na kratke razdalje.⁴⁹ Eden od načinov za zmanjšanje te težave je krepitev evropskih infrastruktur, na primer hitrih vlakov kot cenovno dostopnih nadomestnih sredstev, ali boljše usklajevanje zasebnega tovornega prometa v Evropi.

Glede na to je treba zračni, železniški ali cestni promet regulirati in usklajevati. Takšna harmonizacija bi prispevala k zmanjšanju emisij ogljikovega dioksida. Prevozna podjetja bi na primer spodbudila k usklajevanju za optimalno obremenitev tovornjakov, da bi prihranila gorivo. Zagotovila bi tudi skupne evropske standarde za varnost.

Seveda bi za to bila potrebna financiranje in politična enotnost, vendar bi državljani EU dobili čistejši in učinkovitejši prevoz.

⁴⁹ Politike Evropske unije: Transport (Promet), publikacija Evropske komisije, 2014: „Na cestah kot največji obliki prometa nastane največji delež onesnaževanja: po najnovjših podatkih se na njih proizvede približno 71 % vseh emisij CO2 zaradi prometa (od tega jih približno dve tretjini povzročijo osebni avtomobili). Drugi sektorji onesnažujejo precej manj. Letalstvo predstavlja približno 13 %. Železnice so najčistejša oblika prevoza, saj povzročijo manj kot 1 % emisij.“

91. PAMETNA MESTA IN JAVNI PREVOZ

Zamisel z delavnice

Da bi EU ustvarila resnično trajnostna mesta, bi morala občine podpirati pri razvoju nove vrste pristopa, ki bi izpolnjeval potrebe vseh generacij od otrok in najstnikov do odraslih in starejših s pametnim in učinkovitim javnim prevozom, ki bi temeljil na rešitvah brez emisij, ter s souporabo, na primer naprednih koles in avtomobilov.

Poleg tega bi se lahko denarna podpora ali subvencije uporabile za ureditev velikih območij za pešce in več kolesarskih stez, vključno z boljšo infrastrukturo za varno parkiranje koles, ter ureditev več območij brez prometa. Nenazadnje pa bi moral biti javni prevoz cenovno dostopen za vse. EU bi na primer lahko podprla enotni sistem vozovnic za javni prevoz v velikih mestih, ki bi vključeval aplikacije, ki ponujajo vozne rede v realnem času in prilagodljive poti na zahtevo.

Po podatkih Evropske komisije danes več kot dve tretjini Evropejcev živita v mestih.⁵⁰ Težave v teh mestih zajemajo omejen prostor, promet, onesnaženost in pomanjkanje zelenih območij. Namen zgornjih predlogov je javni prevoz narediti privlačnejši.

INTERVJU

Kaj lahko mladi storijo za varstvo okolja in boj proti podnebnim spremembam?

Prepoznam tri kategorije podnebnih ukrepov: prvič, menim, da je odgovor na podnebne spremembe po eni strani v oblikovanju velikih politik, po drugi strani pa v ravnanju ljudi, ki trajnostno in okolju prijazno spreminjajo svoj življenjski slog. Da bi dosegli cilje trajnostnega razvoja in Pariškega sporazuma, so Združeni narodi pripravili kampanjo z imenom Malo po malem⁵¹, ki bo prispevala k varovanju našega sveta pred podnebnimi spremembami. Vključuje uporabo manj plastike, krajše prhanje in vožnjo na delo s kolesi namesto avtomobili.

Druga vrsta ukrepov je, kako lahko mladi s skupnimi močmi vzpostavimo platforme za ozaveščanje med sovrstniki, državnimi voditelji, občinami, župani in ljudmi v naši skupnosti. Zadnji ukrep je terjanje odgovornosti vlad in velikih korporacij. Napisati bi morali na primer več peticij v zvezi s podnebnimi spremembami. Morda bi morali ustanoviti gibanje in mobilizirati mlade po vsem svetu.

Jayathma Vickramanayake,

Odposlanca generalnega sekretarja Združenih narodov za mlade

Govornica na forumu „Prizadevanja za boljši svet: mladi in trajnostni razvoj“

⁵⁰ Evropska komisija, Razvoj mest, http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/policy/themes/urban-development/ (dostopano julija 2018)

⁵¹ Združeni narodi, Little x Little – a Gen Z-Led campaign in support of the Sustainable Development Goals (Malo po malem – kampanja pod vodstvom generacije Z za podporo ciljem trajnostnega razvoja) <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2018/03/little-x-little-gen-z-led-campaign-support-sustainable-development-goals/> (dostopano julija 2018)

92. PODPIRANJE OKOLJU PRIJAZNEGA PODJETNIŠVA IN PROJEKTOV

Henriette

Ta zamisel je poziv EU, naj več sredstev nameni okolju prijaznemu podjetništvu. Te možnosti financiranja bi bilo treba tudi jasneje oglaševati. Za širitev nove okolju prijazne kulture v Evropi bi lahko bilo učinkoviteje nameniti manjše zneske sredstev EU več subjektom kot večji znesek manj subjektom.

Splošno znano je, da potrebujejo podjetja največ podpore v zagonski fazi. Okolju prijazna podjetja se s težavo širijo izven tradicionalnih modelov podjetništva. EU bi lahko zelena zagonska podjetja podprla s subvencijami.

Financirala bi lahko tudi programe za združenja, nevladne organizacije ali le skupine posameznikov, ki so predani okoljskim vprašanjem. Da bi postopek vložitve vloge za financiranje pritegnil pozornost, bi moral biti jasen, vloga pa enostavna za izpolnjevanje, saj zapletenejše različice že obstajajo.

Ta zamisel bi okrepila položaj mladih generacij, tako podjetnikov kot aktivistov, saj bi imeli orodja, ki jih potrebujejo za vpliv v lastnih skupnostih.

Nazadnje bi ti programi EU lahko vključevali nekatere elemente krepitve zmogljivosti in mentorstva, da bi se lahko s prizadevajočimi se zagonskimi podjetji delili nasveti o najboljših praksah.

93. SPODBUJANJE RECIKLIRANJA ELEKTRONSKIH NAPRAV

Frauke

EU bi lahko prispevala k ohranitvi naravnih virov, tako da bi podjetja prisilila v modularno zasnovo elektronskih naprav in gospodinskih pripomočkov. Na ta način bi bilo treba v primeru okvare zamenjati le poseben modul, zato bi bila popravila enostavnejša.

Za telefone bi EU na primer lahko predstavila pravni akt, na podlagi katerega bi morala velika podjetja nedelujoči del nadomestiti, namesto da bi bilo treba kupiti nov telefon. Ta pristop bi pomenil bolj trajnostno rešitev za elektronske odpadke.

To bi lahko dosegli z usklajenimi političnimi prizadevanji za podporo ureditve, ki bi vodila do bolj trajnostnega in etičnega pristopa k elektronskim odpadkom.

ŽIVILSKI ODPADKI, NIČ PLASTIKE, ČISTA VODA IN HIGIENA: SPREMINJANJE NAVAD POTROŠNIKOV

Po podatkih Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) se vsako leto izgubi ali zavrže skoraj tretjina vse proizvedene hrane.⁵² V EU se letno zavrže približno 88 milijonov ton hrane, s tem povezani stroški pa po ocenah znašajo 143 milijard EUR.⁵³ V EU proizvedejo največ živilskih odpadkov gospodinjstva, sledi pa jim kmetijstvo. Živilski odpadki niso le neetični, imajo tudi negativen vpliv na okolje in gospodarstvo, saj sta se za proizvodnjo hrane, ki se nato zavrže, že porabili voda in energija. Večina živilskih odpadkov je nepotrebna, nastane pa zaradi slabega skladiščenja, kar se stopnjuje še s pomanjkanjem kakovostnega izobraževanja o živilskih odpadkih.

Evropejci letno proizvedejo tudi 25 milijonov ton plastičnih odpadkov.⁵⁴ Plastika onesnažuje naše reke, oceane in tla. Združeni narodi izvajajo kampanjo za čista morja, Evropska unija pa je letos začela izvajati evropsko strategijo za plastiko v krožnem gospodarstvu, da bi spremenila način proizvodnje, uporabe in recikliranja plastike ter odpravila velike vire morskih odpadkov. Poleg tega je dostop do čiste vode in higiene človekova pravica, pri čemer tveganja, povezana z njenim pomanjkanjem, zajemajo vse od širjenja puščav do smrtonosnih bolezni in konfliktov.

Mladi pozivajo k spreminjanju miselnosti, ki bi se moralo začeti s posebnim izobraževanjem o trajnosti v šolah ter novimi praviili za oblikovanje našega življenjskega sloga in varovanje okolja.

94. SPODBUJANJE PRISTOPA BREZ PLASTIKE

Zamisel s foruma

EU bi si morala prizadevati za financiranje raziskav alternativnih materialov za proizvodnjo plastike. Obstaja na primer plastika, izdelana iz gob, pa tudi bambus se lahko uporablja za izdelavo pripomočkov za večkratno uporabo. To bi pripomoglo k odvratanju od sedanje široko razširjene uporabe plastike.

Vprašanje odpravljanja onesnaževanja s plastiko v svojem jedru vključuje zmanjševanje proizvodnje in uporabe plastike, dokler se ne doseže življenjski slog brez plastike. Čeprav se popolna in takojšnja odprava plastike morda zdi nemogoča, je izvedljivo zmanjšati njeno uporabo, jo reciklirati in poiskati nadomestne, okolju prijazne vire za njeno proizvodnjo.

EU bi lahko uvedla tudi obvezno označevanje proizvodov, ki bi vključevalo navedbo, ali proizvod vsebuje plastiko, koliko je vsebuje in kakšno vrsto – na primer ali je plastika ponovno uporabljena oziroma ali je bila proizvedena iz virov, ki manj onesnažujejo. Proizvode, ki ne vsebujejo plastike, bi lahko spodbujali tudi tako, da bi opremili trgovine z vsakodnevnimi pripomočki brez plastike, ki bi jih razdeljevale med kupce.

95. FINANCIRANJE ODSTRANJEVANJA PLASTIKE IZ OCEANOV

Zamisel z razprave

Po ocenah je v oceanih po svetu 150 milijonov ton plastike. To je približno ena petina mase vseh rib v naših oceanih.⁵⁵ Toda kako lahko očistimo tako obsežno območje, kot so oceani? Po besedah Marcelle Hansch, arhitektke in ustanoviteljice organizacije Pacific Garbage Screening, je rešitev razvoj ploščadi, ki ne onesnažuje, ki bi jo bilo mogoče namestiti v reke in oceane, od koder bi odstranjevala plastiko.

Takšna ploščad v oceanih upočasnijo tokove, ki prehajajo skozi sistem kanalov, pri čemer se plastični predmeti, ki so lažji, nato počasi dvignejo na površino. Ploščad ne bi uporabljala mrež, zato bi lahko ribe brez nevarnosti prehajale skoznjo.

EU bi morala financirati skupne ekipe in projekte inženirjev, arhitektov in znanstvenikov, ki bi razvijali nove rešitve za čiščenje naših morij, ter črpati navdih iz tovrstnih projektov.

⁵² Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo, Key facts on food loss and waste you should know! (Ključna dejstva o izgubi hrane in živilskih odpadkih, ki bi jih morali poznati), <http://www.fao.org/save-food/resources/keyfindings/en/> (dostopano junija 2018)

⁵³ Evropska komisija, Food Waste (Živilski odpadki), https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste_en (dostopano julija 2018)

⁵⁴ Evropska komisija, Plastični odpadki: evropska strategija za varstvo planeta, obrambo naših državljanov in krepitev položaja naše industrije, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-5_sl.htm (dostopano julija 2018)

⁵⁵ Organizacija Pacific Garbage Screening, Plastic in the oceans (Plastika v oceanih), <https://pacific-garbage-screening.de/en/problem/> (dostopano junija 2018)

96. NOVA KULTURA ZA TRGOVINE Z ŽIVILI IN OBDAVČITEV

Valeria

EU bi morala spodbujati trgovine brez plastike, kjer se prodajajo le izdelki brez plastike, sočasno pa sprejeti ukrepe, s katerimi bi podprla trgovine, ki izvajajo politike za manjšo uporabo plastike. EU bi na primer lahko supermarkete pozvala, naj postavijo police s proizvodi brez plastike in prepovedo plastične vrečke, namesto njih pa strankam zagotovijo le bombažne ali papirnate vrečke. Nato bi lahko plastiko podražila. Supermarkete bi na primer lahko spodbujala, naj strankam, ki v trgovino vrnejo plastiko za recikliranje ali ponovno uporabo, vrnejo denar. Ta politika se že izvaja v nekaterih delih Skandinavije, kjer si stranke plastenko pravzaprav izposodijo, pri čemer se jim ob vračilu prazne plastenke polog povrne.

Trgovine z živili in supermarketi so ključni pri oblikovanju navad potrošnikov. Poleg tega je veliko proizvodov, ki jih kupimo v supermarketi, vključno z zelenjavo in sadjem, pakiranih v plastiko. Ponekod so še vedno na voljo plastične vrečke za enkratno uporabo.

Druga ključna zamisel se nanaša na obdavčitev. Davki bi morali biti višji za supermarkete in podjetja, ki uporabljajo več plastike, pri čemer bi se znižali, če zmanjšajo uporabo plastike. Poleg tega bi se lahko podjetja, ki še vedno uporabljajo plastiko ali menijo, da je ta ključen del njihovega poslovnega modela, spodbujalo, naj podprejo projekte, ki si prizadevajo za čiščenje oceanov.

Za tiste, ki dajejo zgled, pa bi se lahko zagotovila drugačna nagrada, na primer potrdilo o kakovosti ali sistem ocenjevanja podjetij z zvezdicami skupaj z brezplačnim usposabljanjem osebja za še bolj okolju prijazno ravnanje. Na tak način trgovine z živili, supermarketi in podjetja postanejo vzorniki, ki prevzamejo svoj del odgovornosti in pomagajo izobraževati ljudi.

97. UVEDBA ZAKONITEGA IN OBVEZNEGA ZMANJŠEVANJA ŽIVILSKIH ODPADKOV

Zamisel s foruma

EU bi morala uzakoniti in določiti, da morajo supermarketi poiskati načine za zagotovitev zmanjšanja živilskih odpadkov.

V supermarketi se živila blizu datuma izteka roka uporabnosti pogosto zavržejo. Vendar datum izteka roka uporabnosti pogosto ne ustreza dejanskemu datumu, ko živilo postane neužitno. Poleg tega se zakonodaja med državami članicami EU razlikuje, EU mora ta pravila uskladiti.

Zakonodaja bi si morala prizadevati tudi za zagotovitev, da so živila blizu datuma izteka roka uporabnosti vidna na policah, imajo znižane cene oziroma se po datumu izteka roka uporabnosti darujejo. V Franciji na primer že velja zakon, v skladu s katerim morajo velike trgovine neprodana živila, ki se bližajo minimalnemu roku trajanja, darovati dobrodelnim organizacijam in bankam hrane.⁵⁶ Idealno bi bilo popolnoma preprečiti živilske odpadke, živila po datumu izteka roka uporabnosti pa brezplačno dati na voljo ljudem in dobrodelnim organizacijam. Na tak način se je mogoče boriti proti živilskim odpadkom, pa tudi lakoti in revščini.

⁵⁶ The Guardian, French law forbids food waste by supermarkets (Zakon v Franciji prepoveduje živilske odpadke v supermarketi), <https://www.theguardian.com/world/2016/feb/04/french-law-forbids-food-waste-by-supermarkets> (dostopano julija 2018)

98. POENOSTAVITEV POSTOPKA DAROVANJA HRANE

Zamisel s foruma

EU bi lahko spodbujala nove načine delitve hrane. Pojem sodelovalnega gospodarstva postaja vse bolj razširjen, pri tem pa je jasno, da so finančne koristi tega pojava običajno omejene na tiste, ki imajo nepremičnine ali avtomobile. Da bi dosegli resnično sodelovalno gospodarstvo, bi si morala EU prizadevati za souporabo vsakdanjih predmetov.

V osmih državah se na primer zdaj uporablja aplikacija Too Good to Go, ki rešuje ostanke hrane, tako da posreduje med tistimi, ki imajo presežek hrane, in tistimi, ki iščejo dobro hrano po ugodnih cenah.

EU bi morala take pobude podpirati od zunaj in vzpostaviti digitalni trg za živilske odpadke, ki bi povezoval kmete, restavracije, trgovine z živili in potrošnike, pri čemer bi se lahko vsakdo s presežki hrane vpisal v sistem, kjer bodo njegovi „odpadki“ koristili nekomu, ki jih potrebuje.

99. IZOBRAŽEVANJE O TRAJNOSTI V ŠOLAH

Dina in Giusy

Trajnost je pomemben koncept za prihodnost, pri čemer je ključno izobraževanje, saj je dobre prakse lažje ponotranjiti pri nižji starosti. To velja tudi za izobraževanje o tem, kako se izogniti živilskim odpadkom in plastiki. EU bi lahko pomagala zagotoviti, da se o teh temah razpravlja v šolah. Šole bi lahko ponujale učne ure, pri katerih bi otroci skupaj kuhali in čistili, se učili o vrednosti hrane, negativnih posledicah brezbrilnosti do okolja, prevzemanju zdravih in življenjskih slogov ter izboljšali znanja in spretnosti na področju upravljanja hrane.

Takšne izobraževalne pobude bi lahko podprli sponzorji, tako da bi na primer šolam zagotovili steklenice za večkratno uporabo. EU bi lahko v okviru tega izobraževanja s poletnimi tabori, namenjenimi odkrivanju narave, spodbujala sinergije med šolami in nacionalnimi parki.

S takšnimi pobudami bi se lahko pri otrocih naravno privzgojilo spoštovanje do narave in zaščite živali, ki jih bo spremljalo v odraslo dobo.

100. RAZVOJ SISTEMA IZKORIŠČANJA DEŽEVNICE ZA VODOVODNO NAPELJAVO

Zamisel s foruma

EU bi lahko podprla shemo zbiranja deževnice za uporabo v straniščih ali zalivanje vrtnih rastlin v gospodinjstvih. To bi lahko vključevalo spodbujanje ljudi k uporabi vodnih rezervoarjev, v katerih se zbira deževnica za uporabo v gospodinjstvih.

Voda bi morala biti javno dobro, ki je pod pravičnimi pogoji vsem enostavno dostopna. Dejansko je Generalna skupščina Združenih narodov leta 2010 izrecno priznala človekovo pravico do vode in higiene ter da sta čista pitna voda in higiena bistveni za uresničitev vseh človekovih pravic. Vodnih virov je vse manj, voda pa je lahko zelo draga. Zamisel bi prispevala k zmanjšanju nepotrebnega trošenja čiste pitne vode.

INTERVJU

“

Kako lahko raziskave v vesolju prispevajo k varovanju našega planeta?

Vesoljske raziskave nam lahko pomagajo bolje razumeti naš planet in spoznati, kako ga zaščititi. Poleg tega iz vesolja niso vidne meje. Vidna je celota brez narodov. Od tam se vidi, da je planet ravnovesje, ki ga varuje le tanka plast atmosfere. Vidi se tudi opustošenje, ki ga povzročamo na Zemlji. Vendar Zemlja ne bo umrla, preživela bo. Izginili bomo mi, če bomo nadaljevali s svojim početjem.

Paolo Nespoli,

Astronavt, Evropska vesoljska agencija (ESA) in NASA

Govornik na forumu o življenju astronauta

”

KOMENTAR MLADINSKEGA FORUMA

LOKALNO IN GLOBALNO

Vsi vemo, da ni planeta B. Vendar to ne more biti omejeno na to, s čimer se lahko naš planet fizično spopade. Pogledati moramo širše ter naša vsakodnevna življenja in dejanja preusmeriti k trajnostnemu razvoju. Ni planeta B z visoko brezposelnostjo mladih, čedalje večjimi neenakostmi in izključevanjem mladih iz odločanja. Evropa mora prevzeti pobudo za spreminjanje praks in položajev, ki prispevajo k neenakostim in ogrožajo naš planet. Evropski mladinski forum želi planet A preoblikovati in naše sisteme preusmeriti k trajnostnemu razvoju.

Geslo Mednarodne konfederacije sindikatov na vrhu o podnebnih spremembah v Parizu decembra 2015 je bilo: „Na mrtvem planetu ni delovnih mest.“ Mednarodna konfederacija sindikatov je z njim prikazala, da sta nujna boj proti podnebnim spremembam in reševanje vprašanj okoljske trajnosti. Za Evropski mladinski forum ta nujnost varovanja planeta ne izhaja le iz vprašanj brezposelnosti mladih, ampak tudi iz skrbi za pravice in blaginjo te in prihodnjih generacij mladih. Na mrtvem planetu prav tako ne bo sodelovanja mladih, demokracije in Evrope.

Na prireditvi YO!Fest in Evropski prireditvi za mlade 2018 je bilo priznано, da je varovanje našega planeta nujno in ključno za zaščito naše prihodnosti in prihodnosti naslednjih generacij. Za trajnostni razvoj je treba ponovno ovrednotiti naš odnos do narave. Razprave so bile osredotočene na obravnavanje podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti, onesnaževanja, netrajnostne porabe in čezmerne rabe naravnih virov. Na razpravah je bilo priznано tudi, da okoljskih vprašanj ni mogoče obravnavati ločeno od ekonomske in socialne politike. Po eni strani je treba za pravičen prehod na gospodarstvo, ki ne temelji na fosilnih gorivih, socialna in ekonomska vprašanja obravnavati skupaj z okoljskimi pomisleki, da bi se zaščitile priložnosti ljudi za delo in blaginjo. Po drugi strani se okoljski vpliv ekonomske in socialne politike ne sme preložiti na druge ali prihodnje generacije za zagotovitev, da planet ne bo postal žrtev našega iskanja napredka in priložnosti. V okviru te teme je bilo več dogodkov in sej osredotočenih na notranje dogovorjene cilje trajnostnega razvoja, pri čemer se je priznalo, da je varovanje našega planeta sestavni del širšega gibanja za usmeritev sveta na trajnostno pot ter doseganje miru, blaginje in dobrega počutja za vse.

Evropska unija mora biti ambiciozna, kar zadeva okrepitev ukrepov za varovanje našega planeta kot del prizadevanj za resnično trajnostni razvoj. Zato se mora osredotočiti na naslednje:

EU je imela vodilno vlogo pri pogajanjih o univerzalni agendi za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenih ciljnih trajnostnega razvoja, ki so bili sprejeti leta 2015. Od takrat ni imela vodilne vloge pri celostnem in ambicioznem izvajanju agende v EU. S korakom naprej pri agendi za trajnostni razvoj do leta 2030 na evropski ravni bi si EU zagotovila priložnost za celostno obravnavanje izzivov, s katerimi se Evropa sooča. Za spodbuditev oblikovalcev politike k preučitvi osnovnih vzorcev in obravnavanju temeljnih vzrokov težav je potreben

sistematični pristop. EU mora upoštevati medsebojne povezave različnih področij politike ter socialnih, okoljskih in ekonomskih vidikov trajnostnega razvoja, da bi blaginja ljudi in planeta postala glavni cilj ekonomskega in socialnega sistema. EU mora za doseganje tega vzpostaviti celovito in ambiciozno strategijo trajnostnega razvoja. Priznavanje medsebojnih povezav je potrebno tudi za obravnavanje večplastnih in presečnih oblik diskriminacije, na primer priznavanje povezav med posledicami podnebnih sprememb in pravicami žensk. Trajnosten razvoj se lahko doseže le s pristopom, ki temelji na pravicah, in z zagotovitvijo, da so vsi cilji trajnostnega razvoja doseženi za vse družbene skupine.

Odmik od netrajnostnih praks

Sedanje in prejšnje generacije so z netrajnostnimi ekonomskimi in finančnimi praksami, ki se skoraj ne ozirajo na posledice, ogrozile prihodnost mladih. Netrajnostni vzorci potrošnje, proizvodnje, trgovine in naložb ogrožajo prihodnost ljudi in planeta. V naši sedanji potrošniški kulturi ne morejo vsi enostavno imeti trajnostnega življenjskega sloga. EU ima posebno dolžnost, da to obravnava ter sprejme nujne ukrepe za približevanje enakosti pri dostopu do virov in njihovi porabi v obsegu, ki ga je planet zmožen prenesti. Razprave na prireditvah YO!Fest in EYE so bile osredotočene na obravnavanje živiliških odpadkov in netrajnostne porabe hrane, plastične odpadke, manj subvencij za meso in določen časovni raspored za konec pridobivanja fosilnih goriv.

Spodbujanje in prednostno razvrščanje bolj trajnostnih praks

EU bi morala sočasno z vzpostavljanjem ukrepov za konec praks pridobivanja, proizvodnje in potrošnje dati tudi prednost spodbujanju in podpori bolj trajnostnih praks. Mladi in njihove organizacije morajo imeti pomembno vlogo pri vzpostavitvi in spodbujanju več trajnostnih in okolju prijaznih praks, med drugim z obveščanjem o lastni vrednosti narave ter koristih obilja. Potrebno je tudi okrepljeno ukrepanje EU in evropskih vlad. EU bi morala podpirati učenje o trajnostnem razvoju v formalnem in neformalnem izobraževanju in priznati obstoječa prizadevanja mladinskih organizacij za spodbujanje bolj trajnostnih življenjskih slogov. Poleg tega bi morale institucije in vlade zagotoviti, da ima vsakdo dostop do trajnostnih praks, kot je okolju prijazen prevoz, tako da bi spodbujale trajnostne in cenovno dostopne sisteme javnega prevoza.

Spodbujanje lokalnih in globalnih odzivov

Za trajnostni razvoj so potrebni ukrepi na vseh ravneh od lokalne do globalne, pa tudi priznanje, da ukrepi na eni ravni vplivajo na ukrepe na drugih ravneh. Mladi na lokalni ravni pogosto prevzamejo vodilno

vlogo pri spremembah, ki prispevajo k usmeritvi sveta na bolj trajnostno pot. Glasovi mladih so v okviru mladinskih organizacij bolj slišani in si lahko skupaj prizadevajo za trajnostni razvoj na lokalni, nacionalni, regionalni in svetovni ravni. Na poti k trajnostnemu razvoju sta ključna podpora tem spremembam in prostor za upoštevanje teh glasov.

Jasno je, da sedanji ekonomski, socialni in politični sistem ne koristi našemu planetu in ljudem, zlasti mladim. Prizadevanje za korenito spremembo in prehod na sistem, ki daje v ospredje potrebe planeta in pravice ljudi namesto izključno ekonomskih interesov, še nikoli ni bilo tako potrebno.

Evropski mladinski tisk (European Youth Press - EYP) je 60.000 članska krovna organizacija, ki združuje novinarje in ustvarjalce medijev širom Evrope, organizira številne dogodke za mlade novinarje, spodbuja vlogo mladinskih medijev in svobodo tiska v Evropi ter sodeluje v razpravah o standardih izobraževanja za novinarje in o medijskih politikah v Evropski uniji. EYP je sestavil skupino desetih EYE poročevalcev, ki so napisali izčrpno poročilo o EYE – u.

Pod vodstvom dveh glavnih urednikov je bila sestavljena skupina osmih generalistov in specialističnih poročevalcev iz vsepovsod po Evropi da bi zbrali, natančneje razložili in opisali pogloblitve misli in ideje izhajajoče iz EYE-a. Poročilo vsebuje sto najbolj konstruktivnih takšnih idej. Evropski forum mladih (European Youth Forum) pa je prispeval dvo-stranski komentar na vsako od petih tem.

Spoznaj avtorje

Greg Bianchi
Glavni urednik

Irene Dominioni
Strokovna sodelavka (Mladi in starejši)

Antonis Raphael Stylianou
Strokovni sodelavec (Ločeni in združeni)

Anna Ferrari
Strokovna sodelavka (Lokalno in globalno)

Claas Verron Martinez
Strokovni sodelavec na več
področjih (Bogati in revni,
Ločeni in združeni)

Julie Mahlerová
Glavna urednica

Eleanor Brooks
Strokovna sodelavka (Bogati in revni)

Robert Nesirky
Strokovni sodelavec (Varno in nevarno)

Stephanie Stelko
Strokovna sodelavka na več
področjih (Mladi in starejši, Bogati
in revni)

Henrike Freytag
Strokovna sodelavka na več
področjih (Varno in nevarno,
Lokalno in globalno)

 European Youth Event

 @EP_EYE2018

 @EP_EYE

 www.eyeye2018.eu

Urad za publikacije